

ANG MAAYONG BALITA

**Juan
Taga-Roma**

(Ilonggo)

ANG MAAYONG BALITA
NAHANUNGUD KAY
JESU-CRISTO
SONO KAY

JUAN

Ang Polong Nangin-unud

1 Sa ginsuguran amo ang Polong, kag ang Polong kaupud sa Dios, kag ang Polong Dios.

2 Sia sa ginsuguran kaupud sa Dios.

3 Ang tanan nga butang ginhimo Niya; kag sa wala Sia walay bisan ano nga nahimo sang ginhimo

4 Sa iya yara ang kabuhi; kag ang kabuhi amo ang kapawa sang mga tawo.

5 Ang kapawa nagasilak sa kadudulman; kag ang kadudulman wala makadaug sini.

6 May tawo nga ginpadala gikan sa Dios, nga ang iya ngalan si Juan.

7 Sia nagkari nga saksi, agud nga magsaksi sia sa Kapawa, agud nga ang tanan magtoo paagisaiya.

8 Sia indi amo ang Kapawa, kondi ginpadala agud nga magsaksi sia sa sinang kapawa.

9 Sia ang matuud nga kapawa, nga naga-iwag sa taga ka tawo nga nagakari sa kalibutan.

10 Sa kalibutan Sia, kag ang kalibutan ginhimo Niya, kag ang kalibutan wala makakilala sa Iya.

11 Nagkari Sia sa Iya kaugalingon nga puluy-an kag ang Iya katawohan wala magbaton sa iya.

12 Apang sa kadam-an nga nagbaton sa Iya, nga nagtoo sa Iya ngalan ginhatagan sila Niya sing gahum sa pagkamangin-anak sang Dios;

13 Nga natawo, indi sa dugo ukon sa kabubut-on sang unud, ukon sa kabubut-on sang tawo, kondi sang Dios.

14 Kag ang Polong nangin-unud, kag nagpuyo sa tunga naton puno sang bugay kag kamatooran; nakita naton ang Iya himaya, ang himaya nga iya sang bugtong nga Anak sang Amay.

15 Si Juan nagsaksi sa Iya, kag nagsinggit, Ini amo Sia nga nahanungud sa Iya ginsiling ko, Ang nagasonod sa akon nahauna sa akon; kay una Sia sa akon.

16 Kag gikan sa Iya kabug-osan kita tanan nakabaton, bugay sa bugay.

17 Kay ang kasugoan ginhatag paagi kay Moises, ang bugay kag kamatooran nag-abut paagi kay Jesu-Cristo.

18 Wala gid sing tawo nga nakakita sa Dios bisan sa san-o nga tion; ang bugtong nga Anak, nga yara sa dughan sang Amay, nagpahayag sia sa iya.

Ang Pagpamatuud ni Juan Bautista

(Mat. 3:1-12, Mar. 1:1-8;

Luc. 3:1-20)

19 Kag ini amo ang panaksi ni Juan, sang nagpadala ang mga Judio sing mga pari kag mga Levita gikan sa Jerusalem sa pagpamangkot sa iya, Sin-o bala ikaw?

20 Nagtu-ad sia, kag wala sia magpanghiwala; kundi nagtu-ad, Indi ako ang Cristo.

21 Kag nagpamangkot sila sa iya, Niyan ano bala? Ikaw bala si Elias? Nagsabat sia, Indi ako, Ikaw bala ang manalagna? kag nagsabat siya, Indi.

22 Niyan nagsiling sila sa iya, Sin-o bala ikaw? Hatagi kami sing sabat sa mga nagpadala sa amon. Ano bala ang ginasing mo sang imo kaugalingon?

23 Nagsiling sia, Ako amo ang tingug sang isa nga nagasinggit sa kamingawan, tadlonga ang dalanon sang Ginoo, subong sang ginsiling ni Isaias nga manalagna.

24 Karon sila nga ginpadala gikan sa mga Fariseo.

25 Nagpamangkot sila sa iya, Niyan nga bala nagapangbautiso ka, kon ikaw indi ang Cristo, ukon si Elias, ukon ang manalagna?

26 Si Juan nagsabat sa iya, Ako nagatbautiso sa tubig; apang sa tunga ninyo nagatindug ang isa nga wala ninyo makilala;

27 Bisan Sia nga nagasonod sa akon, labi pa sa akon, ang higot sang iya sandalias indi ako takus sa paghubad.

28 Ini nahanabu sa Betabara sa unhan sang Jordan diin si Juan nagabautiso.

29 Sa adlaw nga madason nakita ni Juan si Jesus nga nagapakara sa iya, kag nagsiling, Yari karon, ang Cordero sang Dios, nga nagakuha sang sala sang kalibutan.

30 Ini amo Sia nga nahanungud sa iya nagsiling ako, Nagasonod sa akon ang isa ka tawo nga nahauna sa akon, kay una Sia sa akon.

31 Wala ako akon nakakilala sa iya; apang agud nga mapahayag sia sa Israel sa sini nagkari ako nga nagabautiso sa tubig.

32 Kag si Juan nagsaksi, Nakita ko ang Espiritu nga nagakunsad subong sang salampati gikan sa langit, kag nagpabilin ini sa ibabaw niya.

33 Wala ako akon nakakilala sa iya; apang ang nagpadala sa akon sa pagbautiso sa tubig nagsiling sa akon, Sa iya nga makita mo ang Espiritu nga nagakunsad kag nagapabilin, ini amo sia ang nagabautiso sa Espiritu Santo.

34 Kag nakita ko kag nagapamatuud nga sia amo ang Anak sang Dios.

Ang Nahaunang mga Gintoton-an

35 Liwat sa adlaw nga madason si Juan nagtindug kaupud sang duha sang iya mga gintoton-an;

36 kag sa nagtolok sia kay Jesus nga nagalakat, nagsiling sia, 'Yari karon, ang Cordero sang Dios!

37 Ang duha ka gintoton-an nakabati sa iya nga naghambal sini, kag nagsonod sila kay Jesus.

38 Si Jesus nagbalikid, kag nakita sila nga nagasonod, kag nagsiling sa iya, Ano

bala ang ginapangita ninyo? Kag nagsiling sila sa iya, Rabbi (kon sayoron Manundulo), diin ka bala nagadayon?

39 Nagsiling Sia sa iya, Kari kag tan-awa. Nagkadto sila kag nakita nila kon diin Sia nagadayon; kag nagpabilin sila upud sa iya sadtong adlaw, kay mga ikapulo nga takna sadto.

40 Ang isa sang duha nga nakabati kay Juan, kag nagsonod sa iya, amo si Andres, utod ni Simon Pedro.

41 Ginpangita niya anay ang iya utud nga si Simon, kag nagsiling sa iya, 'Nakita namon ang Mesias, kon sayoron Cristo.

42 Gindala niya sia kay Jesus. Si Jesus nagtolok sa iya, kag nagsiling, Ikaw si Simon nga anak ni Jonas: Tawgon ka Cefas kon sayoron, bato.

Si Felipe kag si Natanael Ginatawag

43 Sa adlaw nga madason nagtapat si Jesus sa pagkadto sa Galilea Kag nakita niya si Felipe kag nagsiling sa iya, Sonod sa akon.

44 Karon si Felipe taga-Betsaida, banwa ni Andres kag ni Pedro.

45 Ginpangita ni Felipe si Natanael, kag nagsiling sa iya, Nakita namon sia, nga nahanungud sa iya si Moises sa kasugoan kag ang mga manalagna man nagsulat, si Jesus nga taga Nazaret, ang anak ni Jose.

46 Si Natanael nagsiling sa iya, May makagowa bala nga bisan ano nga maayong butang gikan sa Nazaret? Si Felipe nagsiling sa iya, kari kag tan-awa.

47 Nakita ni Jesus si Natanael nga naga-pakara sa iya, kag nagsiling nahanungud sa iya, Yari karon, ang totoo nga Israelnon, nga sa iya walay limbong!

48 Si Natanael nagsiling sa iya, Paano bala nga nakilala mo ako? Si Jesus nagsabat sa iya Sa wala pa si Felipe magtawag sa imo, sang ikaw yadto sa idalum sang higuera, nakita ko ikaw?

hinigugma nga si lpeneto, nga amo ang nahauna nga pinaliso sa Acaya kay Cristo.

6 Abiabiha si Maria, nga nagpangabudlay sing madamo sa aton.

7 Abiabiha si Andronico kag si Junia, nga akon mga himata, kag mga masigkabinilango ko, bantog sila nga mga tawo sa mga pinadala, nga sila man kay Cristo una sa akon.

8 Abiabiha si Amplias, nga hinigugma ko sa Ginoo.

9 Abiabiha si Urbano, nga aton masigkamanugpangabudlay kay Cristo, kag ang akon hinigugma nga si Staquis.

10 Abiabiha si Apeles, nga kalahamutan kay Cristo. Abiabiha ang mga sa panimalay ni Aristunulo.

11 Abiabiha si Herodion nga akon himata. Abiabiha ang mga sa panimalay ni Narciso, nga yara sa Ginoo.

12 Abiabiha si Trifena kag si Trifosa, nga nagapangabudlay sa Ginoo. Abiabiha ang hinigugma nga si Persida, nga nagpangabudlay sing daku sa Ginoo.

13 Abiabiha si Rufo nga pinili sa Ginoo, kag ang iya iloy kag akon.

14 Abiabiha si Asincrito, Si Flegonte, Si Hermes, Si Patrobas, Si Hermas kag ang mga kauturan nga kaupud nila.

15 Abiabiha Si Filologo, Si Julia, Si Nereo, kag ang iya utod nga babayi, kag Si Olimpás, kag ang tanan nga balaan nga kaupud nila.

16 Mag-abiabihay kamo nga may balaan nga halok. Nagaabiabi sa inyo ang tanan nga Iglesia ni Cristo.

17 Ginapakilooy ko sa inyo, mga kauturan, tanda-i ninyo ang mga ginakabangdanan sang pagbinahinbahin kag mga kabudlayan; batok sa pagtolon-an nga inyo naton-an; magpahilayo kamo sa ila.

18 Kay ang mga subong wala naga-alagad sa aton Ginoong Jesu Cristo, kondi sa ila tiyan, kag paagi sa ila ma-

tanlas kag matahum nga hambal ginalingbongan nila ang mga tagiposoon sang mga bunayag.

19 Kay ang inyo pagkamatinumanon naglapnag sa tanan nga tawo, gani nagakalipay ako sa inyo, kag buut ko nga magmaalam kamo sa maayo, kag mag-walay daya sa malaut;

20 Niyan ang Dios sang paghidait magdugmok sa madali kay Satanás sa idalum sang inyo mga tiil. Ang bugay sang aton Ginoong Jesu-Cristo manginkaupud ninyo.

21 Nagaabiabi sa inyo Si Timoteo, nga akon masigka-manugpangabudlay; amo man Si Lucio kag Si Jason kag Si Sosipater, nga akon mga himata,

22 Ako Si Tercio, nga nagasulat sining sulat, naga-abiabi sa inyo sa Ginoo.

23 Nagaabiabi sa inyo Si Cayo, nga akon tagbalay kag sang bug-os nga Iglesia. Nagaabiabi sa inyo Si Erasto, nga tulugyanan sang cuarta sang banwa, kag ang utod nga si Cuarto.

24 Ang bugay sang aton Ginoong Jesu-Cristo manginkaupud ninyo tanan. Kabay pa.

Kahingapusan nga Pagdayaw sa Dios

25 Karon sa iya nga sarang sa pagpalig-on sa inyo suno sa akon maayong balita kag sa pagwali nahanungod kay Jesu-Cristo, suno sa bugna sang tinago, nga gintipigan sing hipus sa malawig nga mga katuigan halin sa ginsuguran sang kalibutan.

26 Apang karon ginapahayag kag paagi sa mga kasulatan sang mga manalagna, suno sa sugo sang Dios nga walay katapusan, ginpakilala sa tanan nga kapungsuran nga sa pagtuman sang pagtoo:

27 Sa Dios lamang nga maalam paagi kay Jesu-Cristo, sa iya ang himaya sa gihapon! Kabay pa.

49 Si Natanael nagsabat sa iya, Rabbi, ikaw ang anak sang Dios; Ikaw ang Hari sang Israel!

50 Si Jesus nagsabat sa iya Bangud nga nagsiling ako sa imo, nakita ko ikaw sa idalum sang higuera nagatoo bala ikaw? Makita mo ang dalagku pa nga mga butang sa sini.

51 Kag nagsiling sia sa iya, Sa pagkama-tuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, makita ninyo ang langit nga nabuk-san, kag ang mga manugtunda sang Dios nga nagakayab kag nagakunsad sa ibabaw sang Anak sang tawo.

Kasal sa Cana

2 Sa ikatlo nga adlaw may kasal sa Cana, sa Galilea; kag ang iloy ni Jesus yadto didto; 2 Si Jesus man gin-agda sa kasal upud ang iya mga gintoton-an.

3 Sang nagkulang ang alak, ang iloy ni Jesus nagsiling sa iya, Wala sila sing alak.

4 Kag si Jesus nagsiling sa iya, Babayi, ano bala ang imo sa akon? Wala pa mag-abut ang akon takna.

5 Ang iya iloy nagsiling sa mga sologoon, Ang bisan ano nga isihng niya sa inyo buhata ninyo.

6 Karon may anum ka tadyaw nga bato nga napahamtangdidto,ngasakinabata-san sang mga Judio sa pagpaninlo, nga ang tagsatagsa nagasulud sing duha ka pulo ukon kationan ka galon.

7 Si Jesus nagsiling sa ila, Pun -a ninyo sing tubig ang mga tadyaw. Kag ginpuno nila sila tubtub sa bibi.

8 Nagsiling sia sa ila, Sanduka ninyo karon kag dalha ini sa manugtatap sang sinalo-salo. Gani gindala nila ini.

9 Sang natilawan sang manugtatap sang sinalosalo ang tubig nga karon nangin-alak; kag wala makahibalo kon diin ini nagikan; (bisan nga ang mga sologoon nga nagsan-duk sang tubig nakahibalo) ang manug-tatap sang sinalosalo nagtawag sa nobyo,

10 Kag nagsiling sa iya, Ang tagsa ka tawo nagabutang sing una sang maayong

alak; kag sang nakainum sing tama ang mga tawo, ugaling ang kubus nga alak-apang natago mo ang maayong alak tubtub karon.

11 Ini, ang nahauna sang mga katingala-han nga ginhimo ni Jesus sa Cana, sa Galilea, kag nagpahayag sang iya himaya; kag ang iya mga gintoton-an nagtoo sa iya.

12 Sa tapus sini nagdolhog sia pa Capernaum, upud ang iya iloy kag ang iya mga utud, kag ang iya mga gintoton-an; kag wala sila magpabilin didto sing madamung adlaw.

Ang Paginlo sang Templo (Matt. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48)

13 Malapit na ang Pascua sang mga Judio, kag si Jesus nagtaklad pa Jerusalem.

14 Nakita niya sa templo ang mga naga-baligya sing mga baka kag mga carnero kag mga salampati, kag ang mga manug-baylo sang cuarta nga nagapatikang.

15 Kag naghimo sia sing putik nga lubid, kag ginsobol niya ang tanan gikan sa templo, lakip ang mga carnero kag ang mga baka, kag gin-ula niya ang cuarta sang mga manugbaylo kag ginpamaliskad ang mga latok nila;

16 Kag sa mga nagbaligya sang mga salampati nagsiling sia, Kuhaa ninyo ining mga butang diri; dili ninyo paghimoon ang balay sang akon Amay nga balay nga balaligyaan.

17 Ang iya mga gintoton-an nakadumdum nga nasulat, Ang kakugi tungud sa imo balay magahalunhun sa akon.

18 Niyan ang mga Judio nagsabat sa iya, Ano bala nga tanda ang mapakita mo sa akon, sa paghimo mo sini?

19 Si Jesus nagsabat sa ila, Gub-a ninyo ining templo, kag sa tatlo ka adlaw akon patindugon ini.

20 Niyan ang mga judio nagsiling, Sa kapatán kag anum ka tuig gintukud ining templo, kag patindugon mo bala ini sa tatlo ka adlaw?

21 Apang nagpamolong sia sang templo nga iya lawas.

22 Busa sang nabanhaw sia, ang iya mga gintoton-an nakadumdum nga nagpamo-long sia sini; kag nagtoo sila sa kasulatan, kag sang polong nga nasiling ni Jesus.

Si Jesus Nakahibalo sang tanan nga tawo

23 Karon sang didto sia sa Jerusalem sa piesta sang Pascua, madamu ang nagtoo sa iya ngalan, sang nakita nila ang mga katingalahan nga ginhimo niya.

24 Apang si Jesus wala magsalig sang iya kaugalingon sa ila, bangud nga nahibaloan niya ang tanan nga tawo,

25 Kag wala nagkinahanglan sing bisan sin-o nga magsaksi nahanungod sa tawo; kay sia gid nakahibalo sang yara sa tawo.

Si Jesus kag si Nicodemo

3 Karon may isa ka tawo sang mga Fariseo, nga ginhingalanan si Nicodemo, isa ka manugdumala sang mga Judio;

2 Sia nagkadto kay Jesus sa kagabihon kag nagsiling sa iya, Rabbi, nahibaloan namon nga ikaw manunudlo gikan sa Dios; kag walay isa nga makahimo sining mga katingalahan nga imo ginahimo, kon indi ang Dios kaupud niya.

3 Si Jesus nagsabat sa iya, Sa pagkama-tuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa imo, kon ang isa indi matawo liwat, indi sia makakita sang ginharian sang Dios.

4 Si Nicodemo nagsiling sa iya, Paano bala ang pagkatawo sang tawo kon sia tigulang na? Makasulud bala sia sing makaduha sa tiyan sang iya iloy kag matawo?

5 Si Jesus nagsabat, Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa imo, kon ang isa indi matawo sa tubig kag sa Espiritu, indi sia makasulud sa ginharian sang Dios.

6 Ang natawo sa unud unud; kag ang natawo sa Espiritu espiritu.

7 Indi ka matingala nga nagsiling ako sa imo, dapat kamo matawo liwat.

8 Ang hangin nagahuyup sa diin ang buut niya, kag mabatian mo ang iya tingug apang indi mo mahibaloan sa diin sia nagahalin ukon sa diin nagapakadto; subong man ang tagsatagsa nga natawo sa Espiritu.

9 Si Nicodemo nagsabat sa iya, Paano bala ang pagkahimo sini?

10 Si Jesus nagsabat sa iya, Ikaw bala isa ka manunudlo sang Israel apang wala ka makahangup sini?

11 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa imo, kami nagahambal sang amon nahibaloan, kag nagasaksi sang amon nakita apang wala kamo magbaton sang amon panaksi.

12 Kon nagsugid ako sa inyo sang mga butang nga dutan-on kag wala kamo magtoo, paano bala ang pagtoo ninyo kon maghambal ako sa inyo sang mga butang nga langitnon?

13 Walay tawo nga nakasaka sa langit, kondi sia nga nagpanaug gikan sa langit, ang anak sang tawo nga yara sa langit.

14 Kag subong nga si Moises nagbayaw sang man-ug sa kamingawan, kinahanglan man pagbayawon ang Anak sang tawo:

15 Agud nga ang bisan sin-o nga nagtoo sa iya indi mawala, kondi may kabuhi nga walay katapusan.

Ginahigugma Gid sang Dios ang Kalibutan

16 Kay ginahigugma gid sang Dios ang kalibutan sa bagay nga ginhatag niya ang iya bugtong nga Anak, agud nga ang bisan sin-o nga magtoo sa iya indi mawala kondi may kabuhi nga walay katapusan.

17 Kay ang Dios wala nagpadala sang Anak sa kalibutan sa pagtagudili sang kalibutan; kondi nga ang kalibutan maluwat paagi sa iya.

18 Ang nagatoo sa iya wala ginatagudilii; ang wala nagatoo

16 Nga mangin-alagad ako ni Jesu-Cristo sa mga Gentil, sa pag-alagdan sang maayong balita sang Dios, agud nga ang paghalad sang mga Gentil manginkalahamut-an, nga ginpakabalaan sang Espiritu Santo.

17 Niyan sa kay Cristo Jesus may akon ako nga pagpabugal sang akon buloha-ton nahanungod sa Dios.

18 Kay indi ako magpangahas sa paghambal sang bisan ano luwas sadto nga nahimo ni Cristo paagi sa akon nga sa pagpatuman sang mga Gentil, paagi sa pulong kag buhat,

19 Sa gahum sang mga tanda kag kalatingalahan, sa gahum sang Espiritu Santo; sa bagay nga kutub sa Jerusalem, kag sa palibut tubtob sa Ilirico, nawali ko sing bug-os ang maayong balita ni Cristo,

20 Sa amo ginahimo ko nga akon katuyoan ang pagwali sang maayong balita, indi sa diin si Cristo nahingadlan na, agud nga indi ako magtukod sa ibabaw sang sadsaran sang iban;

21 Apang subong sang nasulat na, Sila nga wala maabuti sang maayong balita, nahanungod sa iya makakita; kag mga wala makabati makaha-ngup.

Si Pablo Nagabuko sa Pagduaw sa Roma

22 Amo ini ang kabangdanan nga sa masunson nasablagan ako sa pagkari sa inyo.

23 Apang karon, sanglit nga wala na ako sing duog nga pangabudlayan, sa sining kadutaan, kag sanglit nga nagahandum ako sa pagkari sa inyo sa sining madamu nga tuig;

24 Nagalaum ako sa pagpakigkita sa inyo sa akon pag-agi pakadto sa Espanya, kag pagpatigayonon ako ninyo sa akon pagpakadto didto, kon nakapangalipay na ako sing malip-ot kaupud ninyo.

25 Apang karon, nagapakadto ako sa Jerusalem nga sa pag-alagad sa mga balaan.

26 Kay nahamut-an sang Macedonia

kag Acaya ang pag-amut tungud sa mga imol sa mga balaan sa Jerusalem;

27 Nahamut-an nila ang paghimo sini; kag sila sa pagkamatuod nangin-umalambit sang mga kabulahanan nila nga espirituhanon, dapat man sila mag-alagad sa ila sa mga kabulahanan nga lawasnon.

28 Busa kon matapos ko ini, kag mahatag sa ila ang natipon, mag-agi ako dira sa inyo pa Espanya;

29 kag ako nagpat-od nga kon mag-abot ako sa inyo, maga-abot ako sa kabug-osang sang pagpakamaayo sang maayong balita ni Cristo.

30 Ginapakiloy ko sa inyo, mga kauturan, bangud sa aton Ginoong Jesu-Cristo, kag bangud sa gugma sang Espiritu, nga magpanikasug kamo sing tingub kaupud nakon sa inyo mga pangamuyo sa Dios tungud sa akon;

31 agud nga maluwas ako sa mga dimatinoohon sa Judea, kag ang akon pagpanghikot tungod sa Jerusalem mahamut-an sa mga balaan,

32 agud nga magakara ako sa inyo sa kalipay paagi sa kabubut-on sang Dios, kag makapahuway kaupud ninyo.

33 Ang Dios sang paghidait manginkaupod ninyo nga tanan. Kabay pa.

Kaugalingon nga mga Pag-abiabi

16 Ginapakilala ko sa inyo ang aton utod nga babayi nga si Febe, nga alagad sang Iglesia sa Cenereas;

2 Nga batonon ninyo sia sa Ginoo, nga nagakaigo sa mga balaan, kag nga inyo sia buligan sa bisan ano nga may kinahanglan sia sa inyo; kay sia gid mabinuligon sa madamu, kag sa akon kaugalingon man.

3 Abiabiha ninyo si Priscilla kag si Aquila, nga akon mga masigkamanugpangabudlay kay Cristo Jesus;

4 Nga tungod sa akon kabuhi ginpakatalagman nila ang ila kaugalingon nga kabuhi, kag indi lamang ako ang nagapasalamat sa ila kondi man ang tanan nga Iglesia sang mga Gentil;

5 Abiabiha man ang Iglesia nga yara sa ila balay. Abiabiha ang akon

ang imo utud ginasub-an, wala ka na naga-gawi sa gugma. Dili mo paglaglagon bangud sa imo ginakaon, sia nga tungud sa iya napatay si Cristo.

16 Gani dili pag-ipahimalaut ang inyo maayo:

17 Kay ang ginharian sang Dios indi pagkaon kag pag-inum; kondi pagkamarung kag paghidait, kag kalipay sa Espiritu Santo;

18 Ang nagaalagad sing subong kay Cristo kalahamut-an, sa Dios, kag ginapakamaayo sang mga tawo.

19 Niyan sondon ta ang nagahimo nga sa paghidait, kag sa pagpalig-on sa isa kag isa.

20 Dili paglaglaga, tungud sa pagkaon, ang buhat sang Dios. Ang tanan nga butang matuud matinlo; apang malaut sa tawo nga nagapasandad bangud sa iya ginakaon;

21 Maayo nga indi magkaon sing unud ukon mag-inum sing alak, ukon maghimo sing bisan ano nga nagapasandad sa imo utud, ukon nagapasaklaw, ukon nagapaluya.

22 May yara ka bala nga pagtoo? Tipigi sa tunga sang imo kaugalingon kag sang Dios; malipayon ang wala nagahukom sa iya kaugalingon sa sina nga iya ginapakamaayo.

23 Apang ang nagaduhaduha ginatagudilian, kon magkaon sia, bangud nga nagakaon sia nga indi gikan sa pagtoo; kay ang bisan ano nga indi gikan sa pagtoo sala.

15 Kita nga mabakud dapat magdala sang mga kaluyahon sang mga maluya, kag dili magpahamuut sa aton kaugalingon;

2 Ang tagsa sa aton magpahamuot sa iya isigkatawo sa maayo, sa pagpalig-on sa iya.

3 Kay si Cristo wala magpahamuot sa iya kaugalingon; kondi, suno sa nasulat na, “Ang mga pasipala sang mga nag-pasipala sa imo nagtupa sa akon.”

4 Kay ang bisan ano nga nasulat sadto anay ginsulat sa pagtudlo sa aton, agud

nga paagi sa pagkalig-on kag pagpabakud sang mga kasulatan may paglaum kita.

5 Ang Dios sang pagkalig-on kag pagkabakud magtugut sa inyo nga mangin-isa kamo sing hunahuna sa isa kag isa, suno kay Cristo Jesus;

6 Agud nga sa tingub mahimaya ninyo sa isa ka tingug ang Dios, kag Amay sang aton Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Maayong Balita sa mga Gentil

7 Busa magbinatonay kamo, subong nga si Cristo man nagbaton sa inyo, nga sa himaya sang Dios.

8 Kay nagasiling ako sa inyo nga si Jesu-Cristo nahimo nga alagad sa nacircuncidar sa pagpakita sang pagkaminatad-on sang Dios, agud nga mapamatud-an niya ang mga saad sa mga patriarca;

9 Kag agud nga ang mga Gentil maghimaya sa Dios tungud sang iya kalooy. Subong sang nasulat na, “Busa magadayaw ako sa imo sa tunga sang mga Gentil, kag magaaamba sa imo ngalan

10 kag liwat ginasiling, Magkalipay, kamo nga mga Gentil, kaupud sang iya katawohan”

11 kag liwat, Dayawa ang Ginoo, tanan nga Gentil; kag magdayaw, ang tanan nga katawohan sa iya.

12 kag liwat, si Isaias nagsiling, Magalutaw ang gamut ni Jese, sia nga nagatindug sa paggahum sa mga Gentil; sa iya ang mga Gentil magalaum.

13 Karon ang Dios sang paglaum magpuno sa inyo sing bug-os nga kalipay kag paghidait sa pagtoo, agud nga magbu-gana kamo sa paglaum sa gahum sang Espiritu Santo.

14 Ako nagakilala, mga kauturan nga kamo gid napun-an sang pagkaayo, napunan sang bug-os nga ihibalo, kag sarang sa paglinaygayay.

15 Apang nagasulat ako sa inyo sing may kaisug sa pagpahanumdom sa inyo, bangud sang bugay nga ginhatag sa akon sang Dios,

Ang Nagagikan sa Ibabaw

31 Ang nagahalin sa ibabaw labaw sa tanan; ang natungud sa duta sa duta naigo, kag nagapamolong sia nahanungud sa duta; ang nagahalin sa langit labaw sa tanan.

32 Nagasaksi sia sang iya nakita kag nabatian, kag wala sing nagabaton sang iya panaksi.

33 Ang nagabaton sang iya pagpamatuud nagapahamtang sang iya pat-in sa sini, nga ang Dios matuud.

34 Kay ang ginpadala sang Dios nagapa-molong sang mga polong sang Dios; kay wala ginatakus sang Dios ang paghatag sang Espiritu sa iya.

35 Ang Amay nagahigugma sang Anak, kag nagtugyan sang tanan nga butang sa iya kamut.

36 Ang nagatoo sa Anak may kabuhi nga walay katapusan: apang ang wala nagatuman sa Anak indi makakita sang kabuhi: kondi ang kasingkal sang Dios nagapabilin sa iya.

Si Jesus kag ang Babaying Samariahanon

4 Karon sang nahibaloan sang Ginoo nga ang mga Fariseo nakabati nga si Jesus nagahimo kag nagabautiso sing madamu pa nga gintoton-an sang kay Juan,

2 (Bisan indi si Jesus gid ang nagabautiso, kondi ang iya mga gintoton-an),

3 ginbayaan niya ang Judea kag nagpa-kadto liwat sa Galilea.

4 Kinahanglang sia mag-agi sa Samaria.

5 Gani nag-abut sia sa isa ka banwa sang Samaria, nga gintawag Sincar, malapit sa isa ka puna nga duta nga ginhatag ni Jacob sa iya anag nga si Jose.

6 Ang bobon ni Jacob yadto didto. Kag gani si Jesus, nga nalapyo sang iya panlakatan, naglingkod sa bobon: Mga ikan-um nga takna sadto.

7 May nag-abut nga babaying Sama-

natagudilian na, bangud nga wala sia magtoo sa ngalan sang bugtong nga Anak sang Dios.

19 Kag amo ini ang paghukom nga ang kapawa nagkari sa kalibutan, kag ang mga tawo naghigugma sang kadudulman labi sa kapawa, kay ang ila mga buhat malaut.

20 Kay ang tagsatagsa nga nagabuhat sang malaut nagadumut sing kapawa, kag wala nagapalpit sa kapawa, basi kon ang iya mga buhat magdayag.

21 Apang ang nagabuhat sang kamatoo-ran nagapalpit sa kapawa, agud nga ang iya mga buhat mapahayag nga napanghimo sa Dios.

Ang Abyan sang Nobyo

22 Sa tapus sini si Jesus kag ang iya mga gintoton-an nagkadto sa duta sang Judea; didto nagpabilin sia kaupud nila, kag nagbautiso.

23 Si Juan nagbautiso sa Enon malapit sa Salim, kay didto may madamung tubig; kag nag-abut ang katawohan kag ginbautisohan.

24 Kay si Juan wala pa masukud sa bilangoan.

25 Karon may pagbinaisay sa mga gintoton-an ni Juan kag sa isa ka Judio nahanungud sa pagpaninlo.

26 Kag nagkadto sila kay Juan, kag nagsiling sa iya, Rabbi ang nag-upud sa imo sa unhan sang Jordan, nga sa iya nagsaksi ka, yari sia nagabautiso kag ang tanan nagadugok sa iya.

27 Si Juan nagsabat, Wala sing makabaton bisan ano luwas sang nahatag sa iya gikan sa langit.

28 Kamo gid nagasaksi sa akon, nga nagsiling ako, Inda ako ang Cristo, kondi nga ako ginpauna sa iya.

29 Ang may nobya amo ang nobyo apang ang abyan sang nobyo, nga nagatindug kag nagapamati sa iya, nagakalipay sing daku bangud sang tingug sang nobyo; busa ining kalipay ko nabug-os na.

30 Sia kinahanglang magdugang, apang ako kinahanglang magbuhin.

riahanon sa pagsag-ub sing tubig; Si Jesus nagsiling sa iya. ‘Paimna ako.’”

8 (Kay ang iya mga gintoton-an nagkadto sa banwa sa pagbakal sing kalan-on).

9 Ang babaying Samariahanon nagsiling sa iya, Paano bala nga ikaw, nga Judio nagapangayo sa akon nga mainum, nga ako isa ka babaying Samariahanon? Kay ang mga Judio wala nahahisayo sa mga Samariahanon.

10 Si Jesus nagsabat sa iya, “Kon ikaw nakakilala sang dolot sang Dios, kag kon sin-o sia nga nagsiling sa imo, Paimna ako; nagpangayo ka kuntani sa iya, kag sia magahatag sa iino sing tubig nga buhi.

11 Ang babayi nagsiling sa iya, Ginoo, wala ikaw sing itimba, kag ang bobon madalum; diin bala ikaw magakuha sinang tubig nga buhi?

12 Daku ka pa bala sa amon amay nga si Jacob, nga naghatag sa amon sang bobon, kag sia gid nag-inum sa sini, kag ang iya mga anak kag ang iya kahayupan?

13 Si Jesus nagsabat sa iya, Ang tagsatagsa nga nagainum sining tubig uhawon liwat:

14 Apang ang bisan sin-o nga nagainum sang tubig nga akon ihatag sa iya indi na gid pag-uhawom ang tubig nga akon ihatag sa iya mangin-tuburan sa sulud niya nga nagaibwal sa kabuhi nga walay katapusan.

15 Ang babayi nagsiling sa iya, Ginoo, hatagi ako sining tubig, agud nga indi ako paguhawon, ukon magkari diri sa pagsag-ub.

16 Si Jesus nagsiling sa iya, Lakat, tawga ang imo bana, kag magbalik diri.

17 Ang babayi nagsabat sa iya, wala ako sing bana. Si Jesus nagsiling sa iya, nagsiling ikaw sing matuud, Wala ako sing bana;

18 kay may lima ka na ka bana; kag ang yara sa imo karon indi imo bana; ini nasiling mo sing matuud.

19 Ang babayi nagsabat sa iya, Ginoo, ginahantup ko nga ikaw manalagna.

20 Ang amon mga ginikanan nagsimba

sa sining bukid; kag kamo nagsiling nga sa Jerusalem amo ang duug diin ang mga tawo dapat magsimba.

21 Si Jesus nagsiling sa iya, Babayi, magtoo ka sa akon, ang takna nagaabut nga indi sa sining bukid ukon sa Jerusalem maga-simba kamo sa Amay.

22 Kamo nagsimba sang wala ninyo mahibaloi kami nagsimba sang amon nahibaloan, kay ang kaluwasan gikan sa mga Judio.

23 Apang ang takna nagaabut, kag karon amo na, nga ang matuud nga mga manug-simba magasimba sa Amay sa espiritu kag kamatooran; kay ang Amay nagapangita sing subong nga mga manugsimba sa iya.

24, Ang Dios Espiritu; kag ang mga naga-simba sa iya kinahanglan magsimba sa espiritu kag kamatooran.

25 Ang babayi nagsabat sa iya, Nakahibalo ako nga ang Mesias nagakari. Sia nga ginatawag Cristo; kon sia mag-abut, magapahayag sia sa aton sang tanan nga butang.

26 Si Jesus nagsiling sa iya, Ako nga nagapakighambal sa imo amo sia.

27 Niyan nag-abut ang iya mga gintoton-an, Natingala sila nga nagapakighambal sia sa isa ka babayi apang wala sing nagsiling, Ano bala ang luyag mo? ukon, Ngaa bala nagapakighambal ka sa iya?

28 Gani ginbayaan sang babayi ang iya tibud, kag nagkadto sa banwa, kag nag-siling sa katawoham

29 Kari kamo, tan-awa ang tawo nga nagsugid sa akon sang tanan nga butang nga nahimo ko; Indi bala ini ang Cristo?

30 Naggowa sila sa banwa, kag nagkadto sa kay Jesus.

31 Sa sadtong tion ang mga gintoton-an nagpakilooy sa iya, nga nagsiling, Agalon, kaon ka.

32 Apang nagsabat sia sa ila, May kalan-on ako nga wala ninyo mahibaloi.

33 Gani ang mga gintoton-an nagsinilingay, May nagdala ayhan sa iya sing kalanon?

34 Si Jesus nagsiling sa ila, Ang akon kalanon amo ang paghimo sang

sa talahuron; dungug sa bagay pasidunggan.

8 Dili kamo mag-utang bisan kay sin-o luwas sang paghigugmaanay; kay ang nagahigugma sa iya isigkatawo nakatuman sang kasugoan.

9 Sa sini Dili ka magpanglahi Dili ka magpatay, Dili kag magpangawat, Dili ka magsaksi sang di-matuod, dili ka maghamkon, kon may iban pa nga sugo; natingub sa sining polong, Higugmaa ang imo isigkatawo subong sang imo kaugalingon.

10 Ang gugma wala nagabuhat sing malain sa isigkatawo; busa ang gugma amo ang katumanan sang kasugan.

11 Walay labut sini, nahibaloan ninyo ang takna, nga tion na ini nga inugmata ninyo sa katologon Kay karon ang kaluwasan labing malapit na sa aton sang sa pagsugud ta sa pagtoo.

12 Ang kagab-ihon manugtaliwan na, malapit na ang adlaw; Niyan isikway ta ang mga buhat sang kadudulman, kag isuklub ang hinganib sang kapawa.

13 Maggawi kita sing nagakaigo, subong nga sa adlaw, indi sa magansal nga kinalipay kag paghinobog, indi sa patuyang kag kalaw-ayan indi sa inaway kag kahisa.

14 Kondi isuklub ninyo si Ginoong Jesu-Cristo, kag dili kamo magpanigana nga sa unud, sa pagtuman sang mga kailig-bon sini.

Ang Mga Maluya sa Pagtoo

14 Batona ninyo ang tawong maluya sa pagtoo, apang indi sa may pangduhaduha nga pagpinuyasay.

2 Ang isa nagatoo nga makakaon sia sang bisan anong butang; samtang ang maluyang tao, nagakaon sing mga utan lamang.

3 Ang nagakaon indi magtamay sa wala nagakaon; kag ang wala nagakaon indi maghukom sa nagakaon, kay nabaton sia sang Dios.

4 Sin-o ka bala nga nagahukom sang alagad sang isa? Sa iya kaugalingon nga agalon nagatindug ukon nagakapukan

sia. Kag, patindugon sia; kay ang Ginoo may gahum sa pagpatindug sa iya.

5 Ang isa ka tawo nagakabig sang isa ka adlaw nga labaw sa isa; samtang ang isa nagakabig sing alangay sang tanan nga adlaw. Ang tagsa ka tawo maglig-on sing bug-os sa iya kaugalingon nga hunahuna.

6 Ang nagapakamahal sang adlaw, nagapakamahal sini sa Ginoo; ang wala nagapakamahal sang adlaw, wala nagapaslubi sini sa Ginoo. Ang nagakaon nagahatag pasalamat sa Dios; samtang ang wala nagakaon, sa kadunggan sang Ginoo, kag nagapasalamat sa Dios.

7 Walay bisan sin-o sa aton nga nagakabuhi sa iya kaugalingon, kag walay bisan sin-o nga nagakapatay sa iya kaugalingon.

8 Kon kita nagakabuhi kita sa Ginoo; kag kon kita nagakamatay, nagakamatay kita sa Ginoo; gani niyan, bisan kita nagakabuhi ukon nagakamatay, iya kita sang Ginoo.

9 Kay sa sining katuyuan napatay si Cristo, kag nabuhi liwat agud nga mangin-Ginoo sia sang mga patay kag sang mga buhi.

10 Ngaa bala nagahukom ka sa imo utod? Ukon ikaw, ngaa bala nagatamay ka sang imo utod? kay tanan kita magaatubang sa Lingkurang nga Hukuman ni Cristo;

11 Kay nasulat na, “Sa nagakabuhi ako, nagsiling ang Ginoo, magapilo ang tagsa ka tuhod sa akon, kag ang tagsa ka dila magadayaw sa Dios.”

12 Gani ang tagsatagsa sa aton magahatag sing husay sang iya kaugalingon sa Dios.

13 Niyan indi na kita maghinukmanay; kondi maghukom amo sini nga indi gid magbutang sing kasantaran ukon kasablagan sa dalanon sang iya utod.

14 Nakahibalo ako, kag natalupangan sa kay Ginoong Jesus, nga walay bisan anong butang nga dimatinlo sa iya kaugalingon: kondi dimatinlo ini sa kay sin-o nga nagahunahuna, nga ini dimatinlo.

15 Kon bangud sang imo ginakaon

maghuna-huna sing but-anan sono sa talaksan sang pagtoo nga ginbahin sang Dios sa tagsa ka tawo.

4 Kay subong nga may madamu kita nga bahin sa isa ka lawas, kag ang tanan nga bahin indi isa lamang sing hilikuton;

5 Amo man kita, bisan madamu, isa ka lawas kay Cristo, kag ang tagsatagsa kabahin sang isa kag isa.

6 Sa may mga hiyas kita nga nagakatuhatuhay suno sa bugay nga ginhatag sa aton, gamiton naton sila; kon sa pagpanagna, suno sa talaksan sang aton pagtoo,

7 Kon sa pag-alagad, sa aton pag-alagad; ang nagapanudlo, sa iya pagpanudlo,

8 Ang nagapanglaygay, sa iya pagpanglaygay; ang nagahatag, sa pagkaalwan, ang nagapangulo, magma-ukud; ang nagakalooy, magmali-payon.

Mga Katungdanan sa Iban

9 Magdi-salimpapaw ang gugma; kangil-ari ang malaut; magkapyot sing malig-on sa maayo;

10 Sa gugma sang paghiliutud magma-lolo kamo ang isa sa isa; sa kadunganan pasulabihon ang iban;

11 Magmakugihon, magmainit sa Espi-ritu; alagda ang Ginoo;

12 Magkalipay sa inyo paglaum; mag-pailub sa inyo kangitngitan; magpa-dayon sing malig-on sa pangamuyo;

13 Magbulig sa mga kinahanglanon sang mga balaan; magma-abiabihon.

14 Pakamaayoha ang mga nagahingabut sa inyo: magpakamaayo, kag dili magpakalaut sa ila.

15 Magkalipay kaupud sang mga nag-akalipay, maghibi kaupud sang mga nagahibi.

16 Mag-isa sing hunahuna; dili magmatinaastaason, kondi magbuylog sa mga kubus; dili magpakamaalam sa inyo kaugalingon nga hunahuna.

17 Dili magbayad sa bisan kay sin-o sing malaut sang malaut, apang maghimulat sang butang nga dungganon sa atuban-gan sang tanan nga tawo.

18 Kon mahimo, sa masarangan ninyo, magpakighidait sa tanan nga tawo.

19 Dili kamo magtimalus, mga hinigugma, kondi pabayai ini sa kasingkal sang Dios; kay nasulat na, Akon ang pagtimalus; ako ang magatumbas, nagsiling ang Ginoo.

20 Gani kon ang imo kaaway ginagutom, pakaona sia; kon ginauhaw sia, paimna sia; kay sa paghimo mo sini magatumpi ka sing mga bagay sa iya ulo.

21 Dili magpadaug sa malaut, kondi dag-a ang malaut paagi sa maayo.

Pagpasakup sa mga Manugdumala

13 Ang tagsa ka tawo magpasakup sa pagbulut-an nga nagadumala, Kay walay pagbulut-an nga indi gikan sa Dios: kag ang karon nga mga pagbulut-an tinangdoan sang Dios.

2 Busa ang nagabato sa mga pagbulut-an nagasumpung sang pagsolondan sang Dios, kag ang mga nagasumpung magabaton sing paghukom.

3 Kay ang mga manugdumala indi kahadlukan sa buhat nga maayo, kondi sa malaut. Buut kamo bala nga indi mahadluk sa pagbulut-an? Niyang buhata ang maayo, kag may pagpakamaayo ka gikan sa sini

4 Kay sia alagad sang Dios nga sa imo kaayohan. Apang kon maghimo ka sing malaut, magkahadluk ka; kay wala sia nagadala sang espada sa walay pulus: alagad sia sang Dios, sa paghikot sang kasingkal sa nagabuhat sing malaut.

5 Busa ang isa kinahanglan magpasakup, indi lamang sa paglikaw sang kasingkal sang Dios kondi man tungud sa kaisipan.

6 Kay sa sining kabangdanon nagabayad man kamo sing mga buhis; kay ang mga pagbulut-an mga alagad sang Dios, nga nagaatipan sa sini gid nga butang.

7 Bayari sila tanan sang natungud sa ila: mga buhis sa natungdan sang mga buhis, ang bayad sa balayran; pagtahud

kabubut-on sang nagpadala sa akon, kag ang pagtuman sang iya buluhaton.

35 Wala bala kamo nagsiling. May apat pa ka bulan, niyang mag-abut ang ani? Nagsiling ako sa inyo, bayawa ang inyo mga mata, kag lantawa ang kaumhan; nga maputi na nga alanyon.

36 Ang nagaani nagabaton sing mga sohol, kag nagatipon sing bunga tungud sa kabuhi nga walay katapusan: agud nga ang nagasabug kag ang nagaani magkalipay sing tingub.

37 Kay sa sini matuud ang ginasiling, Ang isa nagasab-ug kag ang isa nagaani.

38 Ako nagpadala sa inyo sa pag-ani sang wala niyo pagpangabudlayi iban ang nagapangabudlay, kag kamo nagsulud sa ila kinabudlayan.

39 Madamu sang mga Samariahanon sa sadtong banwa ang nagtoo sa iya bangud sang pagpamatuud sang babayi, Sia nagsugid sa akon sang tanan nga nahimo ko.

40 Gani sang nag-abut sa iya ang mga Samariahanon, nagpakilooy sila sa iya sa pagpabilin sa ila; kag nagpabilin sia didto sing duha ka adlaw.

41 Kag madamu pa gid ang mga nagtoo bangud sang iya polong;

42 Nagsiling sila sa babayi, karon nagatoo kami indi bangud sang imo hambal; kay kami gid nakabati kag nakakilala nga ini ang Cristo ang Manluluwas sang kalibutan.

Si Jesus Nagaayo sang Anak sang Tawong Dungganon

43 Sa tapus ang duha ka adlaw naghalin sia didto pakadto sa Galilea.

44 Kay si Jesus gid nagpamatuud, nga ang manalagna walay kadunganan sa iya kaugalingon nga duta.

45 Gani sang nag-abut sia sa Galilea, ang mga Galileanhon nagbaton sa iya, kay nakita nila ang tanan nga nahimo niya sa Jerusalem sa piesta: kay sila man nagkadto sa piesta.

46 Busa si Jesus nagkadto liwat sa Cana sa Galilea, diin ginimo niya nga alak ang tubig. kag sa Capernaum may

tawo nga dungganon nga ang iya anak nga lalaki nagmasakit.

47 Sang pagkabati niya nga si Jesus nag-abut sa Galilea gikan sa Judea, nagkadto sia sa iya kag nagpakilooy nga magdolhog sia kag ayohon ang iya anak: kay naga-himumugto sia.

48 Busa si Jesus nagsiling sa iya, Kon indi kamo makakita sing mga tanda kag mga kalatingalahan indi kamo magtoo.

49 Ang tawo nga dungganon nagsiling sa iya, Ginoo, dolhog na sa wala pa mapatay ang akon bata.

50 Si Jesus nagsabat sa iya, Lakat ka; ang imo anak magakabuhi. Ang tawo nagtoo sang polong nga ginsiling ni Jesus sa iya kag naglakat sia.

51 Sang nagadolhog na sia, ginsugata sia sang iya mga ulipon, nga nagsugid, nga ang iya bata nagakabuhi.

52 Gani nagpangusisa sia sa ila sang takna nga nagsugud sia sa pag-ayo, kag nagsiling sila sa iya, Kahapon sa ikapitong takna nagbiya sa iya ang hilanat.

53 Nahibaloan sang amay nga amo yad-tong takna sang pagsiling ni Jesus sa iya, Ang imo anak nagakabuhi kag sia gid nagtoo, kag ang bug-os niyang panimalay.

54 Ini amo ang ikaduha na nga katingalahan nga ginimo ni Jesus, sang nakagowa sia sa Judea pa Galilea.

Ang Pag-ayo sa Ponong

5 Sa tapus sini may piesta sang mga Judio; kag si Jesus nagkadto sa Jerusalem.

2 Karon sa Jerusalem sa tupad sang gawang sang mga carnero may ponong, nga ginatawag sa Hebreo Betesda, nga may lima ka portico.

3 Sa ila sini nagahamyang ang kadam-an sang mga masakiton, mga bulag, mga piang, mga paralitiko, nga nagahulat sang pagtublag sang tubig.

4 Kay ang isa ka manugtunda sang Ginoo nagkunsad sining tinion sa ponong, kag nagtublag sang tubig; ang bisan sin-o nga nahauna maglusung sa

tapus matublag ang tubig nag-ayo sa bisan ano nga balatian niya,

5 May isa ka tawo didto, nga katloan kag walo na ka tuig sa iya masakit.

6 Sang nakita sia ni Jesus nga nagahamyang kag nakahibalo nga madugay na sia sa sinang kahimtangan nagsiling sia sa iya, Buut ka bala mag-ayo?

7 Ang masakiton nga tawo nagsabat sa iya, Ginoo, wala ako sing tawo nga magabutang sa akon sa ponong kon matublag ang tubig, kag sang nagapadadto ako ang isa nagalusung sing una sa akon.

8 Si Jesus nagsiling sa iya, Tindug ka, dalha ang imo higdaan, kag maglakat.

9 Kag sa gilayon nag-ayo ang tawo, kag nagdala sang iya higdaan kag naglakat.

Karon adlaw nga inugpahuway yadto

10 Gani ang mga Judio nagsiling sa nag-ayo, Adlaw karon nga inugpahuway: kag indi tugut sa imo ang pagdala sang imo higdaan.

11 Apang nagsabat sia sa ila, Ang nag-ayo sa akon nagsiling sa akon, Dalha ang imo higdaan, kag maglakat?

12 Ginpamangkot nila sia, Sin-o bala ang tawo nga nagsiling sa imo, Dalha ang imo higdaan, kag maglakat?

13 Karon ang gin-ayo wala makahibalo kon sin-o yadto, kay si Jesus naghalin, bangud sang kadam-an sa duug.

14 Sang olihi nakita sia ni Jesus sa templo, kag nagsiling sa iya, “Yari karon, ikaw nag-ayo. Dili ka na magpakasala, basi mahanabu sa imo ang malain pa nga butang.

15 Ang tawo naglakat, kag nagsugid sa mga Judio nga si Jesus, amo ang nag-ayo sa iya.

16 Kag sa sining kabangdanan ang mga Judio naghingabut kay Jesus, bangud nga naghimo sia sini sa adlaw nga inugpahuway.

17 Apang si Jesus nagsabat sa ila, Ang

akon Amay nagapangabudlay tubtub karon, kag nagapangabudlay ako.

18 Sa sining kabangdanan ang mga Judio nagtinguha sing labi pa gid sa pagpatay sa iya, bangud nga indi lamang nga ginlapas niya ang adlaw nga inug-pahuway kondi man nga nagtawag sia sa Dios nga iya gid Amay, nga nagapa-kigtupung sia sa Dios.

Ang Pagbulut-an sang Anak

19 Si Jesus nagsiling sa ila, Sa pagkama-tuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, ang Anak indi makahimo sing bisan ano sa iya kaugalingon, kondi lamang ang nakita niya nga ginahimo sang Amay: kay ang bisan ano nga ginahimo niya, ini ginahimo man sang Anak sa amo nga bagay.

20 Kay ang Amay nagahigugma sa Anak, kag nagapakita sa iya sang tanan nga iya ginahimo: kag dalagku pa sining mga buhat ipakita niya sa iya, agud nga kamo matingala.

21 Kay subong nga ang Amay nagaban-gon sang mga minatay kag nagahatag sa ila sing kabuhi, sa amo nga bagay ang Anak man nagahatag sing kabuhi sa kay sin-o nga buut niya.

22 Ang Amay wala nagahukom sa bisan kay sin-o nga tao, kondi natugyan niya sa Anak ang bug-os nga paghukom:

23 Agud nga ang tanan magtahud sa Anak, subong sang pagtahud nila sa Amay. Ang wala nagatahud sa Anak wala nagatahud sa Amay nga nagpadala sa iya.

24 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, ang nagapamati sang akon polong, kag nagatoo sa nagpadala sa akon, may kabuhi nga walay katapusan, indi sia paghukman; kondi naglaton gikan sa kamatayon pa kabuhi.

25 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, ang takna magaabut, kag karon amo na, nga ang mga patay magapamati sang tingug sang Anak sang Dios: kag ang mga nagapamati magakabuhi.

18 Dili ka magpabugal sa mga sanga. Kon magpabugal ka, dumduma nga indi ikaw ang nagasakdag sang gamut, kondi ang gamut nagasakdag sa imo.

19 Magasiling ka, “Ang mga sanga ginbanggi agud nga ako masumpay.”

20 Matuud ina. Bangud sang ila pagka-dimatinoohon ginbanggi sila, apang ikaw nagatindug sing malig-on paagi lamang sa imo pagtoo. Gani dili ka magmatinaas-taason, kondi magma-hinadlukon.

21 Kay kon ang Dios wala magpaiway sa mga sanga nga unay, indi man sia magpaiway sa imo.

22 Niyan tan-awa ang pagkaayo kag ang pagkaid-id sang Dios; pagkaid-id sa mga nagkapukan, apang sa imo, ang pagkaayo sang Dios, kon magpadayon ka sa iya pagkaayo; kay kon indi ikaw man tapson.

23 Kag bisan ang iban, kon indi sila magpadayon sa ila pagkadimatinoohon, isumpay, kay ang Dios may gahum sa pagsumpay liwat sa ila.

24 Kay kon ikaw gin-utud nga sa kinau-gali gikan sa olivo nga talonon, kag ginsumpay, batok sa kinaugali, sa maayong olivo, daw ano pa gid ini sila nga kinaugali nga mga sanga nga isumpay sa ila kaugalingon nga olivo.

Ang Pagpahuway sang Israel

25 Buot ko, mga kauturan, nga inyo mahibaloan ining tinago, basi kon mag-pakaalam kamo sa inyo kaugalingon nga hunahuna: ang pagpatig-a nag-abut sa bahin sang Israel tubtub ang kabug-osang sang mga Gentil makasulud,

26 Kag gani ang bug-os nga Israel maluwas; subong sang nasulat na, “Magagikan sa Sion ang Manluluwas, siya magapahilayo kay Jacob sa pagkadi-diosnon

27 Kag ini amo ang akon katipan sa ila kon kuhaon ko ang ila mga sala.

28 Nahanungud sa maayong balita mga kaaway sila tungud sa inyo; apang nahanungud sa pagpili, mga hinigugma sila tungud sa ila mga ginikanan.

29 Kay ang mga dolot kag pagtawag sang Dios indi maliwat.

30 Kay subong nga kamo sa tion nga nagligad nga di-matinumanon sa Dios, apang karon nakaagum sing kalooy bangud sa pagkadi-matinoohon nila:

31 Amo man ini sila karon mga dimatinohon agud nga paagi sa kalooy nga ginpakita sa inyo kalooy sila man makaagum karon sing kalooy.

32 Kay ginpabayaon sang Dios ang tanan nga tawo sa pagkadimatinoomanon, agud nga malooy sia sa tanan.

33 O pagkadalum sang kamanggaran kag kaalam kag ihibalo sang Dios! pagkadimatungkad sang iya mga paghukom, kag pagkadimausoy sang iya mga dalanon!

34 Kay sin-o bala ang nakahibalo sang hunahuna sang Ginoo, ukon sin-o bala ang nanginmanuglaygay niya?

35 Kay si sin-o bala ang nakahatag sa iya sing dolot agud nga mabayaran sia?”

36 Kay gikan sa iya, kag paagi sa iya, kag tungud sa iya ang tanan, nga butang; Sa iya ang himaya sa gihapon. Kabay pa.

Ang Pagpakilooy nga Magpahanungud

12 Busa ginapakilooy ko sa inyo, mga kauturan, bangud sang mga kalooy sang Dios, sa pagdolot sang inyo mga lawas subong nga halad nga buhi, balaan, kag kalahamut-an sa Dios, nga amo ang inyo espirituhanon nga pagsimba.

2 Dili kamo magpauyon sa sining kalibutan kondi magbalhin kamo paagi sa pagbag-o sang inyo painoing, agud nga inyo matilawan kon ano ang maayo, kag kalahamut-an, kag himpit, nga kabubut-on sang Dios.

Ang Paggamit sang mga Hiyas nga Espirituhanon

3 Kay paagi, sa bugay nga ginhatag sa akon, nagasiling ako sa taga-ka tawo nga yara sa inyo, nga dili maghunahuna sang iya kaugalingon sing mataas pa sa dapat niya paghunahunaon, kundi

pakitala sang iya gahum, nagbatas sing dakung pagpailub sang mga suludlan sang kasingkal nga takus sa kalaglagaan.

23 Agud nga mapakilala niya ang kamanggaraan sang iya himaya sa mga suludlan sang katooy, nga gin-aman niya nga daan nga sa himaya,

24 Bisan kita nga iya gintawag, indi gikan sa mga Judio lamang kondi sa mga Gentil man?

25 SiLibong gid sang ginasingling sa Oseas, Tawgon ko nga akon katawohan ang indi ko anay katawohan, kag nga akon hinigugma ang indi ko anay hinigugma.

26 Kag mahanabu sa du -og diin ginsiling sa ila, 'Indi kamo akon katawohan,' didto tawgon sila nga 'mga anak sang Dios nga buhi.'

27 Kag si Isaias nagasinggit nahanungud sa Israel: "Bisan ang kadamuon sang mga anak sang Israel subong sang balas sa dagat, ang nabilin sa ila lamang amo ang luwason;

28 Kay sia magatuman sang iya polong sa duta nga may kaid-id kag pagdali: Bangud kay madali nga buluhaton ang himoon sang Ginoo sa duta."

29 Kag subong sang nagsiling ni Isaias, Kon ang Ginoo sang mga kasoldadosan wala makabilin sa aton sing kaliwat, nanginsubong kita kuntani sa Sodoma kag nanginkaangay sa Gomorra. Ang Pagkamatarung nga Napasad sa Pagtoo

30 Niyan ano bala ang isiting ta? Nga ang mga Gentil nga wala magsonod sang pagkamatarung nakadangat sini, nga amo, ang pagkamatarung nga paagi sa pagtoo,

31 Apang ang Israel nga nagasonod sang kasogoon sang pagkamatarung wala makadangat sa pagtuman sinang kasogoon.

32 Ngaa bala? Bangud nga wala nila pagpangitaa ini paagi sa pagtoo, kondi nga daw napasad ini sa mga buhat. Nasandad sila sa bato nga kasandaran,

33 Subong sang nasulat na, Yari karon nagabutang ako sa Sion sing bato nga

kasandaran sang nga tawo, isa ka igang nga magapukan sa ila; kag ang nagatoo sa iya indi pagpakahuy-an.

7 Niyan ano bala? Ang ginpangita sang Israel wala niya maagum. Ang pinili nakaagum sini, apang ang nabilin ginbulag,

8 Sono sa nasulat na, Ang Dios naghatag sa ila sing espiritu sang pagkadimabinatyagon, mga mata nga indi makakita kag mga dulunggan nga indi makabati, tubtub sini gid nga adlaw.

9 Kag si David nagasingling, Pabaya-i ang ila piesta nga manginsiod kag tiglapak, kasandaran kag tumbas sa ila;

10 Pabaya-i nga magdulom ang ila mga mata agud nga indi sila makakita, kag magsioktot sa gihapon ang ila mga likod."

Ang Kaluwasan sang mga Gentil

11 Gani nagapamangkot ako, nasandad bala sila agud nga mapukan? Malayo ina sa Dios! Apang paagi sa ila pagkapukan nag-abut ang kaluwasan sa mga Gentil, sa pagpaimon sang Israel.

12 Karon kon ang ila pagkapukan amo ang kamanggaraan sang kalibutan, kag kon ang kadulaan nila kamanggaraan sang mga Gentil, daw ano pa gid ang bug-os nila nga pagpasakup!

13 Karon nagahambal ako sa inyo nga mga Gentil. Niyan sanglit ako pinadala sa mga Gentil, ginpakadaku ko ang akon pagpangabudlay,

14 Agud nga mapaimon ko ang mga masigka Judio ko, kag sa amo maluwas ang iban sa ila.

15 Kay kon ang pagsikway sa ila amo ang pagpasag-uli sang kalibutan, mangin-ano bala ang pagbaton sa ila kondi kabuhi gikan sa mga patay?

16 Kon ang nahaunang bahin sang linamas balaan, amo man ang kabilogan, kag kon ang gamut balaan, amo man ang mga sanga.

17 Apang kon ang iban sang mga sanga ginbanggi, kag ikaw, talonon nga olivo, ginsugpon sa tal-us nila sa pag-ambit sang kabuganaan sang olivo,

26 Kay subong nga ang Amay may kabuhi sa iya kaugalingon, sa amo nga bagay ginhatag niya sa Anak man nga may kabuhi sa iya kaugalingon;

27 Kag ginhatagan niya sia sing pagbul-utan sa paghukom, bangud nga sia Anak sang tawo.

28 Dili kamo matingala sini: kay ang takna maga-abut, nga ang tanan nga yara sa mga lulubngan magapamati sang iya tingug.

29 kag magagowa, ang mga nakahimo sing maayo, sa pagkabanhaw nga sa kabuhi; kag ang mga nakahimo sing malaut, sa pagkabanhaw nga sa paghukom.

Mga Saksi nahanungud kay Jesus

30 Ako sa akon kaugalingon indi makahimo sing bisan ano; sono sa ginapamatian ko, nagahukom ako: kag ang akon paghukom matarung; bangud nga wala ako nagatinguha sang akon kaugalingon nga kabubut-on, kondi sang kabubut-on sang nagpadala sa akon.

31 Kon ako nagasaksi sa akon kaugalingon, ang akon panaksi indi matuud.

32 May isa nga nagasaksi nahanungud sa akon; kag nahibaloan ko nga ang ginasaksi niya nahanungud sa akon matuud.

33 Ginapasogoon ninyo si Juan, kag nagsaksi sia sa kamatooran.

34 Ang panaksi nga akon ginabaton indi gikan sa tawo; walay sapayan nagasingling ako sini agud nga kamo maluwas.

35 Sia amo ang suga nga nagadabdab kag nagasiga; kag naluyag kamo magkalipay sa malip-ot nga tion sa iya kapawa.

36 Apang ang panaksi nga akon daku pa sang iya ni Juan: kay ang mga buluhaton nga ginhatag sa akon sang Amay nga tumanon ang amo nga mga buihaton nga akon ginahimo, nagasaksi nahanungud sa akon nga ang Amay nagpadala sa akon.

37 Kay ang Amay nga nagpadala sa akon sia ang nagsaksi nahanungud sa

akon. Kamo wala gid makabati sang iya tingug, ukon makakita sang iya bayhon.

38 Kag ang iya polong wala nagapadayon sa inyo: kay wala kamo magtoo sa ginpadala niya.

39 Ginausisa ninyo ang mga kasulatan; bangud nga nagahunahuna kamo nga sa ila may kabuhi kamo nga walay katapusan; kag ini sila amo ang nagasaksi nahanungud sa akon

40 Apang indi kamo buut magkari sa akon, agud nga may kabuhi kamo.

41 Wala ako nagabaton sang himaya gikan sa mga tawo.

42 Apang nakilala ko kamo, nga wala kamo sang gugma sang Dios sa inyo kaugalingon.

43 Ako nagkari sa ngalan sang akon Amay, kag wala kamo nagabaton sa akon: kon iban ang magkari sa iya kaugalingon nga ngalan, sia batonon ninyo.

44 Paano bala nga makatoo kamo, nga nagabaton sing himaya sa isa kag isa kag ang himaya nga nagagikan sa isa lamang nga dios wala ninyo ginapangita?

45 dili kamo maghunahuna nga ako magasumbung sa inyo sa Amay: may isa nga nagasumbung sa inyo, si Moises, nga ginalauman ninyo.

46 Kay kon nagtoo kamo kay Moises, magatoo kamo sa akon kay nagsulat sia nahanungud sa akon.

47 Apang kon kamo wala nagatoo sa iya mga sinulat, paano bala ang pagtoo ninyo sa akon mga polong?

Ang Pagpakaon sa Lima ka Libo

(Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44;

Luc. 9:10-17)

6 Sa tapus sini si Jesus nagkadto sa tabok sang dagat sing Galilea, nga amo ang dagat sang Tiberias.

2 Kag ang dakung kadam-an nagsunod sa iya, bangud nga nakita nila ang mga katingalahan nga ginhimo niya sa mga masakiton.

3 Kag si Jesus nagtaklad sa mga bakolod, kag didto naglingkod kaupud sang iya mga gintoton-an.

4 Karon ang Pascua, ang piesta sang mga Judio, malapit na.

5 Niyan si Jesus, sang nagbayaw sang iya mga mata kag nakita ang dakung kadam-an nga nagapalapit sa iya, nagsiling kay Felipe, diin bala kita mabakal sing tinapay, agud ining katawohan makakaon?

6 Ini ginsiling niya sa pagtilaw sa iya; kay sia gid nakahibalo sang iya himoon.

7 Si Felipe nagsabat sa iya, Duha ka gatus ka denario nga tinapay indi makaigo sa ila, agud nga ang tagsatagsa makakuha sing diotay.

8 Isa sang iya mga gintoton-an, Si Andres, utud ni Simon Pedro, nagsiling sa iya;

9 May bata diri nga lalaki nga may lima ka tinapay nga cebada kag duha ka isda, apang daw ano man lamang ini sa amo nga kadamuon?

10 Si Jesus nagsiling, Palingkora ninyo ang mga tawo. Karon may madamung hilamon sa duug. Gani ang mga lalaki naglingkod, nga mga lima ka libo ang kadamuon.

11 Niyan ginkuha ni Jesus ang mga tinapay; kag sang nakapasalamat, ginpa-nagtag niya sa mga gintutun-an kag ang mga gintutun-an sa mga naglingkod, subong man ang mga isda, suno sa ila luyag.

12 Kag sang nabusug sila, nagsiling sia sa iya mga gintoton-an, Tipona ninyo ang mga tinapay nga nabilin, agud nga walay mausik.

13 Gani gintipon nila sila, kag napuno ang napulog duha ka alat sang mga tinipik sang lima ka tinapay nga cebada, nga nabilin sang mga nagkaon.

14 Sang nakita sang katawohan ang katingalahan nga nahimo niya, nagsiling sila. Matuud gid ini amo ang manalagna nga magakari sa kalibutan.

Si Jesus Nagalakat sa Dagat
(Mat 14:22-33, Mar. 6:45-52)

15 Niyan si Jesus, sang nakahantup nga magakara sila sa pagpilit sa iya nga himoon sia nga hari, naglikaw liwat sa mga bakolod nga sia lamang.

16 Sang kahaponanon na, ang iya mga gintoton-an nagdolhog padagat,

17 Kag nagsakay sa sakayan, kag nagtabok sa dagat pa Capernaum, Karon madulum na, kag si Jesus wala pa magabut sa ila.

18 Nagmabalud ang dagat bangud sang mamadlus nga hangin nga naghuyup.

19 Sang nakagaud sila sing mga lima ukon anum ka kilometro, nakita nila si Jesus nga nagalakat sa dagat kag nagapalapit sa sakayan: Hinadlukan sila.

20 Apang nagsiling sia sa ila, Ako ini; dili kamo mahadluk.

21 Niyan nalipay sila sa pagbaton sa iya sa sakayan. Kag sa gilayon ang sakayan nagdungka sa duta nga ila ginapa-dolongan.

Ang Katawohan Nagapangita kay Jesus

22 Sa madason nga adlaw, ang katawohan nga nagpabilin sa tabok sang dagat nakakita nga may isa lamang ka sakayan didto, kag nga si Jesus wala magsakay sa sakayan upud sa iya mga gintoton-an, kondi nga ang iya mga gintoton-an nagtaliwan nga sila lamang.

23 (Walay sapayan, may iban nga mga sakayan gikan sa Tiberias nga nagabut malapit sa duug nga ila ginkan-an sang tinapay sa tapus nga nakapasalamat ang Ginoo:)

24 Gani sang nakita sang katawohan nga wala didto si Jesus, ukon ang iya mga gintoton-an, nagsakay sila sa mga sakayan kag nagkadto sa Capernaum, nga nagapangita kay Jesus.

Si Jesus ang Tinpapay nga Nagahatag sang Kabuhi

25 Sang nakita nila sia sa tabok sang dagat, nagsiling sila sa iya, Rabbi, san-o ka pa mag-abut diri?

26 Si Jesus nagsabat sa ila, "Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, nagapangita kamo sa akon, indi bangud nga nakakita kamo sing mga katingalahan, kondi nga nakakaon kamo sang mga tinapay kag nabusug.

sa mga wala magpamangkot nahanungud sa akon.

21 Apang nahanungud sa Israel nagsiling sia, Sa bug-os nga adlaw gintuntay ko ang akon mga kamut sa katawohan nga dimatinumanon kag malalison.

Ang Nabilin sang Israel

11 Niyan nagapamangkot ako, ginsikway bala sang Dios ang iya katawohan? Malayo ina sa Dios! Ako akon Israelnon, kaliwat ni Abraham, sa kabikahan ni Benjamin.

2 Ang Dios wala magsikway sang iya katawohan nga iya nakilala nga daan. Wala bala ninyo mahibal-i ang ginasiling sang kasulatan nahanungud kay Elias, kon paano nga nagapanumbung sia sa Dios batok sa Israel?

3 Ginoo, ginpatay nila ang imo mga manalagna, ginwagwag nila ang imo mga halaran, kag nabilin ako nga isa lamang, kag ginatinguha nila ang akon kabuhi.

4 Apang ano bala ang sabat sang Dios sa iya? May ginbilin ako nga sa akon nga pito ka libo ka tawo nga wala magpilo sang tuhad sa larawan ni Baal.

5 Gani man sa karon nga tion may nabilin suno sa pagpili sang bugay.

6 Apang kon paagi sa bugay, niyan indi na sa mga buhat: sa iban nga bagay ini indi na bugay.

Apang kon paagi sa buhat, niyan indi na sa bugay: sa iban nga bagay ang buhat indi na buhat. Kay si sin-o bala ang makasumpung sang iya kabubut-on?

20 Apang, 0 tawo, sin-o ka bala nga nagsabat batok sa Dios? Magasiling bala ang gindihon sa nagdihon sa iya, Ngaa bala nga ginhimo mo ako sing subong?

21 Wala bala sing gahum sa lunang ang maninohon, sa paghimo gikan sa amo nga linamas sing isa ka suludlan nga sa katahum kag sing isa nga sa manubo nga paggamit?

22 Ano bala kon ang Dios, nga buut magpakita sang iya kasingkal kag mag-

9 Bangud nga, kon itu-ad mo sang imo baba nga si Jesus Ginoo kag magtoo sa imo tagiposoon nga ang Dios nagbanhaw sa iya, maluwas ka.

10 Kay sa tagiposoon ang tawo nagatoo nga sa pagkamatarung, kag sa baba ang pagtu-ad ginahimo nga sa kaluwasan.

11 Ang kasulatan nagsiling, Ang bisan sin-o nga nagatoo sa iya indi pagpakahuy-an.

12 Kay walay ginkalainan sa Judio kag Griego; kay ang amo nga Ginoo man Ginoo sang tanan kag maalwan sa tanan nga nagapanawag sa iya.

13 Kay, ang bisan sin-o nga magtawag sa ngalan sang Ginoo maluwas.

14 Apang paano bala ang pagpanawag nila sa iya nga wala nila matoohi? Kag paano bala ang pagtoo nila sa iya nga wala nila mabatii? Kag paano bala ang pagkabati nila kon walay manugwali?

15 Kag paano bala ang pagwali nila kon indi sila pag-ipadala? Subong sang nasulat na, daw ano katahum sang mga tiil sang nagabantala sang maayong balita sang paghidait kag mga maayo nga butang.

16 Apang indi ang tanan sa ila nagtuman sang maayong balita; kay si Isaias nagsiling Ginoo, sin-o bala ang nagtoo sang amon ginbalita?

17 Gani ang pagtoo nagaabut gikan sa ginapamatian, kag ang ginapamatian paagi sa polong sang Dios.

18 Apang nagapamangkot ako, wala bala sila makabati? Hoo sa pagkamatuud; kay ang ila tingug naglapnag sa bug-os nga duta, kag ang ila mga polong tubtub sa mga ukbung sang kalibutan.

19 Sa liwat nagapamangkot ako, wala bala makahangup ang Israel? Sa nahauna si Moises nagsiling, Papaimonon ko kamo sa sinang indi pungsud sa pungsud nga nawad-an sing painoino paakigon ko kamo.

20 Niyan si Isaias masidla gid sa pagsiling, Nakita ako sang mga wala magpangita sa akon, nangindayag ako

20 Apang, 0 tawo, sin-o ka bala nga nagasabat batok sa Dios? Magasiling bala ang gindihon sa nagdihon sa iya, Ngaa bala nga ginhimo mo ako sing subong?

21 Wala bala sing gahum sa lunang ang maninihon, sa paghimo gikan sa amo nga linamas sing isa ka suludlan nga sa katahum kag sing isa nga sa manubo nga paggamit?

22 Ano bala kon ang Dios, nga buut magpakita sang iya kasingkal kag mag-pakilala sang iya gahum, nagbatas sing dakung pagpailub sing mga suludlan sang kasingkal nga takus sa kalaglagan.

23 Agud nga mapakilala niya ang kamanggangan sang iya himaya sa mga suludlan sang kalooy, nga gin-aman niya nga daan nga sa himaya,

24 Bisan kita nga iya gintawag, indi gikan sa mga Judio lamang kondi sa mga Gentil man?

25 Subong gid sang ginasingling sa Oseas, Tawgon ko nga akon katawohan ang indi ko anay katawohan, kag nga akon hinigugma ang indi ko anay hinigugma.

26 Kag mahanabu sa du-og diin ginsiling sa ila, 'Indi kamo akon katawohan,' didto tawgon sila nga 'mga anak sang Dios nga buhi.'

27 Kag si Isaias nagasinggit nahanungud sa Israel: "Bisan ang kadamuon sang mga anak sang Israel subong sang balas sa dagat, ang nabilin sa ila lamang amo ang luwason;

28 Kay sia magatuman sang iya polong sa duta nga may kaid-id kag pagdali: Bangud kay madali nga buluhaton ang himoon sang Ginoo sa duta."

29 Kag subong sang ginsiling ni Isaias, Kon ang Ginoo sang mgakasolda-dosan wala makabilin sa aton sing kaliwat, nanginsubong kita kuntani sa Sodoma kag nangin kaangay sa Gomorra.

Ang Pagkamatarung nga Napasad sa Pagtoo

30 Niyan ano bala ang isiling ta? Ngaa ang mga Gentil nga wala magsonod sang

pagkamatarung nakadangat sini, nga ano, ang pagkamatarung nga paagi sa pagtoo;

31 Apang ang Israel nga nagasonod sang kasugoan sang pagkamatarung wala makadangat sa pagtuman sinang kasugoan.

32 Ngaa bala? Bangud nga wala nila pagpangitaa ini paagi sa pagtoo, kondi nga daw ini sa mga buhat sang kasugoan. Nasandad sila sa bato nga kasandaran,

33 Subong sang nasulat na, Yari karon nagabutang ako sa Sion sing bato nga kasandaran sang nga tawo, isa ka igang nga magapukan sa ila; kag ang nagatoo sa iya indi pagpakahuy-an.

10 Mga kauturan, ang handum sang akon tagiposoon kag ang akon pangamuyo sa Dios tungud sa Israel amo nga maluwas sila.

2 Nagasaksi ako sa ila nga may kakugi sila tungud sa Dios, apang indi sono sa ihibalo.

3 Kay, sa wala nila mahibaloi ang pagkamatarung gikan sa Dios, kag sa pagatinguha sa pagtukud sang ila pagkamatarung wala sila magpasakup sa pagkamatarung sang Dios.

4 Kay si Cristo amo ang katapusan sang kasugoan, agud nga mapakamatarung ang tagsatagsa nga may pagtoo.

5 Si Moises nagalaragway nga ang tawo nga nagahimo sang pagkamatarung nga sono sa kasugoan magakabuhi paagi sini.

6 Apang ang pagkamatarung nga sono sa pagtoo nagasingling, Dili ka magsiling sa imo tagiposoon, "Sin-o bala ang magasaka sa langit?" (kon sayoron, sa pagpapanaug kay Cristo:)

7 Ukon, sin-o bala ang magapanaug sa kadadalman? (kon sayoron, sa pagpasaka kay Cristo gikan sa mga patay).

8 Apang ano bala ang ginasingling sini? Malapit sa imo ang polong, sa imo baba kag sa imo tagiposoon (kon sayoron, ang polong sang pagtoo nga aton ginawali);

27 Pangabudlay kamo indi tungud sang kalan-on nga nagakawala, kondi tungud sang kalan-on nga nagapadayon sa kabuhi nga walay katapusan, nga ihatag sa inyo sang Anak sang tawo; kay sia ginpat-inan sang Dios nga Amay.

28 Niyan nagsiling sila sa iya, Ano bala ang dapat namon himoon, agud mabuhat namon ang buluhaton sang Dios?

29 Si Jesus nagsabat sa ila, Amo ini ang buluhaton sang Dios, nga magtoo kamo sa ginpadala niya.

30 Gani nagsiling sila sa iya, Niyan ano bala ang ginahimo mo nga tanda, agud nga makita namon, kag magtoo sa imo? Ano bala ang ginabuhat mo?

31 Ang amon mga ginikanan nagkaon sang mana sa kamingawan; subong sang nasulat na, ginhatagan niya sila sing tinapay nga kaonon gikan sa langit.

32 Niyan si Jesus nagsiling sa ila, Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasingling ako sa inyo, indi si Moises ang naghatag sa inyo sang tinapay gikan sa langit; kondi ang akon Amay nagahatag sa inyo sang matuud nga tinapay gikan sa langit.

33 Kay ang tinapay sang Dios amo ang nagagikan sa langit, kag nagahatag sing kabuhi sa kalibutan.

34 Kag nagsiling sila sa iya, Ginoo hatagi kami sing dayon sining tinapay.

35 Si Jesus nagsiling sa ila, "Ako amo ang tinapay nga nagahatag sang kabuhi; ang nagakari sa akon indi paggutumon, kag ang nagatoo sa akon indi na gid paguhawon.

36 Apang nagsiling ako sa inyo, nga nakita ninyo ako kag bisan pa wala kamo magtoo.

37 Ang tanan nga ginahatag sa akon sang Amay magakari sa akon; kag ang nagakari sa akon indi ko gid pagsobolon.

38 Kay nagkari ako gikan sa langit, indi sa paghimo sang akon kabubut-on, kondi sang kabubut-on sang nagpadala sa akon.

39 Kag ini amo ang kabubut-on sang nagpadala sa akon, nga wala ako sing madula sang tanan nga ginhatag niya sa

akon, kondi nga banhawon ini sa katapusan nga adlaw.

40 Kay ini amo ang kabubut-on sang akon Amay, nga ang tagsa-tagsa nga nakakita sa Anak kag nagatoo sa iya, may kabuhi nga walay katapusan: kag banhawon ko sia sa katapusan nga adlaw.

41 Niyan ang mga Judio nagkumud sa iya, bangud nga nagsiling sia, Ako ang tinapay nga nagagikan sa langit.

42 Nagsiling sila, Indi bala ini si Jesus, ang anak ni Jose, nga ang iya amay kag iloy nakilala naton? Paano bala nga nagasingling sia karon, Nagkari ako gikan sa langit?

43 Si Jesus nagsabat sa ila, Dili kamo magkumud sa inyo kaugalingon.

44 Walay tawo nga makakari sa akon, kon indi sia pagbuyukon sang Amay nga nagpadala sa akon; kag banhawon ko sia sa katapusan nga adlaw.

45 Nasulat na sa mga manalagna, Kag tudloan sila tanan sang Dios. Ang tagsatagsa nga nakapamati kag nakatoon sa Amay nagakari sa akon.

46 Indi kay may tawo nga nakakita sa Amay luwas sia nga nagagikan sa Dios; sia nakakita sa Amay.

47 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasingling ako sa inyo, ang nagatoo sa akon may kabuhi nga walay katapusan.

48 Ako amo ang tinapay nga nagahatag sang kabuhi.

49 Ang inyo mga ginikanan nagkaon sang mana sa kamingawan, walay sapayan nagkalapatay sila.

50 Ini ang buhi nga tinapay nga nagagikan sa langit, agud nga ang tawo makakaon sini, kag indi mapatay.

51 Ako ang buhi nga tinapay nga nagkari gikan sa langit; kon bisan sin-o ang magkaon sining tinapay, magakabuhi sia sing dayon: kag ang tinapay nga akon ihatag tungud sa kabuhi sang kalibutan amo ang akon unud.

52 Niyan ang mga Judio nagbinaisay, nga nagasingling, Paano bala nga paghatag sining tawo sa aton sang iya unud nga kaonon?

53 Gani si Jesus nagsiling sa ila, Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, kon indi kamo magkaon sang unud sang Anak sang tawo kag mag-inum sang iya dugo, wala kamo sing kabuhi sa inyo kaugalingon.

54 Ang nagakaon sang akon unud, kag nagainum sang akon dugo may kabuhi nga walay katapusan, kag banhawon ko sia sa katapusan nga adlaw.

55 Kay ang akon unud kalan-on gid, kag ang akon dugo ilimnon gid.

56 Ang nagakaon sang akon unud, kag nagainum sang akon dugo, nagapabilin sa akon, kag ako sa iya.

57 Subong nga ang Amay nga buhi nagpadala sa akon, kag ako nagakabuhi bangud sa Amay, amo man ang nagakaon sa akon magakabuhi bangud sa akon.

58 Ini amo ang tinapay nga naggikan sa langit: indi subong sang mana nga ginkaon sang mga ginikanan nga walay sapayan nagkalapatay: ang nagakaon sining tinapay magakabuhi sing dayon.

59 Ini ginsiling niya sa sinagoga, sang nagpanudlo sia sa Capernaum.

Ang mga Polong Nahanungud sa Kabuhi nga Walay Katapusan

60 Madamu sang iya mga gintoton-an, sang nakabati sini, nagsiling, Maiwat ining pololongon; sin-o bala ang maka-pamati sini?

61 Apang si Jesus, nga nakahibalo sa iya kaugalingon nga ang iya mga gintoton-an nagkumud sa sini, nagsiling sa ila, Nagapasandad bala ini sa inyo?

62 Niyan ang bala kon makita ninyo ang Anak sang tawo nga nagakayab sa diin sia sadto anay?

63 Ang espiritu amo ang nagahatag sing kabuhi, ang unud walay pulus; ang mga polong nga napamolong ko sa inyo amo ang espiritu kag kabuhi.

64 Apang may iban sa inyo nga wala nagatoo. Kag si Jesus nakahibalo kutub sa ginsuguran kon sin-o ang wala magtoo, kag kon sin-o ang matugyan sa iya.

65 Kag nagsiling sia, Bangud sini nagsiling ako sa inyo nga walay tawo nga makakari sa akon kon indi natugut sa iya sang Amay.

66 Sa tapus sini madamu sang iya gintoton-an ang nag-isul kag wala na magpakig-upud sa iya.

67 Si Jesus nagsiling sa napulog duha, “Buut man bala kamo maghalin?”

68 Si Simon Pedro nagsabat sa iya, “Ginoo, kay sin-o bala kami makadto? Ikaw may mga polong sang kabuhi nga walay katapusan.

69 Kag kami nagatoo, kag nagakilala, nga ikaw ang Cristo, ang Anak sang buhi nga Dios!”

70 Si Jesus nagsabat sa ila, “Wala bala ako magpili sa inyo, nga napulog duha, kag ang isa sa inyo yawa?”

71 Nagpamolong sia nahanungud kay Judas nga anak ni Simon Iscariote; kay sia, nga isa sang napulog duha, magatugyan sa iya.

Ang Pagkadimatinoohon sang mga Utud ni Jesus

7 Sa tapus sini si Jesus nagpanlakatan sa Galilea; indi sia buut maglibut sa Judea, bangud nga ang mga Judio nagtinguha sa pagpatay sa iya.

2 Karon malapit na ang piesta sang mga kayangkayang sang mga Judio.

3 Gani ang iya mga utud nagsiling sa iya, “Taliwan ka diri, kag magkadto sa Judea, agud nga ang imo mga gintoton-an makakita sang mga buhat nga ginahimo mo.

4 Kay walay tawo nga nagapanghikut sa tago, kon sia nagatinguha nga makilala sa dayag. Kon ginahimo mo ining mga butang, magpahayag ka sa kalibutan.

5 Kay bisan pa ang iya mga utud wala magtoo sa iya.

6 Si Jesus nagsiling sa ila, Ang akon tion wala pa mag-abut apang ang inyo tion; yara sa gihapon.

7 Ang kalibutan indi makadumut sa inyo; apang nagadumut ini sa akon bangud nga nagapanaksi ako nahanungud sini, nga ang iya mga buhat malaut.

ginbanhaw, nga yara sa too sang Dios, nga nagapatunga nga nagapakilooy man tungud sa aton.

35 Sin-o bala ang magapahumulag sa aton sa gugma ni Cristo? Ang kangitngitan bala, ukon kasakit, ukon paghingabut, ukon tiggulutum, ukon kahubo, ukon katalagman, ukon espada?

36 Subong sang nasulat, Tungud sa imo ginapamatay kami sa bug-os nga adlaw; naisipan kami subong sang mga carnero nga ilihawon.

37 Wala, sa tanan sining butang labi pa kita sa mga mandadaug paagi sa iya nga naghigugma sa aton.

38 Kay gintatupangud ko, nga bisan ang kamatayon, ukon kabuhi, ukon, mga manugtunda, ukon mga punoan, ukon mga butang nga sa karon, ukon mga butang nga palaabuton, ukon mga gahum,

39 Ukon kataasan, ukon kadadalman, ukon bisan ano nga iban nga tinuga, indi sarang makapahumulag sa aton sa gugma sang Dios, nga yara kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Ang Israel Ginpili sang Dios

9 Nagasiling ako sang kamatooran kay Cristo, wala ako nagabutig; ang akon kaisipan nagasaksi sa akon sa Espiritu Santo,

2 Nga may daku ako nga kabug-atan kag padayon nga kasubo sa akon tagiposoan.

3 Kay makahandum ako nga ako gid manginpinakamalaut kag ginpabulag kay Cristo tungud sa akon mga kauturan, nga akon mga kasimanwa suno sa kaliwat.

4 Sila mga Israelnon, kag ila ang pagkaanak ang himaya, ang mga katipan, ang paghatag sang kasuguan, ang panimbahon, sa Dios, kag ang mga saad;

5 Naigo sa ila ang mga patriarca, kag sa ila kaliwat, sono sa unud, amo ang Cristo. Ang Dios nga labaw sa tanan, dalayawon gihapon. Kabay pa.

6 Apang indi nga ang polong sang Dios daw nanginwalay pulus. Kay indi tanan nga nagikan kay Israel mga taga-Israel,

7 Kag indi sila tanan mga anak ni Abraham bangud nga kaliwatan sila niya; apang Paagi kay Isaac tawgon ang imo mga kaliwatan.

8 Kon sayoron indi ang mga anak sang unud ang mga anak sang Dios, kondi ang mga anak sang saad ginaisip subong nga mga kaliwatan.

9 Kay amo ini ang pulong sang saad, Sa sining panag-on ako magakari kag si Sara magaanak sing lalaki.

10 Kag indi lamang ina, kondi si Rebeca man sang nagpanamkon tungud kay Isaac nga aton amay,

11 Bisan wala pa sila matawo kag wala nakahimo sing maayo ukon malain, agud nga ang tinutuyo sang Dios sono sa pagpili magpadayon, indi bangud sang mga buhat kondi bangud sang iya pagtawag,

12 Ginsiling sa iya, Ang magulang maga-alagad sa manghud.

13 Subong sang nasulat na, Ginhi-gugma ko si Jacob, apang gindumtan ko si Esau.

14 Niyan ano bala ang isiling ta? May pagkadimatarung bala sa Dios? Malayo ina sa Dios!

15 Kay nagsiling sia kay Moises, Maga-kalooy ako sa kalooyan ko, kag magakaawa ako sa kaawaan ko.

16 Gani indi sa pagbuut ukon pagpani-kasug sang tawo, kondi sa kalooy sang Dios.

17 Kay ang kasulatan nagasiling kay Faraon, Sa sini gid nga katuyoan ginbangon ko ikaw, agud nga sa imo mapakita ko ang akon gahum nga ang akon ngalan mapa-lapnag sa bug-os nga duta.

18 Gani nagakalooy ang Dios sa buut niya kalooyan, kag sa buut niya patig-ahon ginapatig-a niya ang tagiposoan.

19 Niyan magasiling ka sa akon, Ngaa bala nga nagapangita pa sia sing sayop? Kay si sin-o bala ang makasumpung sang iya kabubut-on?

13 kay kon nagakabuhi kamo sono sa unud, kamo mapatay, apang kon paagi sa Espiritu ginapakamatay ninyo ang mga buhat sang lawas, nagakabuhi kamo.

14 Kay ang tanan nga ginatuytuyan sang Espiritu sang Dios, mga anak sang Dios.

15 Kay wala kamo makabaton sang espi-ritu sang kahiolipnan nga sa kahadluk liwat; kondi nakabaton kamo sang espi-ritu sang pagkaanak, Kon nagatuaw kita, Abba, Amay.

16 Ang Espiritu gid nagasaksi upud sa aton espi-ritu, nga mga anak kita sang Dios,

17 kag kon mga anak, niyan mga manu-nubli, mga manunubli sang Dios, kag mga masigkamanunubli ni Cristo; kon matuud nga nagaantus kita kaupud niya agud nga paghimayaon man kita kaupud niya.

Ang Paghandum sa Himaya nga Palaabuton

18 Ginakabig ko nga ang mga pag-antus sa karon nga tion indi takus nga ikapaanggid sa himaya nga ipahayag sa aton.

19 Kay ang hanoot nga pagpaabut sang tinuga nagahulat sang pagpahayag sang mga anak sang Dios.

20 Kay ang tinuga nasakup sa kaluyahon indi sa iya kaugalingon nga kabubut-on, kondi sa kabubut-on sadtong nagsakup sa iya sa paglaum.

21 Bangud nga ang tinuga gid hilwayon sa kahiohpnan sang pagkamadinulnton kag makaagum sang mahimayaon nga kahilwayan sang mga anak sang Dios.

22 Aton nahibaloan nga ang bug-os nga tinuga nagaugayong sa kasakit sing tingub tubtub karon.

23 Kag indi lamang ang tinuga, kondi kita man, nga may nahaunang mga bunga sang Espiritu, nagaugayong sa sulud naton, nga nagahulat sang pagkainanak, nga amo, ang pagtubus sang aton mga lawas.

24 Kay sa sining paglaum naluwas kita; Karon ang paglaum nga makita indi paglaum: Kay sin-o bala, ang nagalaum sang iya makita?

25 Apang kon nagalaum kita sa wala naton makita, ginahulat ta ini nga may pagpailub.

Labi pa sa mga Mandadaug

26 Sa amo nga bagay ang Espiritu nagabulig sa aton kaluyahon: kay indi kita nakahibalo magpangamuyo sing naga-kaigo: apang ang Espiritu gid nagapatunga tungud sa aton nga nagapakilooy nga may mga pag-ugayong nga di-mamitlang.

27 Kag ang nagausa sang mga tagipo-soon nakahibalo kon ano ang hunahuna sang Espiritu, bangud nga nagapatunga nga nagapakilooy sia tungud sa mga balaan sono sa kabubut-on sang Dios.

28 Nahibaloan naton nga sa taga ka butang ang Dios nagapanghikot nga sa ikaayo upud sa mga nagahigugma sa iya, ang mga ginatawag sono sa iya tinutuyo.

29 Kay ang ginkilala niya nga daan, gintangdoan man niya nga daan nga manginsono sa larawan sang iya Anak, agud nga manginpananay sia sa madamung mga kauturan.

30 Kag ang iya gintangdoan nga daan gintawag man niya, kag ang gintawag niya ginpakamatarung man niya; kag ang ginpakamatarung niya ginhimaya man niya.

31 Niyan ano bala ang aton isiling sa sini? Kon ang Dios apin sa aton, sin-o bala ang batok sa aton?

32 Sia nga wala magpaway sang iya kaugalingon nga Anak kondi nagtugyan sa iya tungud sa aton tanan, paano bala nga indi sia maghatag sing bunayag sa aton man sang tanan nga butang kaupud niya?

33 Sin-o bala ang makasumbung batok sa mga pinili sang Dios? Ang Dios amo ang nagapakamatarung.

34 Sin-o bala ang nagatagudili? Si Cristo Jesus amo ang napatay, hoo ang

8 Taklad kamo inyo sa piesta; ako indi pa magtaklad sa sining piesta; bangud nga ang akon tion wala pa mag-abut.

9 Sang nakasiling sia sing amo, nagpabilin sia sa Galilea.

Si Jesus sa Piesta sang mga Kayangkayang

10 Apang sang nakataklad ang iya mga utud sa piesta, niyan sia man nagtaklad, indi sa dayag kondi sa tago.

11 Ang mga Judio nagpangita sa iya sa piesta, kag nagsiling, Diin bala sia?

12 Kag may madamung hinuringhuring nahanungud sa iya; sa tunga sang katawohan. Samtang ang iban nagsiling, Maayo sia nga tawo, ang iban nagsiling, Indi; kondi nagapatalang sia sang katawohan.

13 Apang walay tawo nga nagpamolong nahanungud sa iya sa dayag tungud sa kahadluk sa mga Judio.

14 Karon sang nahahinunga na ang piesta si Jesus nagtaklad pa templo, kag nagpanudlo.

15 Ang mga Judio natingala sini nga nagasiling, Paano bala nga nakahibalo ining tawo sang kaalam, nga wala gid sia makatoo?

16 Gani si Jesus nagsabat sa ila, Ang akon pagtolon-an indi akon, kondi iya sang nagpadala sa akon.

17 Kon bisan sin-ong tawo buut maghimo sang iya kabubuton, makahibalo siakon ang pagtolon-an gikan sa Dios ukon nagpamolong ako sa akon kaugalingon.

18 Ang nagapamolong sa iya kaugalingon; nagapangita sang iya kaugalingon nga himaya, apang ang nagapangita sang himaya sang nagpadala sa iya matuud, kag walay kabutigan sa iya.

19 Wala bala si Moises maghatag sa inyo sang kasugoan? apang wala sa inyo sing nagatuman sang kasugoan? Ngaa bala nagatinguha kamo sa pagpatay sa akon?

20 Ang katawohan nagsabat, May yawa ikaw: Sin-o bala ang nagatinguha sa pagpatay sa imo?

21 Si Jesus nagsabat sa ila, Ako naghimo sing isa ka buhat, kag kamo tanan natingala bangud sini.

22 Si Moises naghatag sa inyo sang circumcision (indi nga gikan ini kay Moises, kondi gikan sa mga ginikanan) kag sa adlaw nga inugpahuway nagacircuncidar kamo sang tawo.

23 Kon ang isa ka tawo nagabaton sang circumcision sa adlaw nga inugpahuway, agud nga indi malalis ang kasugoan ni Moises, naakig bala kamo sa akon, bangud nga gin-ayo ko sing bug-os ang lawas sang tawo sa adlaw nga inugpahuway?

24 Dili kamo maghukom sono sa dayag, kondi maghukom sing matarung nga paghukom.

Amo Bala Ini ang Cristo?

25 Busa ang iban sang mga taga-Jerusalem nagsiling, Indi bala amo ini ang ginatinguhaan nila sa pagpatay?

26 Kag yari sa karon, nagapamolong sa dayag, kag wala sila nagasiling sing bisan ano sa iya. Nakahibalo gid ayhan ang mga manugdumala nga ini amo ang Cristo?

27 Apang kita nakahibalo sining tawo kon diin sia gikan, kag kon ang Cristo magkari, walay isa nga makahibalo kon diin sia gikan.

28 Gani si Jesus nagpahayag, sang nagpanudlo sia sa templo, Kamo nakakilala bala sa akon, kag nakahibalo kon diin ako gikan? Apang ako wala magkari sa akon kaugalingon nga kabubut-on; ang nagpadala sa akon matuud, kag sia wala ninyo makilala.

29 Kilala ko sia, bangud nga ako gikan sa iya, kag ginpadala niya ako.

30 Gani nagtinguha sila sa pagdakup sa iya; apang wala sing nagdakup sa iya, bangud nga wala pa mag-abut ang iya takna.

31 Apang madamu sang katawohan ang nagtoo sa iya, nagsiling sila, Kon ang Cristo magkari, magahimo bala sia sing madamo pa nga mga tanda sang sa nahimo sining tawo?

Mga Tulugyanan Ginapadala sa pagdakup kay Jesus

32 Ang mga Fariseo nakabati sa kadam-an nga nagahinuringhuring sini nahanungud sa iya, kag ang puno nga mga Sacerdote kag ang mga Fariseo nagpadala sing mga tulugyanan sa pagdakup sa iya.

33 Niyan si Jesus nagsiling sa ila, sa diotay pa nga tion kaupud ako ninyo, kag niyan magakadto ako sa nagpadala sa akon.

34 Kamo magapangita sa akon kag indi makakita sa akon; kon diin, ako indi kamo makakadto.

35 Ang mga Judio nagsinilingay, Diin bala makadto ining tawo nga indi naton sia makita? Makadto bala sia sa mga Nag-aplaag sa tunga sang mga Gentil kag magatudlo sa mga Gentil?

36 Ano bala ining polong nga ginsiling niya, Kamo magapangita sa akon kag indi makakita sa akon, 'kag, 'Kon diin ako indi kamo makakadto'?

Mga Suba sang Buhing Tubig

37 Sa katapusan nga adlaw sang piesta, ang dakung adlaw, si Jesus nagtindug kag nagpahayag. Kon ang bisan sin-o ginauhaw, magkari sia sa akon, kag mag-inum.

38 Ang nagatoo sa akon, subong sang nasiling sang kasulatan, 'Gikan sa tagiposoon niya magailig ang mga suba sang tubig nga buhi,

39 (Apang ini ginpamolong niya naha-nungud sa Espiritu, nga batonon sang mga nagtoo sa iya; kay ang Balaan nga Espiritu wala pa mahatag; bangud nga si Jesus wala pa mahimaya.)

Pagbahinbahin sa tunga sang Katawohan

40 Sang pagkabati nila sining mga polong, madamu sang katawohan nagsiling, Sa pagkamatuud, amo gid ini ang Manalagna.

41 Ang iban nagsiling, Ini amo ang

Cristo. Apang ang iban nagsiling, Naggikan bala ang Cristo sa Galilea?

42 Wala bala magsiling ang kasulatan nga ang Cristo nagagikan sa kaliwatan ni David, kag gikan sa Betlehem, ang minoro nga didto anay si David?

43 Gani may pagbinahinbahin sa katawohan bangud sa iya.

44 Ang iban sa ila buut magdakup sa iya, apang wala sing nagdakup sa iya.

Walay Tawo nga Naghambal Subong Sining Tawo!

45 Niyan ang mga tulugyanan nagbalik sa puno nga mga Sacerdote kag mga Fariseo, nga nagsiling sa ila, Ngaa bala wala ninyo pagdalha sia?

46 Ang mga tulugyanan nagsabat, wala pa gid sing tawo nga nagpamolong subong sining tawo.

47 Ang mga Fariseo nagsabat sa ila, ginpatalang man bala kamo?

48 May yara bala sang mga manugdum-ala ukon sang mga Fariseo nga nagtoo sa iya?

49 Apang ining kadam-an, nga wala makahibalo sang kasugoan, pinakamalaut.

50 Si Nicodemo, (nga nagkadto anay kay Jesus, nga isa sa ila,) nagsiling,

51 Nagahukom bala sa tawo ang aton kasogoan kon indi sia anay pagpamatian kag mahibaloan ang iya ginahimo?

52 Nagsabat sila, Ikaw man bala taga-Galilea? Usisaa kag makita mo nga walay manalagna nga nagalutaw sa Galilea.

53 Kag ang tagsatagsa ka tawo nagpauli sa iya kaugalingon nga balay.

Ang Babayi nga Nadakpan sa Pagpanglahi

8 Kag si Jesus nagkadto sa Bukid sang mga Olivo.

2 Sa pamanagbanag nagbalik sia sa templo; ang tanan nga katawohan nagkadto sa iya, kag naglingkod sia kag nagpanudlo sa ila.

3 Ang mga escriba kag ang mga

14 Aton nahibaloan nga ang kasugoan espirituhanon, apang ako lawasnon, nga ginbaligya sa idalum sang sala.

15 Ang akon ginabuhat wala ko mahangpi: Kay wala'ko ginahimo ang luyag ko, apang ginahimo ko ang butang gid nga ginadum-tan ko.

16 Karon kon ginahimo ko ang indi ko luyag, nagasugut ako nga ang kasugoan maayo.

17 Gani niyan indi na ako ang nagahimo sini kondi ang sala nga nagapuyo sa akon.

18 Kay nakahibalo ako nga sa akon (kon sayoron, sa akon unud,) walay nagapuyo nga maayo: Ang pagbuut sing maayo yari sa akon apang indi ako makahimo sini.

19 Kay ang maayo nga luyag ko wala ko ginahimo; apang ang malaut nga indi ko luyag amo ang ginahimo ko.

20 Karon kon ang indi ko luyag ginahimo ko, indi na ako ang nagahimo sini kondi ang sala nga nagapuyo sa akon.

21 Gani nasapwan ko nga ini kasugoan, nga kon, luyag ko maghimo sing maayo ang malaut malapit gid.

22 Kay nagakalipay ako sa kasugoan sang Dios sa akon nasulud gid nga kaugalingon;

23 Apang nakita ko ang tuhay nga kasu-goan sa akon mga bahin, nga nagapakig-away batok sa kasugoan sang akon huna-huna, kag nagadala sa akon sa kabihagan sa kasugoan sang sala nga yari sa akon mga bahin.

24 Kailo ako nga tawo! Sin-o bala ang magaluwas sa akon sa sining lawas sang kamatayon?

25 Nagapasalamat ako sa Dios paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo. Gani niyan, ako gid sa hunahuna na alagad sa kasugoan sang Dios, apang sa unud nagaalagad ako sa kasugoan sang sala.

Kabuhi sa Espiritu

8 Busa wala na karon sing katagudilian sa mga yara kay Cristo Jesus, nga wala nagakabuhi suno sa unud, kondi suno sa Espiritu.

2 Kay ang kasugoan sang Espiritu sang kabuhi kay Cristo Jesus naghilway sa akon sa kasugoan sang sala kag kamatayon.

3 Kay ang indi mahimo sang kasugoan nga maluya bangud sa unud, nahimo sang Dios sa pagpadala sang iya kaugalingon nga Anak sa kaanggid sang unud nga makasala kag tungud sa sala, nagtagudili sia sang sala sa unud:

4 Agud nga ang ginakinahanglan sang kasugoan matuman sa aton, nga nagakabuhi indi sono sa unud, kondi sono sa Espiritu.

5 Kay ang mga nagakabuhi sono sa unud nagahimulat sang mga butang sang unud; apang ang mga nagakabuhi sono sa Espiritu nagahimulat sang mga butang sang Espiritu.

6 Kay ang panghunahuna sono sa unud kamatayon; apang ang paghunahuna sono sa Espiritu kabuhi kag paghidait.

7 Kay ang paghunahuna sono sa unud batok sa Dios: wala ini sia nagapasakup sa kasugoan sang Dios, indi gid sarang makapasakup.

8 kag ang mga sa unud indi makapaha-muut sa Dios.

9 Apang kamo wala sa unud, kondi sa Espiritu, kon matuud nga ang Espiritu sang Dios nagapuyo sa inyo. Ang bisan sin-o nga walay Espiritu ni Cristo, indi iya sia.

10 Apang kon si Cristo yara sa inyo, bisan ang inyo mga lawas patay bangud sang sala; ang inyo mga espiritu buhi bangud sang pagkamatarung.

11 Kon ang Espiritu sang nagbanhaw kay Jesus nagapuyo sa inyo, ang nagbanhaw kay Cristo Jesus magahatag sing kabuhi man sa inyo mga lawas nga mamalatyon paagi sa iya Espiritu nga nagapuyo sa inyo.

Mga Masigkamanunubli kay Cristo

12 Gani niyan, mga kauturan, mga mangungutang kita, indi sa unud, sa pagkabuhi sono sa unud.

kaugalingon sa bisan kay sin-o subong nga mga ulipon nga matinumano, mga ulipon kamo sang inyo ginatuman, ukon sang sala nga nagadala sa kamatayon, ukon sang pag-kamatinumano nga nagadala sa pagkamatarung?

17 Apang salamat sa Dios, nga bisan kamo mga ulipon anay sang sala, nanginmatinu-manon kamo gikan sa tagiposoon sa sadtong huwaran sang pagtolon-an nga gintugyan sa inyo,

18 Kag sang nagadala sa sala, nangin-ulipon kamo sang pagkamatarung.

19 Nagahambal ako subong nga tawo bangud sang kinaugali ninyo nga mga kaluyahon. Kay subong nga gintugyan ninyo anay ang inyo mga bahin sa kahigkoan kag sa daku kag daku pa nga kalautan; gani karon itugyan ninyo ang inyo mga bahin sa pagkamatarung nga sa pagkabalaan.

20 Sang mga ulipon kamo sang sala, hilway kamo nahanungud sa pagkamatarung.

21 Apang niyan ano bala nga bunga ang inyo naagum sadtong mga butang nga inyo karon ginakahuya? Ang katapusan sadtong mga butang amo ang kamatayon.

22 Apang karon nga nahilway kamo sa sala, kag nangin-ulipon sang Dios, may bunga kamo nga sa pagkabalaan, kag ang katapusan sini kabuhi nga walay katapusan.

23 Kay ang bayad sang sala kamatayon; apang ang bunayag nga dolot sang Dios kabuhi nga walay katapusan kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

Paanggid gikan sa Kasal

7 Wala bala kamo makahibalo, mga kauturan - (kay nagahambal ako sa mga nakahibalo sang kasugoan) - nga ang kasugoan may kagamhanan sa tawo sa nagakabuhi lamang sia?

2 Sa amo ang babayi nga nakasal nahigot sang kasugoan sa iya bana samtang nga buhi sia; apang kon mapatay ang bana, mahilway sia sa kasugoan nahanungud sa bana.

3 Gani, kon sia nagapangabuhi, upud

sa iban nga lalaki samtang buhi ang iya bana tawgon sia nga makihilahion: Apang kon mapatay ang bana, mahilway sia sa sinang kasugoan; kag indi sia makihilahion, kon pangasaw-on sia sang iban nga lalaki.

4 Subong man, mga kauturan ko, kamo napatay sa kasugoan paagi sa lawas ni Cristo; agud nga mangin-iya kamo, sia nga nabanhaw, agud nga makapamunga kita nga sa Dios.

5 Sang nagakabuhi kita sa unud, ang makasasala nga mga balatyagon, nga ginpainit sang kasugoan, nagpanghikot sa aton nga mga bahin sa pagpamunga nga sa kamatayon.

6 Apang karon nahilway kita sa kasugoan, nga patay sa sadtong naghigot sa aton, agud nga nagaalagad kita sa bag-ong sang Espiritu, kag indi sa daan nga nasulat nga kasugoan.

Sala nga Nagapuyo sa Sulud

7 Niyan ano bala ang aton isiling? Sala bala ang kasugoan? Malayo ina sa Dios. Apang, wala ako kuntani makadala sing sala, kon indi tungud sa kasugoan: Wala ako kuntani makakilala sang paghamkon, kon ang kasugoan wala magsiling, Dili ka maghamkon.

8 Apang ang sala, sang nakakita sing kahigayonan sa sogo, nagpanghikot sa akon sang tanan nga bagay sang paghamkon. Sa walay kasugoan ang sala patay.

9 Nagkabuhi ako sang una nga walay kasugoan: apang sang pag-abut sang sogo, nabuhi ang sala, kag ako napatay.

10 Ang amo nga sogo, nga nagsaad sing kabuhi, nanginkamatayon sa akon.

11 Kay ang sala, sang nakakita sing kahigayonan sa sogo, naglimbong sa akon, kag paagi sini ginpatay ako.

12 Gani ang kasugoan balaan, kag ang sogo balaan, kag matarung kag maayo.

13 Niyan nanginkamatayon bala sa akon ang maayo? Malayo ina sa Dios. Amo yadto ang sala, nga nagapanghikot sing kamatayon sa akon paagi sinang maayo; agud nga ang sala mapakita nga sala kag paagi sa sogo manginlakas nga sala.

Fariseo nagdala sang isa ka babayi nga nadakpan sa panglahi, kag sang nabutang sia sa tunga,

4 nagsiling sila sa iya, Manunudlo, ining babayi nadakpan sa buhat sang panglahi.

5 Karon sa kasogoon ni Moises nagsogot sa amon sa pagbato sang tagsubong sini. Ano bala ang isiling mo nahanungud sa iya?"

6 Ini ginsiling nila sa pagtilaw sa iya, agud nga may ikasumbung sila batok sa iya. Si Jesus nagdunguk kag nagsulat sang iya tudlo sa duta.

7 Kag sang nagpadayon sila sa pagpamangkot sa iya, nagtindug sia kag nagsiling sa ila, Ang walay sala sa inyo sia ang una maghaboy sing bato sa iya.

8 Kag liwat nagdunguk sia kag nagsulat sang iya tudlo sa duta.

9 Apang sang pagkabati nila sini nasun-tok ang ila mga balatyagon, naggowa sila sing tag-isaisa, sumugud sa mga tigu-lang, kag si Jesus nabilin nga isa lamang upud ang babayi nga nagatindug sa atubangan niya.

10 Si Jesus nagtangla kag nagsiling sa iya, Babayi, diin bala sila? Wala bala sing tawo nga nagtagudili sa imo?

11 Nagsabat sia, Walay tawo, Ginoo. Kag si Jesus nagsiling Bisán ako wala naga-tagudili sa imo; lakat, kag kutub karon dili ka na magpakasala.

Si Jesus Kapawa sa Kalibutan

12 Liwat si Jesus nagpamolong sa ila, nga nagsiling, "Ako amo ang kapawa sa kalibutan; ang nagonod sa akon indi maglakat sa kadudulman, kondi may kapawa nga nagahatag sang kabuhi."

13 Niyan ang mga Fariseo nagsiling sa iya, Ikaw nagasaksi sa imo kaugalingon; ang imo panaksi indi matuud.

14 Si Jesus nagsabat, Bisán ako magsaksi sa akon kaugalingon, ang akon panaksi indi matuud kay nakahibalo ako kon diin ako naghaling, kag kon diin ako nagakadto, apang kamo wala

makahibalo kon diin ako maghaling, ukon diin ako nagakadto.

15 Kamo nagahukom suno sa unud wala ako sing ginahukman.

16 Bisán kon ako nagahukom, ang akon paghukom matuud, kay ako indi isa lamang nga nagahukom, kondi ako kag ang Amay nga nagpadala sa akon.

17 Sa inyo kasogoon nasulat, nga ang panaksi sang duha ka tawo matuud;

18 Ako ang nagasaksi sa akon kaugalingon, kag ang Amay nga nagpadala sa akon nagasaksi sa akon.

19 Busa nagsiting sila sa iya, Diin bala ang imo Amay? Si Jesus nagsabat, Wala kamo makakilala sa akon, ukon sa akon Amay, kon kamo nakakilala sa akon, makilala man ninyo ang akon Amay

20 Ining mga polong ginhambal niya sa duug nga bahandian, sang nagpanudlo sia sa templo: apang walay tawo nga nagdakup sa iya; bangud nga wala pa mag-abut ang iya takna.

Kon Diin Ako Makadto Indi KamoMakadto

21 Si Jesus nagsiling liwat sa ila, Ako malakat, kag kamo magapangita sa akon, kag magakamatay kamo sa inyo mga sala; kon diin ako makadto, indi kamo makakadto.

22 Niyan ang mga Judio nagsiling, Manginmatay bala sia, sanglit nagsiling sia, Kon diin ako makadto, indi kamo makakadto.

23 Nagsiling sia sa ila, Kamo gikan sa idalum, ako gikan sa ibabaw; kamo iya sining kalibutan; ako indi iya sining kalibutan.

24 Nagsiling ako sa inyo, nga magakalapatay kamo sa inyo mga sala, kay kon indi kamo magtoo nga ako amo sia, magakalapatay kamo sa inyo mga sala.

25 Nagpamangkot sila sa iya, "Sin-o ka bala?" Si Jesus nagsabat sa ila, "Ang ginsiling ko gid sa inyo kutub sa ginsuguran.

26 May madamu ako nga isiling kag ihukom nahanungud sa inyo; apang ang

nagpadala sa akon matuud, kag ang akon nabatian sa iya ginpahayag ko sa kalibutan.”

27 Wala sila makahangup nga nagpamo-long sia sa ila nahanungud sa Amay.

28 Gani si Jesus nagsiling, “Kon mabayaw ninyo ang Anak sang tawo, niyan mahibaloan ninyo nga ako amo sia, kag nga ako wala nagahimo sing bisan ano sa akon kaugalingon nga pagbulut-an kondi sono sa gintudlo sa akon sang Amay ginapamolong ko ining mga butang.

29 Kag ang nagpadala sa akon kaupud nakon, Ang Amay, wala niya ako pagbayai nga isa lamang, kay nagahimo ako sa gihapon sang kalahamut-an sa iya.

30 Sang pagpamolong niya sini, madamu ang nagtoo sa iya.

Ang Kamatooran Magahilway sa Inyo

31 Niyan nagsiling si Jesus sa mga Judio nga nagtoo sa iya, “Kon kamo magpadayon sa akon polong, kamo matuud gid nga mga gintoton-an nakon,

32 Kag kamo makakilala sang kamatooran, kag ang kamatooran magahilway sa inyo.

33 Sila nagsabat sa iya, Kami mga kaliwatan ni Abraham, kag wala pa gid maulipon sa bisan kay sin-o. Paano bala nga nagasiling ka, ‘Hilwayon kamo?’

34 Si Jesus nagsabat sa ila, Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasiling ako sa inyo, ang tagsatagsa nga nagapakasala ulipon sang sala.

35 Ang ulipon wala nagapadayon sa panimalay sa gihapon; ang anak nagapadayon sa gihapon.

36 Gani kon ang Anak maghilway sa inyo, matuud gid nga manginhilway kamo.

37 Ako nakahibalo nga mga kaliwatan kamo ni Abraham; apang kamo nagatinguha sa pagpatay sa akon, bangud nga ang akon polong wala sing duug sa inyo.

38 Ako nagapamolong sang akon

nakita sa akon Amay; kag kamo nagahimo sang inyo nabatian sa inyo amay.

Kaanakan sang Yawa

39 Nagsabat sila sa iya, Ang amon Amay Si Abraham Si Jesus nagsiling sa ila, “Kon kamo mga anak ni Abraham, nagahimo kamo kuntani sang mga buhat ni Abraham.

40 Apang karon nagatinguha kamo sa pagpatay sa akon, isa ka tawo nga nagsugid sa inyo sang kamatooran, nga akon nabatian sa Dios; ini wala paghimoa ni Abraham.

41 Kamo nagahimo sang mga buhat sang inyo amay. Nagsiling sila sa iya,

Kami wala matawo nga onon; kami may isa ka Amay, ang Dios.

42 Si Jesus nagsiling sa ila, Kon ang Dios inyo Amay, nagahigugma kamo kuntani sa akon, kay ako nagikan sa Dios; wala ako magkari sa akon kaugalingon nga kabubut-on, kondi ginpadala niya ako.

43 Ngaa bala wala niyo ginahangup ang akon hambal? Bangud nga indi kamo makabatas magpamati sang akon polong.

44 Kamo iya sang inyo amay nga yawa, kag buut ninyo himoon ang mga kailig-bon sang inyo amay. Sia manugpatay kutub sa ginsuguran, kag wala nagtindug sa kamatooran, bangud nga walay kama-tooran sa iya. Kon nagabutig sia, nagapamolong sia sono sa iya kinaugali, kay butigon sia kag amay sang kabutigan.

45 Apang, bangud nga ako nagapamo-long sang kamatooran, wala kamo naga-too sa akon.

46 Sin-o bala sa inyo ang makapamatuud nga ako makasasala? Kon ako nagapamolong sang kamatooran, ngaa bala wala kamo nagatoo sa akon?

47 Ang iya sang Dios nagapamati sang mga polong sang Dios; ang kabangdanan nga wala kamo magpamati sa ila amo nga kamo indi iya sang Dios.

bunayag nga dolot sa bugay sinang isa ka tawo, nga si Jesu-Cristo, nagbugana sa madamu.

16 Kag ang bunayag nga dolot tuhay sa bunga sang sala, sinang isa ka tawo: Kay ang paghukom nga nagaabut tungud sa isa ka paglapas nagdala sing katagudilian, apang ang bunayag nga dolot nga nagaabut tungud sa madamung paglapas nagadala sing pagpakamatarung.

17 Kon bangud sa paglapas sang isa naghari ang kamatayon paagi sinang isa ka tawo; labi pa ang mga nagabaton sang kabugana sang bugay kag sang bunayag nga dolot sang pagkamatarung magahari sa kabuhi paagi sa isa, nga si Jesu-Cristo.

18 Niyan subong nga tungud sa pagla-pas sang isa ka tawo nag-abut ang pag-hukom-kag katagudilian; sa tanan nga tawo gani sa buhat nga sa pagkamatarung sang isa ka tawo nagaabut ang pagpakamatarung kag kabuhi sa tanan nga tawo.

19 Kay subong nga paagi sa pagkadima-sinulondon sang isa ka tawo ang madamu ginpakamakasasala, subong man paagi sa pagkamasinolondon sang isa ang madamo pakamatarungon.

20 Ang kasugoan nag-abut man, agud nga magbugana, ang paglapas apang diin ang sala nagbugana, ang bugay nagbugana sing labi pa:

21 Agud nga subong nga naghari ang sala sa kamatayon, amo man maghari ang bugay paagi sa pagkamatarung nga sa kabuhi nga walay katapusan paagi kay Jesu-Cristo nga aton Ginoo.

Patay sa Sala

6 Niyan ano bala ang aton isiling? Magapadayon bala kita sa sala, agud nga ang bugay magbugana?

2 Malayo ina sa Dios kita, nga napatay sa sala, paano bala ang pagkabuhi pa naton sa sini?

3 Wala bala kamo makahibalo, nga tanan kita nga gintugmawan kay Cristo Jesus gintugmawan sa iya kamatayon?

4 Busa ginlubong kita upod sa iya

paagi sa bautiso sa kamatayon; agud nga subong si Cristo ginbanhaw paagi sa himaya sang Amay, amo man kita magginawi sa bag-ong pagkabuhi

5 Kay kon nahiusa kita sa iya sa kaanggid sang iya kamatayon, kita gid mahiusa sa iya sa kaanggid sang iya pagkabanhaw:

6 Nakahibalo kita, nga ang aton daan nga tawo ginlansang sa cruz kaupud niya, agud nga ang lawas nga makasasala malaglag, kag indi nakita magpaulipon sa sala.

7 Kay ang napatay nahilway sa sala.

8 Apang kon napatay kita kaupud ni Cristo, nagatoo kita nga magakabuhi man kita kaupud niya:

9 Kay nakahibalo kita nga si Cristo nga nabanhaw gikan sa mga minatay indi na gid mapatay liwat; ang kamatayon wala na sing kagamhanan sa iya.

10 Ang kamatayon nga ginkamatay niya, ginkamatay niya sa sala sing makaisa; apang ang kabuhi nga iya ginakabuhi ginakabuhi niya sa Dios.

11 Gani man kabiga ninyo ang inyo kaugalingon nga patay sa sala, apang buhi sa Dios sa kay Cristo Jesus nga aton Ginoo.

12 Busa di ninyo pagpahari-a ang sala sa inyo mga lawas nga mamalatayon, sa pagtuman sang mga kailigbon.

13 Dili ninyo itugyan ang inyo mga bahin sa sala subong nga galamiton sang pagkadimatarung; kondi itugyan ang inyo kaugalingon sa Dios, subong nga buhi gikan sa mga patay, kag ang inyo mga bahin subong nga mga galamiton sang katarungan sa Dios.

14 Kay ang sala manginwalay kagamhanan sa inyo: sanglit indi kamo sa idalum sang kasugoan, kondi sa idalum sang bugay.

Mga Ulipon sang Pagkamatarung

15 Ano niyan? Magapakasala bala kita, bangud nga indi kita sa idalum sang kasugoan, kondi sa idalum sang bugay? Malayo ina sa Dios.

16 Wala bala kamo makahibalo, nga kon nagatugyan kamo sang inyo

17 Subong sang nasulat na, Ginhimo ko ikaw nga amay sang madamung pungsud,) -sa atubangan sang Dios, nga iya gintoo-han, nga nagahatag sing kabuhi sa mga patay, kag nagatawag sa mga butang nga indi amo subong nga daw amo sila.

18 Batok sa paglaum si Abraham nagtoo sa paglaum, sa katuyoan nga mangin-amay sia sang madamung pungsud, sono sa napamolong sa iya, Mangin-amo ini ang imo mga kaliwatan.

19 Wala magluya sa pagtoo, sang ginkabig niya ang iya kaugalingon nga lawas nga daw patay na bangud nga mga isa ka gatus ka tuig na sia, ukon sang ginkabig niya ang pagkabaw-as sang tiyan ni Sara:

20 Nahanungud sa saad sang Dios wala sia magduhaduha sing di-matinoon; kondi nagbaskug sia sa iya pagtoo, sa ginhimaya niya ang Dios;

21 Nga nagsaling sing bug-os nga, ang Dios nga nagsaad, makasarang man sia sa paghimo.

22 Gani ang iya pagtoo gin-isip sa iya nga sa pagkamatarung.

23 Apang ang mga polong gin-isip ini sa iya, wala ginsulat tungud sa iya lamang;

24 Kondi tungud sa aton man, Ini isipon sa aton nga nagatoo sa nagbanhaw kay Jesus nga aton Ginoo;

25 Nga ginpatay tungud sa aton mga paglapas, kag ginbanhaw sa pagpakama-tarung sa aton.

Mga Bunga sang Paghimatarung

5 Busa sanglit ginpakamatarung kita paagi sa pagtoo, may paghidait kita sa Dios paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo, 2 Paagi sa iya man makapalapit kita paagi sa pagtoo sa sining bugay diin nagatindug kita, kag nagahimaya kita sa aton paglaum sa pag-ambit sang himaya sang Dios.

3 Indi lamang ina, kondi nagahimaya man kita sa mga pag-antus, nga nakahibalo nga ang pag-antus nagapatabas sing pagbatas;

4 Kag ang pagbatas, sing panagibuut; kag ang panagibuut sing paglaum.

5 Kag ang paglaum wala nagapakahuya sa aton bangud nga ang gugma sang Dios napasagahay sa aton mga tagiposoon paagi sa Espiritu Santo nga ginhatag sa aton.

6 Sang mga maluya pa kita, si Cristo napatay sa nagakaigo nga panag-on tungud sa mga di diosnon.

7 Kay halus nga may manginmatay: tungud sa matarung nga tawo-kay ayhan tungud sa maayong tawo may mangahas bisan sa pagpanginmatay.

8 Apang ang Dios nagapakilala sang iya kaugalingon nga gugma sa aton, nga sang, mga makasala pa kita, si Cristo napatay tungud sa aton.

9 Busa, sanglit karon ginpakamatarung kita paagi sa iya dugo, labi pa nga maluwas kita sa kasingkal sang Dios paagi sa iya.

10 Kay kon, sang mga kaaway pa, kita ginpasag-uli kita sa Dios paagi sa kama-tayon sang iya Anak, labi pa, karon nga ginpasag-uli kita, nga maluwas paagi sa iya kabuhi.

11 Indi lamang ina, kondi kita man nagahimaya sa Dios paagi sa aton Ginoong Jesu-Cristo, nga paagi sa iya nabaton ta karon ang pagpasag-uli.

Si Adam kag si Cristo

12 Busa, subong nga paagi sa isa ka tawo nagsulud ang sala sa kalibutan, kag paagi sa sala ang kamatayon; kag gani ang kamatayon naglaton sa tanan nga tawo, kay ang tanan nakasala.

13 Sa wala pa mahatag ang kasugoan ang sala yari sa kalibutan; apang ang sala indi maisip kon walay kasugoan.

14 Walay sapayan ang kamatayon naghari kutub kay Adam tubtub kay Moises, bisan sa mga wala makasala sa kaangay sang paglapas ni Adam nga amo ang dagway sang isa nga magaabut.

15 Apang, ang bunayag nga dolot tuhay sa paglapas. Kay kon paagi sa paglapas sang isa napatay ang madamu, labi pa ang bugay sang Dios, kag ang

Sa Wala pa Matawo si Abraham, Amo na Ako

48 Ang mga Judio nagsabat sa iya, “Indi bala matuud ang amon ginasiling nga ikaw Samariahanon kag may yawa?”

49 Si Jesus nagsabat, Wala ako sing yawa; kondi nagatahud ako sa akon Amay, kag kamo wala nagatahud sa akon.

50 Apang ako wala nagapangita sang akon kaugalingon nga himaya, may Isa nga nagapangita sini kag sia nagahukom.

51 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, kon ang tawo magbantay sang akon polong, indi gid sia makakita sang kamatayon.

52 Ang mga Judio nagsiling sa iya, Karon nakahibalo kami nga may yawa ikaw. Si Abraham napatay, kag ang mga mana-lagna; kag nagsiling ikaw, “Kon ang isa ka tawo magbantay sang akon polong, indi gid sia makatilaw sang kamatayon.”

53 Daku ka pa bala sa amon amay nga si Abraham, nga napatay? Kag ang mga manalagna nagkamatay: Nagapakasin-o ka bala?

54 Si Jesus nagsabat, Kon ako nagahimaya sang akon kaugalingon, ang akon himaya walay pulus; ang akon Amay amo ang nagahimaya sa akon; nga nahanungud sa iya ginasiling ninyo nga sia inyo Dios.

55 Apang kamo wala makakilala sa iya; ako nakakilala sa iya; Kon ako magsiling, wala ako makakilala sa iya, manginkaan-gay ako sa inyo nga butigon: apang nakilala ko sia, kag nagabantay sang iya polong.

56 Si Abraham nga inyo amay nagkalipay sa pagtan-aw sang akon adlaw, nakita niya ini kag sia nagkasadya.

57 Niyan ang mga judio nagsiling sa iya, Wala ka pa magkalim-an ka tuig, kag nakakita ka na kay Abraham?

58 Si Jesus nagsiling sa ila, Sa pagkma-tuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, sa wala pa matawo si Abraham, amo na ako.”

59 Gani nagpulut sila sing mga bato nga ihaboy sa iya; apang si Jesus nagpanago, kag naggowa gikan sa templo, nga nag-agi sa tunga nila.

Si Jesus Nagaayo sang Tawo nga Bulag Kutub sa Pagkatawo

9 Sang paglabay ni Jesus, nakita niya ang tawo nga bulag kutub sa pagkatawo.

2 Kag ang iya mga gintoton-an nagpamangkot sa iya, Rabbi, sin-o bala ang nakasala, ining tawo ukon ang iya mga ginikanan, nga natawo sia nga bulag?

3 Si Jesus nagsabat, Ini nga tawo wala makasala, ukon ang iya mga ginikanan, kondi agud nga ang mga buhat sang Dios mapahayag sa iya.

4 Kinahanglan ako magpangabudlay sa mga buluhaton sang nagpadala sa akon, samtang adlaw pa; nagaabut ang gab-i, nga walay tawo nga makapangabudlay.

5 Sa yari ako sa kalibutan, ako ang kapawa sa kalibutan.

6 Sang nakapamolong sia sini, nagdupla sia sa duta, kag naghimo sing lunang sa dupla, kag ginhamlitan niya sang lunang ang mga mata sang tawo,

7 Nga nagsiling sa iya, “Kadto, panghugas sa ponong sang Siloe (kon sayoron, Ginpada). Gani nagkadto sia kag nanghugas, kag nagbalik nga makakita.

8 Ang mga kasilingan kag ang mga nakakita sa iya anay nga bulag sia, nagsiling, Indi bala ini amo ang naglingkod kag nagpakilimos?

9 Ang iban nagsiling, Amo sia: ang iban nagsiling, Indi, kondi sia kaangay sa iya: Sia nagsiling, Ako sia.

10 Nagsiling sila sa iya, Niyan paano bala ang pagpamuklat sang imo mga mata?

11 Nagsabat sia, Ang tawo nga ginatawag si Jesus naghimo sing lunang kag ginhamlitan niya ang akon mga mata, kag nagsiling sa akon, “Kadto ka sa punong sang Siloe kag magpanghugas: gani nagkadto ako kag nanghugas kag nakabaton ako sing itololok.

12 Nagsiling sila sa iya, Diin sia bala? nagsiling sia, "Wala ako makahibalo.

Ang mga Fariseo Nagapamangkot sa Tawong Gin-ayo

13 Gindala nila sa mga Fariseo sia nga bulag anay.

14 Karon adlaw nga inugpahuway sadto sang paghimo ni Jesus sang lunang, kag pagpamuklat sang iya mga mata.

15 Nagpamangkot liwat sa iya ang mga Fariseo kon paano nga nakabaton sia sang iya itololok, kag nagsiling sia sa ila, Ginbutangan niya sing lunang ang akon mga mata, kag nanghugas ako, kag nakakita ako.

16 Ang iban sang mga Fariseo nagsiling, Ining tawo indi nagikan sa Dios, bangud nga wala sia nagabantay sang adlaw nga inugpahuway. Apang ang iban nagsiling, Paano bala nga makahimo ang isa ka tawo nga makasasala sang kasubong nga mga katingalahan? May pagbinahinbahin sa ila.

17 Gani nagsiling sila liwat sa bulag, Ano bala ang isiling mo nahanungud sa iya, sanglit ginpamuklat niya ang imo nga mata?" Nagsiling sia, Manalagna sia.

18 Ang mga Judio wala magtoo nga sia anay bulag kag nakabaton sang itololok, tubtub nga gintawag nila ang mga ginikanan sang nakabaton sing itololok.

19 Kag nagpamangkot sa ila, Amo bala ini ang inyo anak, nga ginasing ninyo nga natawo nga bulag? Paano niyan nga sia karon makakita?"

20 Ang iya mga ginikanan nagsabat, Kami nakahibalo nga ini anak namon, kag nga natawo sia nga bulag:

21 Apang kon paano nga sia karon nakakita, wala kami makahibalo; Pamangkota sia; sia may edad na; magahambal sia nahanungud sa iya kaugalingon.

22 Ini ginsiling sang iya mga ginikanan kay nahadluk sila sa mga Judio, kay ang mga Judio naghilisugut na nga

kon may tawo nga magtu-ad nga sia Cristo, isikway sia sa sinagoga.

23 Busa ang iya mga ginikanan nagsiling, Sia may edad na; pamangkota sia

24 Gani gintawag nila sa ikaduha ang tawo nga bulag sadto, kag nagsiling sa iya, Maghatag ka sing himaya sa Dios; nakahibalo kami nga ining tawo makasasala.

25 Nagsabat sia, Kon sia makasasala, wala ako makahibalo; isa ka butang ang nahibaloan ko, nga sadto bulag ako, karon makakita ako.

26 Nagsiling sila sa iya, Ano bala ang ginimo niya sa imo? Paano bala ang pagpamuklat niya sang imo mga mata?

27 Nagsabat sia sa ila, Nasugid ko na sa inyo, kag wala kamo magpamati; Ngaa bala buut kamo mamati liwat? Buut bala kamo man mangin gintoton-an niya?

28 Kag nagpasipala sila sa iya, nga nagasing, Ikaw gintoton-an niya, apang kami mga gintoton-an ni Moises.

29 Nakahibalo kami nga ang Dios nagpakighambal kay Moises; apang nahanungud sining tawo, kami wala makahibalo kon taga diin sia.

30 Ang tawo nagsabat, katilingalahan ini! Wala ninyo mahibaloi kon taga diin sia, apang sia nagpamuklat sang akon mga mata.

31 Kita nakahibalo nga ang Dios wala nagapamati sa mga makasasala; apang kon ang bisan sin-o manugsimba sa Dios, kag nagahimo sang iya kabubuton, sia ginapamati sang Dios.

32 Kutub sa pagsugud sang kalibutan wala pa gid mabatii nga may isa nga nagpamuklat sang mga mata sang tawo nga natawo nga bulag.

33 Kon ining tawo indi nagikan sa Dios, indi sia makahimo sing bisan ano.

34 Nagsabat sila sa iya, Ikaw natawo sing bug-os sa sala, kag tudloan mo bala kami? Kag ginsobol nila sia.

Ang Pagkabulag nga Espirituhanon

35 Si Jesus nakabati nga nasobol nila sia; kag sang nakita niya sia nagsiling sia, Nagatoo ka bala sa Anak sang Dios?

26 Ini sa pagpamatuud, sang iya, pagka-matarung; sa karon nga dag-on nga ginapakamatarung niya, ang may pagtoo kay Jesus.

27 Niyan diin bala ang aton pagpabugal? Ginsikway ini. Sa ano bala nga kasugan? Sa kasugan sang mga buhat? Indi, kondi sa kasugan sang pagtoo.

28 Kay ginaisip ta nga ang tawo ginapa-kamatarung paagi sa pagtoo luwas sa mga buhat sang kasugan.

29 Ukon ang Dios ila lamang bala sang Judio? Indi bala Dios sang mga Gentil man? Hoo, sang mga Gentil man;

30 Sanglit ang Dios isa, kag magapakama-tarung sia sang circuncidado bangud sang ila pagtoo, kag sang dicircuncidado bangud sang ila pagtoo.

31 Niyan ginapakawalay pulus ta bala ang kasugan paagi sa pagtoo? Malayo ina sa Dios! Hinonoo, gimpaligon naton ang kasugan.

Ang Huwaran nga Pinakita ni Abraham

4 Niyan ano bala ang isiling ta nahanungud kay Abraham nga aton ginikanan, sono sa unud?

2 Kay kon si Abraham ginpakamatarung paagi sa mga buhat, may kabangdanan sia sa pagpabugal apang indi sa atubangan sang Dios.

3 Kay ano bala ang ginasing sang kasulatan? Si Abraham nagtoo sa Dios, kag naisipan ini sa iya nga sa pagkamatarung.

4 Karon sa nagapangabudlay, ang balos indi ginaisip subong nga bugay, kundi subong nga sohol

5 Kag sa wala nagapangabudlay, kondi nagasalig sa nagapakamatarung sa di-diosnon, ang iya pagtoo ginaisip nga sa pagkamatarung.

6 Gani man si David nagapakabulahan sang tawo, nga ginaisipan sang Dios sing pagkamatarung sa walay mga buhat,

7 Bulahan sila nga ginpatawad ang ila

mga kalautan kag ang ila mga sala gintabonan.

8 Bulahan ang tawo nga indi pagisipan sang Ginoo sang iya.

9 Ini nga pagpakabulahan sa circuncidado lamang bala, ukon sa dicircuncidado man? Nagasing kita nga kay Abraham ang pagtoo naisipan nga sa pagkamatarung.

10 Paano niyan ang pag-isip sini sa iya? sang sa circuncidado sia ukon sa dicircuncidado sia? Indi sa circuncidado kondi sa dicircuncidado sia.

11 Ginbaton niya ang tanda sang circuncision, nga pat-in sang pagkamatarung paagi sa pagtoo nga iya ginhuptan sang dicircuncidado sia: Ang katuyoan nga mangin-amay sia sang tanan nga nagatoo, bisan dicircuncidado; sila agud nga maisip sa ila ang pagkamatarung.

12 Kag subong man amay sang circuncision indi lamang sa mga sa circuncision, kondi man sa mga nagaginawi sa pagtoo sang aton amay nga si Abraham nga ginhuptan niya sang dicircuncidado sia.

Ang Saad Nagakatuman Paagi sa Pagtoo

13 Ang saad, kay Abraham kag sa iya mga kaliwatan, nga manginmanubli sila sang kalibutan, indi paagi sa kasugan kondi paagi sa pagkamatarung sang pagtoo.

14 Kon ang mga sa kasugan mga manu-nubli, manginwalay pulus ang pagtoo, kag manginwalay kapuslanan ang saad,

15 Kay ang kasugan nagapanghikot sing kasingkal: apang sa walay kasugan, wala man sing paglapas.

16 Sa sining kabangdanan ang tanan paagi sa pagtoo., agud nga ang saad mangin sono sa bugay; kag mapalig-on sa tanan niya nga kaliwatan, -indi lamang sa mga sa kasugan, kondi man sa mga sa pagtoo ni Abraham, kay sia amay naton tanan,

ang sa tagiposoon, ang sa espiritu, kag indi sa letra; Ang pagdayaw sa iya indi gikan sa mga tawo, kondi sa Dios.

3 Niyan ano bala ang kinalabaw sang Judio? Ukon ano bala ang kapuslanan sang circuncision?

2 Madamu sa tagsa ka bagay: Nahauna sa tanan, gintugyanan ang mga Judio sang mga pinamolong sang Dios.

3 Ano bala kon ang iban walay pagtoo? Magapakawalay pulos bala ang ila pagka-kulang sing pagtoo sang pagkatutom sang Dios?

4 Malayo ina sa Dios! Pakamatuoron ang Dios, bisan ang tagsa ka tawo butigon; subong sang nasulat na, Agud nga pakamatarungon ka sa imo mga polong, kag magdaug kon ikaw paghukman.

5 Apang kon ang aton pagka-dimatarung nagapakilala sang pagkamatarung sang Dios, ano bala ang aton isiling? Di-matarung bala ang Dios nga nagapaduaw sa aton sing kasingkal? Nagahambal ako sing tawhanon?

6 Malayo ina sa Dios! Kay niyan paano bala ang paghukom sang Dios sang kalibutan?

7 Apang kon paagi sa akon butig, ang kamatuoran sang Dios nagabugana nga sa iya himaya ngaa bala ginatagudilian pa ako subong nga makasasala?

8 Kag ngaa bala indi (paghimoon ang malaut agud mag-abut ang maayo? subong nga ginasumbong sing binutig, sang mga tawo nga kami nagsiling,) ang pagtagudili sa ila matarung.

Walay Sin-o nga Matarung

9 Niyan ano bala? Maayo pa bala kita nga mga Judio sa ila? Indi bisan sa ano nga bagay; kay ginumbong ta na nga ang tanan nga tawo ang mga Judio kag mga Gentil sa idalum sang gahum sang sala;

10 subong sang nasulat na, Walay bisan sin-o nga matarung, wala, bisan isa;

11 Walay bisan sin-o nga nagahangup, walay bisan sin-o nga nagapangita sa Dios.

12 Sila tanan nagtalang, nangin walay pulos sila sing tingub walay bisan sin-o nga nagahimo sing maayo, bisan isa lamang.

13 Ang ila mga totunlan lububngan; nga bukas sa ila mga dila nagagamit sila sing limbong; Ang dalit sang mga manog yara sa idalom sang ila mga bibig;

14 Ang ila baba puno sang pagpakamalaot kag kapaitan;

15 Ang ila mga tiil madagmit sa pagpaagay sing dugo,

16 Kalaglagan kag kamusmusan yara sa ila mga banas:

17 Kag ang dalan sang paghidait wala nila makilala;

18 Walay kahadlok sa Dios sa atubangan sang ila nga mata.

19 Karon aton nahibaloan nga ang bisan ano nga ginasing sang kasuguan, ginapamolong sa mga yara sa idalum sang kasuguan; agud nga matakpan ang tagsa ka baba, kag ang bug-os nga kalibutan masakup sa paghukom sang Dios.

20 Bangud nga paagi sa mga buhat sang Kasuguan walay unud nga pagpakamata-rungon sa atubangan niya; kay paagi sa Kasuguan naga-abut ang pagkilala sang sala.

Ang Pagkamatarung paagi sa Pagtoo

21 Apang karon luwas sa kasuguan ang pagkamatarung sang Dios napahayag, bisan ginasaksihan sang kasuguan kag sang mga manalagna;

22 Ang pagkamatarung sang Dios paagi sa pagtoo kay Jesu-Cristo sa tanan nga nagatoo; Kay walay ginkalainan:

23 Sanglit ang tanan nagpakasala, kag nawad-an sang himaya sang Dios;

24 Sila ginpakamatarung sa walay bayad paagi sa iya bugay sa pagtubus nga yara kay Cristo Jesus;

25 Nga ginpahayag sang Dios nga katumbasan paagi sa iya dugo, nga batonon sa pagtoo. Ini sa pagpakita sang pagkamatarung sang Dios, bangud sang diosnon nga pagpaumud ginpalignad, niya ang una nga mga sala;

36 Nagsabat sia, Kag sin-o bala sia, ginoo, agud nga magtoo ako sa iya?

37 Si Jesus nagsiling, Ako nagkari sa sia, kag amo sia ang nagapakighambal sa imo.

38 Nagsiling sia, Ginoo, nagatoo ako; kag nagsimba sia sa iya.

39 Si Jesus nagsiling, Ako nagkari sa sining kalibutan sa paghukom, agud nga ang mga indi makakita makakita, kag ang mga makakita manginbulag.

40 Ang mga Fariseo nga upud niya nakabati sini, kag nagsiling sa iya, Bulag man bala kami?

41 Si Jesus nagsiling sa ila, Kon kamo bulag, wala kamo kuntani sing sala; apang karon nga nagsiling kamo, 'Makakita kami; ang inyo sala nagapabilin.

Ang Paanggid nahanungud sa Toril

10 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, ang wala nagasulud sa ganhaan sang toril sang mga carnero kondi nagataklas sa iban nga alagyan, inang tawo makawat kag buyong.

2 Apang ang nagasulud sa ganhaan amo ang manugpahalab sang mga carnero.

3 Sa iya nagabukas ang manugbantay sang gawang; ang mga carnero nagapamati sang iya tingug, kag ginatawag niya ang iya kaugalingon nga mga carnero sa ngalan kag ginapagowa niya sila.

4 Sang napagowa niya ang tanan nga iya kaugalingon, nagauna sia sa ila, kag ang mga carnero nagasonod sa iya, kay nakilala nila ang iya tingug.

5 Sa dumuloong indi sila magsonod, kondi magapalagyo sa iya, kay wala sila makakilala sang tingug sang mga dumuloong.

6 Ining paanggid ginpamolong sa ila ni Jesus, apang wala sila makahangup sang iya ginpamolong sa ila.

Si Jesus ang Maayong Manugpahalab

7 Gani si Jesus nagsiling sa ila liwat, Sa pagkamatuud, sa -pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, ako ang ganhaan sang mga carnero.

8 Ang tanan nga nagkari sing una sa akon mga makawat kag mga buyong; apang ang mga carnero wala magpamati sa ila.

9 Ako amo ang ganhaan; kon ang bisan sin-o nga tawo magsulud paagi sa akon, maluwas sia, kag magasulud kag magag-owa kag makakita sing halalbon.

10 Ang makawat wala nagakari kondi sa pagpangawat kag pagpamatay kag pag-panglaglag; ako nagkari agud nga may kabuhi sila, kag may kabugana sini.

11 Ako ang maayong manugpahalab. Ang maayong manugpahalab nagahatag sang iya kabuhi tungud sa iya carnero.

12 Apang sia nga sinoholan kag indi manugpahalab, nga indi tag-iya sang mga carnero, nakakita sang lobo nga nagapakara kag nagabiya sang mga carnero kag nagapalagyo; kag ginaagaw sila sang lobo kag ginapaaplaag ang mga carnero.

13 Nagapalagyo sia bangud nga sinoholan sia kag wala nagakabalaka sa mga carnero.

14 Ako ang maayong manugpahalab; kilala ko ang akon kag ang akon nakakilala sa akon.

15 Subong nga ang Amay nakakilala sa akon kag ako nakakilala sa Amay; kag ako nagahatag sang akon kabuhi tungud sa mga carnero.

16 Kag may iban ako nga mga carnero, nga indi sa sining toril; sila man dapat ko dalhon, kag magapamati sila sa akon tingug. Gani mangin-isa ang panong, isa ang manugpahalab.

17 Busa ang Amay nagahigugma sa akon, bangud nga ako nagahatag sang akon kabuhi, agud nga mabawi ko ini.

18 Walay nagakuha sini sa akon, kondi ginahatag ko ini sing kinaugalingon. Ako may gahum sa paghatag sini, kag ako may gahum sa pagbawi sini; ining sogo nabaton ko sa akon Amay."

19 May pagbinahinbahin liwat sa mga Judio bangud sining mga polong.

20 Ang madamu sa ila nagsiling, "May yawa sia, kag sia buang; ngaa bala nagapamati kamo sa iya?"

21 Ang iban nagsiling, Ini indi mga polong sang may yawa. Makapamuklat bala ang yawa sang mga mata sang bulag?

Si Jesus Ginasiway sang mga Judio

22 Tion sadto sang piesta sang Paghalad sa Jerusalem; tigtulugnaw sadto;

23 Kag si Jesus nagalakatlakat sa templo, sa portico ni Solomon.

24 Gani ang mga Judio nagtipon sa palibut niya kag nagsiling sa iya, Tubtub pa bala san-o ang pagpahawathawat mo sa amon? Kon ikaw ang Cristo, sugiri kami sing maathag.

25 Si Jesus nagsabat sa ila, “Ginsiling ko sa inyo, kag wala kamo magtoo. Ang mga buhat nga akon ginahimo sa ngalan sang akon Amay, sila nagasaksi sa akon; 26 Apang wala kamo magtoo, bangud nga kamo indi sa akon mga carnero subong sang ginsiling ko sa inyo.

27 Ang akon mga carnero nagapamati sang akon tingud, kag nakilala ko sila, kag nagonod sila sa akon;

28 Kag nagahatag ako sa ila sing kabuhi nga walay katapusan, kag indi na gid sila mawala, kag walay tawo nga makaagaw sa ila sa akon kamut.

29 Ang akon Amay, nga naghatag sa ila sa akon, daku pa sa tanan, kag walay tawo nga makaagaw sa ila sa kamut sang akon Amay.

30 Ako kag ang Amay isa.

31 Ang mga Judio nagpulut liwat sing mga bato sa pagbato sa iya.

32 Si Jesus nagsabat sa ila, “Madamu nga maayong buhat ang ginpakita ko sa inyo gikan sa Amay; diin bala sadtong mga buhat ginabato ako ninyo?”

33 Ang mga Judio nagsabat sa iya, Indi tungud sa maayong buhat nagabato kami sa imo kondi tungud sa pasipala; bangud nga ikaw, nga tawo, nagapaka-Dios.

34 Si Jesus nagsabat sa ila, Wala bala masulat sa inyo kasugoan, Ako nagsiling, mga dios kamo?”

35 Kon gintawag niya nga mga dios sila nga gin-abutan sang polong sang Dios kag ang kasulatan indi mabungkag.

36 Nagasiling kamo nahanungud sa iya nga ginpakabalaan sang Amay, sa kalib-utan, ‘Ikaw nagapasipala,’ bangud nga ako nagsiling, ‘Ako ang Anak sang Dios?’

37 Kon wala ako nagahimo sang mga buhat sang akon Amay, niyan dili kamo magpati sa akon;

38 Apang kon nagahimo ako sa ila, bisan wala kamo magtoo sa akon, magapati kamo sang mga buhat, agud nga inyo mahibaloan kag magtoo nga ang Amay sa akon kag ako sa Amay.

39 Busa nagtinguha liwat sila sa pagdakup sa iya, apang sia nakalikaw sa ila mga kamut.

40 Kag nagkadto liwat sila sa unhan sang Jordan sa duug diin si Juan nagpangbautiso anay, kag nagpabilin sia didto.

41 Kag madamu ang nagkadto sa iya; kag nagsiling sila, Si Juan wala maghimo sing tanda, apang ang tanan nga ginpamolong ni Juan nahanungud sining tawo matuud.

42 Kag didto madamu ang nagtoo sa iya.

Ang Pagkapatay ni Lazaro

11 Karon may tawo nga nagmasakit, si Lazaro sa Betania, sa minoro ni Maria kag sang iya utud nga si Marta.

2 Amo yadtong Maria nga naghaplas sa Ginoo sing ihalapas kag nagpahid sang iya mga tiil sang iya bohok, nga ang iya utud si Lazaro nagmasakit.

3 Gani ang mga utud nga babayi nagpasogo sa iya, nga nagsiling, Ginoo, ang imo ginahigugma nagamasakit.

4 Apang sang pagkabati ni Jesus sini nagsiling sia, Ining masakit indi ikamatay; kondi ini tungud sa himaya sang Dios agud nga ang Anak sang Dios mahimaya paagi sini.

5Karon ginhihugma ni Jesus si Marta kag ang iya utud nga babayi kag si Lazaro.

6 Kay sia magahatag sa taga ka tawo sono sa iya mga buhat,

7 Sa ila nga paagi sa pagpailub sa maayong mga buhat nagapangita sing himaya kag dungug kag pagkadi-madinulnton, maga-hatag sia sing kabuhi nga walay katapusan:

8 Apang sa mga mabinahinbahinon, kag wala nagatuman sang kamatooran, kondi nagatuman sang pagkadimatarung, may kasingkal kag kaalipungut,

9 May kangitngitan kag kasakit, sa taga ka kalag nga nagabuhat sing malaut, sa Judio sing una, kag sa Griego man

10 Apang himaya kag dungug kag pag-hidait sa taga-tagas nga nagabuhat sing maayo, sa Judio sing una, kag sa Griego man;

11 Kay ang Dios walay ginapasulabi sa mga tawo.

12 Ang tanan nga nakasala sa walay kasugoan magakawala man sa walay kasugoan; kag ang tanan nga nakasala sa idalum sang kasugoan hukman paagi sa kasugoan;

13 (Kay indi ang mga nagapamati sang kasugoan amo ang matarung sa atubangan sang Dios, kondi ang mga nagatuman sang kasugoan pakamatarungon.

14 Kon ang mga Gentil nga walay kasugoan, nagahimo sa kinaugali sang ginaki-nahanglan sang kasugoan, sila, kasugoan, sa ila kaugalingon; bisan pa sila walay kasugoan;

15 Nagapahayag sila nga ang ginakina-hanglan sang kasugoan nasulat sa ila mga tagiposoon samtang ang ila mga kaisipan man nagasaksi, sini kag ang ila mga panghunahuna magasumbung ukon ayhan magapain sa ila)

16 Sa sadtong adlaw nga ang Dios magahukom sang mga tinago sang mga tawo paagi kay Jesu-Cristo sono sa akon maayong balita.

Ang mga Judio kag ang Kasugoan

17 Apang, kon ikaw ginatawag nga Judio, kag nagasalig sa kasugoan, kag

nagpabugal sang imo kaangtanan sa Dios,

18 Kag nakakilala sang iya kabubuton, kag nagasugot sa mga labing maayo, bangud nga natun-an ikaw gikan sa kasugoan;

19 Kag kon nagsalig nga ikaw manugtuytuy sang mga bulag, kapawa sang mga yara sa kadudulman,

20 Manugbadlong sang buangbuang, manunudlo sang kabataan, nga sa kasugoan may dagway sang ihibalo kag kamatuoran

21 Niyan ikaw nga nagatudlo sa iban, wala ka bala nagatudlo sa imo kaugalingon. Ikaw nga nagawali nga ang tawo dili magpangawat, nagapangawat ka bala?

22 Ikaw nga nagsiling nga ang tawo dili magpanglahi nagapanglahi ka bala? Ikaw nga nagakangil-ad sa mga diosdios, nagapangawat ka bala sa mga templo?

23 Ikaw nga nagapabugal sa kasugoan, ginapakahuy-an mo bala ang Dios paagi sa imo paglapas sang kasugoan?

24 Kay ang ngalan sang Dios ginapasipalahan bangud sa inyo, sa tunga sang mga Gentil subong sang nasulat na.

25 Ang circuncision matuod may kapuslanan, kon ikaw nagatuman sang kasugoan; apang kon ikaw nagalapas sang kasugoan, ang imo circuncision nangin di-circuncision.

26 Gani kon ang wala macircuncidar nagabantay sang mga pagsolondan sang kasugoan, indi bala ang iya di-circuncision maisip nga circuncision?

27 Niyan ang wala macircuncidar nga sa kinaugali apang nagatuman sang kasugoan, magatagudili sa imo, nga may nasulat nga kasugoan kag circuncision apang nagalapas sang kasugoan?

28 Kay indi sia matuod nga Judio, nga amo sa guwa lamang, ukon matuod nga circuncision, nga amo sa gowa kag sa unod:

29 Sia Judio, kon sa sulod amo sia, kag ang matuod nga circuncision amo

sang ila pagkadi-matarung ginapunggan ang kamatooran;

19 Bangud nga ang makilala nahanungud sa Dios hayag sa ila; kay ginpahayag ini sang Dios sa ila.

20 Ang di-makita nga mga pagkahimpit niya, nga amo, ang iya walay katapusan nga gahum kag pagkaDios; kutub sa pagtuga sang kalibutan nahantup sing maathag sa mga butang nga nahimo, Gani wala sila sing balibad;

21 Kay bisan nakakilaa sila sa Dios, wala nila paghimayaa sia subong nga Dios, ukon nagpasalamat sa iya; kondi nanginwalay pulus sa ila mga hunahuna, kag ang ila mga buangbuang nga tagiposoon gindulman.

22 Sa ila pagpadayag nga mga maalam, nangin buangbuang sila,

23 Kag nagbaylo sang himaya sang Dios nga di-madinulnton sa kaanggid sang mga larawan sang tawo, nga madinulnton ukon mga pispis, ukon mga sapat nga apat sing tiil ukon mga sapat nga nagasaug.

24 Busa ginpatumbayaan sila sang Dios sa mga kailigbon sang ila mga tagiposoon, sa kahigkoan sa pagpakahuya sang ila mga lawas sa tunga nila;

25 Kay ginbaylo nila sa butig, ang kama-tooran sang Dios kag nagsimba kag nag-alagad sang tinuga sa baylo sang Manu-nuga, nga dalayawon sa gihapon. Kabay pa.

26 Sa sining kabangdanan ginpatumbayaan sila sang Dios sa mga balatyagon nga makahuluya: Ang ila kababayin-an nagbaylo sang mga paggamit nga kinaugali batok sa kinaugali;

27 Kag sa amo man nga bagay ang kalalakin-an, nagabiya sang kinaugali nga mga paggamit sang mga babayi, kag nasunog sa ila kailigbon sa isa kag isa; ang mga lalaki sa mga lalaki nagabuhat sang makahuluya, kag nagabaton sa ila mga kaugalingon sang silot nga nagakaigo sa ila sayup.

28 Kag sanglit nagdumili sila sa pagkilala sa Dios ginpatumbayaan sila sang

Dios sa panghunahuna nga dunot kag sa paggawi nga di-nagakaigo;

29 Napun-an sila sang tanan nga pagka-di-matarung, pagpanghilawas, pagkama-laut, pagkamahamkonon, pagkamalain: Puno sang kahisa, pagpatay, pinuyas, limbong, kadaut; mga palakutso-kutso sila,

30 Mga malibakon, madinumuton sa Dios, matampalason, palabilabihon, hakugan, mga manugpatopato sang malaut nga mga butang; di-matinumanon sa mga ginikanan,

31 Mga walay paghangup, dimasaligan, walay gugma, tig-ahan, dimaloloy-on:

32 Bisang sila nakahibalo sang paghukom sang Dios, nga ang mga nagahimo sang amo nga mga butang takus sa kamatayon, indi lamang nagahimo sila sang amo, kondi man nagapahanugut sa nagahimo sini.

Ang Matarung nga Paghukom sang Dios

2 Busa wala ka sing balibad, o tawo, bisan sin-o ka nga nagahukom; kay sa paghukom mo sa isa, ginatagudilian mo ang imo kaugalingon; kay ikaw nga nagahukom nagahimo sang amo nga mga butang.

2 Aton nahibaloan nga ang paghukom sang Dios sono sa kamatooran batok sa mga nagahimo sang amo nga mga butang.

3 Nagaisip ka bala, o tawo, nga nagahu-kom sa mga nagahimo sang amo nga mga butang, apang ikaw nagahimo sang amo, nga makapalagyo ka sang paghukom sang Dios?

4 Ukon ginatamay mo bala ang kamanggaran sang iya pagkalolo kag pagpaumud kag pagpailub, Wala ka bala makahibalo nga ang pagkalolo sang Dios nagatuytuy sa imo sa paghinulsul?

5 Apang sa imo katig-a kag dimahinul-sulon nga tagiposoon nagatipon ka sing kasingkal sa imo kaugalingon sa adlaw sang kasingkal kon ipahayag ang matarung nga paghukom sang Dios;

6 Gani sang pagkabati niya nga sia nagmasakit, nagpabilin sia sing duha pa ka adlaw sa duug diin sia.

7 Niyan sa tapus sini nagsiling sia sa mga gintoton-an, Makadto kita liwat sa Judea.

8 Ang mga gintoton-an nagsiling sa iya, Rabbi, bag-o pa lamang ang mga Judio magtinguha sa pagbato sa imo, kag makadto ka liwat didto?

9 Si Jesus nagsabat, "Indi bala napulog duha ka takna sa isa ka adlaw? Kon ang tawo nagalakat sa adlaw, wala sia nagakasandad, bangud nga makakita sia sang kapawa sining kalibutan.

10 Apang kon ang tawo nagalakat sa kagabihon, nagakasandad sia, bangud nga ang kapawa wala sa iya.

11 Ini ginpamolong niya, kag niyan nagsiling sia sa ila, Ang aton abyan nga si Lazaro natologan, apang makadto ako agud nga mapukaw sia sa katologon.

12 Ang mga gintoton-an nagsihng sa iya, Ginoo, kon sia natologan, maumpawan sia.

13 Karon si Jesus naghambal sang iya kamatayon, apang sila naghunahuna nga nagahambal sia sang pagpahuway sa katologon.

14 Niyan si Jesus nagsiling sa ila sing maathag, Si Lazaro napatay.

15 Kag nagakalipay ako bangud sa inyo nga wala ako didto, sa katuyoan nga magtoo kamo. Apang makadto kita sa iya.

16 Si Tomas, nga ginatawag Didimo, nagsiling sa iya mga masigkagintoton-an, "Makadto man kita, agud nga mangin-matay kita upud sa iya.

Ang Pagkabanhaw kag ang Kabuhi

17 Karon sang pag-abut ni Jesus, nakita niya nga si Lazaro apat na ka adlaw sa lulubngan.

18 Ang Betania malapit sa Jerusalem, mga tatlo ka kilometro kalayo.

19 kag madamu sang Judio ang nagkadto sa paglipay kay Marta kag kay Maria nahanungud sa ila utud.

20 Sang pagkabati ni Marta nga si Jesus nagapakari, nagkadto sia sa pagsugata sa iya, apang si Maria naglingkod pa sa balay.

21 Si Marta nagsiling kay Jesus, Ginoo, kon yari ka wala kuntani mapatay ang akon utud.

22 Kag bisan karon nakahibalo ako nga bisan ano ang pangayoon mo sa Dios, ihatag sang Dios sa imo.

23 Si Jesus nagsiling sa iya, Ang imo utud mabanhaw.

24 Si Marta nagsiling sa iya, Nakahibalo ako nga mabanhaw sia sa katapusan nga adlaw.

25 Si Jesus nagsiling Sa iya, Ako ang pagkabanhaw kag ang kabuhi; ang nagatoo sa akon, bisan napatay na sia, apang magakabuhi,

26 Kag ang bisan sin-o nga nagakabuhi kag nagatoo sa akon indi na gid mapatay. Nagatoo ka bala sini?"

27 Nagsiling sia sa iya, Hoo, Ginoo, nagatoo ako nga ikaw ang Cristo ang Anak sang Dios, sia nga nagakari sa kalibutan.

Si Jesus Nagahibi bangud sa Pagkatatay ni Lazaro

28 Sang nakasiling sia sini, naglakat sia kag gintawag si Maria nga iya utud, nga nagasiling sing mahinay, Ang Agalon yari diri kag nagatawag sa imo.

29 Kag sang pagkabati niya, nagtindug sia sing dalidali kag nagkadto sa iya.

30 Karon si Jesus wala pa makasulud sa minoro kondi didto pa sa duug diin nasugata sia ni Marta.

31 Ang mga Judio nga kaupud niya sa balay, nga nagalipay sa iya, sang nakita nila si Maria nga nagtindug sing

. dali-dali kag naggowa nagsomod sa iya, nga naghunahuna nga makadto sia sa lulubngan sa paghaya didto.

32 Niyan si Maria, sang pag-abut niya diin si Jesus kag nakita sia, nagyaub sa iya tiilan, nga nagasiling sa iya, Ginoo, kon yari ka, wala kuntani mapatay ang akon utud.

33 Sang nakita ni Jesus sia nga nagahaya, kag ang mga Judio nga nag-upud sa iya nga nagahaya man, natandug sia sing tuduk sa espiritu kag nalisang;

34 Kag sia nagsiling, Diin ninyo nabutang sia? Nagsabat sila sa iya, Ginoo, kari kag tan-awa.

35 Si Jesus naghibi.

36 Gani ang mga Judio nagsiling, Tan-awa daw ano ang paghigugma niya sa iya!

37 Apang ang iban sa ila nagsiling, Indi bala sia nga nagmamuklat sang mga mata sang bulag makabuut nga ining tawo di-mapatay?

Si Lazaro Ginabanhaw

38 Niyan si Jesus, nga natandug liwat sing tuduk, nagkadto sa lulubngan; ini isa ka lungib, kag ang isa ka bato nagtakup sini,

39 Si Jesus nagsiling, Kuhaa ninyo ang bato. Si Marta, nga utud sang napatay, nagsiling sa iya, Ginoo, sa sining tion mabaho na sia, kay apat na sia ka adlaw nga napatay.

40 Si Jesus nagsiling sa iya, "Wala bala ako magsiling sa imo nga kon magtoo ka makakita ka sang himaya sang Dios?"

41 Gani ginkuha nila ang bato sa duug diin nahamtang ang patay. Kag si Jesus nagbayaw sang iya mga mata kag nagsiling, Amay nagapasalamat ako sa imo nga ginpamatian mo ako.

42 Nakahibalo ako nga ginapamatian mo ako sa gihapon, apang bangud sang katawohan nga nagatindug sa palibut ginsiling ko ini, agud nga magtoo sila nga ginpadala mo ako.

43 Sang nakapamolong sia sini, nagsing-git sia sa mabaskug nga tingug, Lazaro gowa ka.

44 Ang tawong patay naggowa, nga nasamburan sa mga kamut kag mga tiil sang mga isalambud nga sa lubung; kag ang iya nawung naputus sing panyo. Si Jesus nagsiling sa ila, Hubari sia, kag palakta,

Ang Himbon batok kay Jesus

(Mat 26:1-5; Mar. 14:1-2;

Luc. 22:1-2)

45 Busa ang madamu sang mga Judio nga nagkadto upud kay Maria kag nakakita sang ginhimo niya, nagtoo sa iya.

46 Apang ang iban sa ila nagkadto sa mga Fariseo kag nagsugid sa ila sang nahimo ni Jesus.

47 Gani ang puno nga mga Sacerdote kag ang mga Fariseo nagtawag sang corte,

kag nagsiling, Ano bala ang aton himoon? Kay ining tawo nagahimo sing madamung katingalahan.

48 Kon aton pabayaon sia, ang tanan magatoo sa iya; kag ang mga Romanhon magakari kag magalaglag sang aton duug kag aton pungsud.

49 Apang ang isa sa ila, si Caifas, nga pinakamataas nga Sacerdote sadtong tuig, nagsiling sa ila, wala gid kamo sing nahibal-an,

50 Wala kamo makahangup nga sa kaayohan ninyo, dapat mapatay ang isa ka tawo tungud sa katawohan, kag nga indi mawala ang bug-os nga pungsud.

51 Ini wala niya ginsiling sing kinauga-lingon; apang kay pinakamataas nga Sacerdote sia sadtong tuig gintagna niya nga si Jesus mapatay tungud sa pungsud;

52 Kag indi tungud sa pungsud lamang, kondi agud nga iya man matipon sa isa ang mga anak sang Dios nga naaplaag.

53 Gani kutub sadtong adlaw nagsinapul sila kon paano ang pagpatay nila sa iya.

54 Busa si Jesus wala na maglagaw sing dayag sa tunga sang mga Judio; kondi naghaling sia pakadto sa duta nga malapit sa kamingawan, sa banwa nga gintawag Efraim; kag didto nagpabilin sia upod sang iya mga gintoton-an.

55 Karon ang Pascua sang mga Judio malapit na; kag madamu ang nagtaklad gikan sa kaumhan pa Jerusalem sa wala

ANG SULAT NI PABLO SA MGA

TAGA-ROMA

Pag-abiabi

1 Si Pablo, nga ulipon ni Jesu-Cristo, nga gintawag nga pinadala, nga ginpain sa maayong balita sang Dios,

2 (Nga ginsaad niya nga daan paagi sa iya mga manalagna sa balaan nga mga kasulatan,)

3 Nahanungud sa iya Anak si Jesu-Cristo nga aton Ginoo nga natawo sa kaliwat ni David sono sa unud;

4 Kag gintangdoan nga Anak sang Dios nga may gahum, sono sa Espiritu sang pagkabalaan, paagi sa pagkabanhaw, gikan sa mga minatay si Jesu-Cristo nga aton Ginoo;

5 Nga paagi sa iya nakabaton kami sang bugay kag pagkapinadala, nga sa katu-manan sang pagtoo sa tunga sang tanan nga pungsud, tungud sa iya Ngalan,

6 Nga sa tunga nila amo man kamo nga gintawag nga iya ni Jesu-Cristo,

7 Sa tanan nga yara sa Roma, nga mga hinigugma sang Dios, nga gintawag nga mga balaan, Ang bugay sa inyo kag paghidait nga gikan sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Jesu-Cristo.

Ang Handum ni Pablo sa Pagduaw sa Roma

8 Sa nahauna nagapasalamat ako sa akon Dios paagi kay Jesu-Cristo tungud sa inyo tanan, bangud nga ang inyo pagtoo, nabantugan sa bug-os nga kalibutan.

9 Kay saksi ko ang Dios, nga akon gin-alagad sa akon espiritu sa maayong balita sang iya Anak, nga sa walay langan ginambit ko kamo sa gihapon sa akon mga pangamuyo;

10 Nga nagapangabay, kon sa bisan

ano nga bagay karon sa katapusan, nga ang akon pagpanglugayaw magmabuganaon suno sa kabobut-on sang Dios sa pagkara sa inyo,

11 Kay nagahandum ako sa pagpakigkita sa inyo, agud nga mapaambit ko sa inyo ang mga hiyas nga espirituhanon sa pagpalig-on sa inyo;

12 nga amo, nga kita paglipayon sang pagtoo sang tagsatagsa ang inyo kag akon.

13 Ako buut, mga kauturan, nga kamo makasayud nga sa masunson naghumut ako sa pagkara sa inyo, (apang tubtub karon ginasablagan ako), agud nga may bunga ako sa inyo man, subong sa iban sang mga Gentil.

14 May utang ako sa mga Griego, kag sa mga barbaro; sa mga maalam, kag sa mga di maalam.

15 Gani, ginahandum ko gid, ang pagwali sang maayong balita sa inyo man nga yara sa Roma.

Ang Gahum sang Maayong Balita

16 Kay wala ko ginakahuya ang maayong balita ni Cristo; ini amo ang gahum sang Dios nga sa kaluwasan sa tagsa-tagsa nga nagatoo; sa Judio sing una, kag sa Griego man.

17 Kay sa sini ginapahayag ang pagka-matarung sang Dios paagi sa pagtoo nga sa pagtoo; subong nga nasulat na, Ang matarung magakabuhin paagi sa pagtoo.

Ang Paglapas sang Tawo

18 Kay ang kasingkal sang Dios ginapahayag gikan sa langit batok sa tanan nga pagkadi-diosnon kag pagkadi-matarung sang mga tawo, nga bangud

13 Si Jesus nagpalapit kag nagkuha sang tinapay, kag ginhatag ini sa ila, kag subong man ang isda.

14 Ini ikatlong tion na nga si Jesus nagpahayag sa iya mga gintoton-an sang nabanhaw na sia.

Pahalba ang Akon mga Carnero

15 Sang nakapamahaw na sila, si Jesus nagsiling kay Simon Pedro, Simon, anak ni Jonas, ginahigugma mo bala ako sing labi sini sa ila? Nagsiling sia sa iya, Hoo, Ginoo; ikaw nakahibalo nga ako nagahigugma sa imo. Nagsiling sia sa iya, Pahalba ang akon mga cordero,

16 Nagsiling sia sa iya sa ikaduha, Simon, anak ni Jonas, ginahigugma mo bala ako? Nagsiling sia sa iya, Hoo, Ginoo; ikaw nakahibalo nga ako nagahigugma sa imo. Nagsiling sia sa iya, Tatapa ang akon mga carnero.

17 Nagsiling sia sa iya sa ikatlo Simon, anak ni Jonas, ginahigugma mo bala ako? Si Pedro nagkasubu bangud nga nagsiling sia sa iya sa ikatlo, Ginahigugma mo bala ako? Kag nagsiling sia sa iya, Ginoo, ikaw nakahibalo sang tanan nga butang; ikaw nakahibalo nga ako nagahigugma sa imo. Si Jesus nagsiling sa iya, Pahalba ang akon mga carnero.

18 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa imo, sang ikaw bataon, nagwagkus ka sang imo kaugalingon, kag nagkadto sa bisan diin ang buut mo; apang kon magtigulang ka na, untayon mo ang imo mga kamut, kag iban ang

magawagkus sa imo, kag magadala sa imo sa diin indi mo buut.

19 Ginpamolong niya ini, sa pagpakita kon sa ano nga kamatayon himayaon ni Pedro ang Dios. Kag sang nakapamolong sia sini, nagsiling sia sa iya, Sonod ka sa akon.

Ang Gintoton-an nga Hinigugma

20 Si Pedro, nagliso, kag nakakita nga nagasonod sa ila ang gintoton-an; nga ginhigugma ni Jesus, nga nag-idag man sa iya dughan sa panihapon kag nagsiling, Ginoo, sin-o bala ang magatugyan sa imo?

21 Sang nakita ni Pedro sia nagsiling sia kay Jesus, Ginoo, magaano bala ining tawo?

22 Si Jesus nagsabat sa iya, Kon buut ko nga magpabilin sia tubtub nga ako magkari, ano bala ina sa imo? Sonod ka sa akon.

23 Ining polong naglapnag sa mga kauturan, nga yadtong gintoton-an indi mapatay; apang si Jesus wala magsiling sa iya, nga indi sia mapatay; kondi Kon buut ko nga magpabilin sia tubtub nga ako magkari, ano bala ina sa imo?

24 Ini amo ang gintoton-an nga nagsaksi sining mga butang, kag nga nagsulat sining mga butang; kag kami nakahibalo nga ang iya panaksi matuud.

25 Apang may madamu pa man nga iban nga mga butang nga ginhimo ni Jesus; kon isulat ang tagsatagsa sa ila, ginabanta ko nga bisan sa kalibutan indi makaigo ang mga tolon-an nga sulaton. Kabay pa.

pa ang Pascua, sa pagpaninlo sang ila kaugalingon.

56 Nagpangita sila kay Jesus kag nagsinilingay sang nagatindug sila sa templo, Ano bala sa hunahuna ninyo, Nga indi sia magkari sa piesta?

57 Karon ang puno nga mga Sacerdote kag ang mga Fariseo nagsogo, nga kon may tawo, nga makahibalo kon diin sia, magpahibalo sia sa ila, agud nga mada-kup nila si Jesus.

Si Jesus Ginahaplas sa Bretania (Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9, Luc. 7:36-50)

12 Sang anum ka adlaw sa wala pa ang Pascua nag-abut si Jesus sa Betania, diin si Lazaro nga ginbanhaw ni Jesus.

2 Ginhimoan nila sia sing panihapon didto; si Marta nag-alagad; apang si Lazaro isa sang mga naglingkod sa pagkaon kaupud niya.

3 Si Maria nagkuha sing isa ka libra nga ihalapas nga tunay nga nardo, nga daku sing bili kag ginhaplasan niya ang mga tiil ni Jesus, kag ginpahiran ang iya mga tiil sang iya bohok, kag ang balay natugub sang kaamyon sang ihalapas.

4 Apang si Judas Iscariote, isa sang iya mga gintoton-an, nga magatugyan sa iya, nagsiling,

5 Ngaa bala wala pag-ibaligya ining ihalapas sing tatlo ka gatus ka denario, kag ihatag sa mga imol?

6 Nagsiling sia sini, indi kay nabalaka sia sa mga imol; kondi kay makawat sia, kag subong nga yara sa iya ang poyo sang cuarta, ginkuha niya ang ginsulud sini.

7 Si Jesus nagsiling, Tuguti ninyo sia sa pagtago sini sa adlaw sang paglubung sa akon.

8 Ang mga imol kaupud ninyo sa gihapon; apang ako indi kaupud ninyo sa gihapon.

Ang Himbon batok kay Lazaro

9 Sang nakahibalo ang dakung kadam-an sang mga Judio nga yadto sia didto, nag-abut sila indi bangud kay Jesus

lamang, kondi sa pagtan-aw kay Lazaro man, nga ginbanhaw niya.

10 Apang ang puno nga mga Sacerdote nagsinapul agud nga mapatay nila si Lazaro man;

11 kay bangud sa iya madamu sang mga Judio ang nagabiya, kag nagatoo kay Jesus

Ang Madaugon nga Pagsulud sa Jerusalem

*(Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11;
Luc. 19:28-44)*

12 Sa adlaw nga madason ang daku nga kadam-an nga nag-abut sa piesta, nakabati nga si Jesus nagapakari sa Jerusalem,

13 Gani nagkuha sila sing mga paklang, kag naggowa sa pagsugata sa iya, kag nagsinggit, Hosanna! Pagdayawon ang nagakari sa ngalan sang Ginoo ang Hari sang Israel!

14 Kag si Jesus nakakita sing bataon nga asno kag nagsakay sa sini, sono sa nasulat,

15 Dili ka mahadluk, babaying anak sang Sion; yari karon, ang imo Hari nagakari, nga nagasakay sa tinday sang asno.

16 Ang iya mga gintoton-an wala maka-hangup sini anay; apang sang nahimaya si Jesus, niyan nadumduman nila nga ini nasulat nahahungud sa iya kag ginhimo nila sa iya.

17 Ang kadam-an nga nag-upud sa iya sang pagtawag niya kay Lazaro gikan sa lulubngan, kag pagbanhaw sa iya nagsaksi.

18 Sa sining kabangdanan man ang kadam-an nagkadto kag nagsugata sa iya, kay nakabati sila nga nahimo niya ining katingalahan.

19 Niyan ang mga Fariseo nagsinilingay, tan-awa wala kamo sing mahimo yari karon, ang kalibutan nagsonod sa iya.

Mga Greciahanon Nagapangita kay Jesus

20 Karon may pila ka Greciahanon nga nagtaklad sa pagsimba sa piesta;

21 Gani ini sila nagkadto kay Felipe, nga taga-Betsaida sa Gatilea, kag nagpangayo sa iya, nga nagasiling, Ginoo, buut kami magpakigkita kay Jesus.

22 Si Felipe nagakadto kag nagsugid kay Andres; si Andres nagkadto upud kay Felipe kag nagsugid sila kay Jesus.

23 Kag si Jesus nagasabat sa ila, Nag-abut na ang takna nga ang Anak sang tawo paghimayaon.

24 Sa pagkamatuid, sa pagkamatuid, nagasiling ako sa inyo, kon ang binato sang trigo indi maholog sa duta kag mapatay, nagapadayon ini nga isa lamang; apang kon mapatay ini, naga-pamunga sing madamu.

25 Ang nagahigugma sang iya kabuhi nagadula sini; kag ang nagadumut sang iya kabuhi sa sining kalibutan magatipig sini sa kabuhi nga walay katapusan.

26 Kon ang bisan sin-o nga tawo mag-alagad sa akon, magsonod sia sa akon, kag kon diin ako, didto man ang akon alagad; kon ang bisan sin-o nga tawo mag-alagad sa akon, sia padunggan sang Amay.

27 Karon nalisang ang akon kalag; Kag ano bala ang isiling ko? Amay, luwasa ako sa sining takna; Indi tungud sa sining katuyoan nag-abut ako sa sining takna.

28 Amay, himayaa ang imo ngalan. Niyan nag-abut ang isa ka tingug gikan sa langit, Ginhimaya ko na, kag himayaon ko ini liwat.

29 Ang kadam-an nga nagtindug didto nakabati sini kag nagsiling nga nagdag-uub: Ang iban nagsiling, Ang manug-tunda naghambal sa iya.

30 Si Jesus nagsabat, Ining tingug wala nag-abut bangud sa akon, kondi bangud sa inyo.

31 Karon amo ang paghukom sining kalibutan; karon ang punoan sini nga kalibutan sobolon.

32 Kag ako, kon bayawon gikan sa duta, magabuyuk sang tanan nga tawo sa akon kaugalingon.

33 Ini ginsiling niya sa pagpakita kon sa anong kamatayon sia mapatay.

34 Ang kadam-an nagsabat sa iya, Nabatian namon sa kasogoan nga ang Cristo nagapadayon sa gihapon: Paano nga nagasiling ka nga ang Anak sang tawo dapat bayawon?

35 Si Jesus nagsiling sa ila, Sa diotay pa nga tion ang kapawa yara sa tunga ninyo. Lakat sa may kapawa pa kamo, agud nga ang kadudulman indi maglambut sa inyo; ang nagalakat sa kadudulman wala makahibalo kon diin sia nagakadto.

36 Sang yara sa inyo ang kapawa, magtoo kamo sa kapawa, agud nga mangin-anak kamo sang kapawa.

Ang Pagkadimatinoohon sang mga Judio

Ini ginpamolong ni Jesus, kag nagtaliwan sia kag nagpanago gikan sa ila.

37 Apang bisan nakahimo sia sing tama kadamu nga mga katingalahan sa atu-bangan nila, wala gid sila magtoo sa iya;

38 Ini agud nga matuman ang polong ni Isaias nga manalagna ngaginpamolong niya,

Ginoo, sin-o bala ang nagtoo sang amon balita? kag kay sin-o bala napahayag ang butkon sang Ginoo?

39 Busa indi sila makatoo, Kay si Isaias nagsiling,

40 Ginbulag niya ang ila mga mata, kag ginpatig-a ang ila tagiposoon, basi kon makakita sila sa ila mga mata, kag makahantup sa ila tagiposoon, kag magliso, agud nga ayohon ko sila.

41 Ini ginsiling ni Isaias, bangud nga nakita niya ang iya himaya, kag nagpamolong nahanungud sa iya.

42 Walay sapayan bisan sa mga manug-dumala madamu ang nagtoo sa iya; apang bangud sang mga Fariseo wala sila magtu-ad sini, basi kon sikwayon sila sa sinagoga;

43 Kay ginhigugma nila ang pagdayaw sang mga tawo sing labi pa sa pagdayaw sang Dios.

44 Kag si Jesus nagsinggit kag nagsiling, Ang nagatoo sa akon, wala

Ang Pagkadimatinoohon ni Tomas

24 Karon si Tomas, isa sang napulog duha, nga gintawag Didimo, indi kaupud nila sang pag-abut ni Jesus.

25 Gani ang iban nga mga gintoton-an nagsiling sa iya, Nakita namon ang Ginoo. Apang nagsiling sia sa ila, kon indi ko makita sa iya mga kamut ang agi sang mga lansang, kag mabutang ang akon tudlo sa agi sang lansang, kag mabutang ang akon kamut sa iya kilid, indi ako magtoo.

26 Sa tapus sang walo ka adlaw liwat ang iya mga gintoton-an didto sa sulud sang balay, kag si Tomas kaupud nila: natakup ang mga ganhaan, apang si Jesus nag-abut kag nagtindug sa tunga nila, kag nagsiling, Ang paghidait sa inyo.

27 Niyan nagsiling sia kay Tomas, Idab-ot diri ang imo tudlo, kag tan-awa ang akon mga kamut; kag idab-ot ang imo kamot, kag ibutang sa akon kilid, dili ka magmadinuhaduhaon, kondi magmatinoohon.

28 Si Tomas nagsabat sa iya, Ginoo ko kag Dios ko.

29 Si Jesus nagsiling sa iya, Tomas, bangud nga nakakita ka sa akon, nagtoo ka: Bulahan sila nga wala makakita, kag walay sapayan nagatoo.

Ang Tinutuyo sang Tolon-an

30 Karon madamu pa nga iban nga tanda nga ginhimo ni Jesus sa atubangan sang mga gintoton-an, nga wala masulat sa sining tolon-an;

31 Apang ini sila nasulat, agud nga magtoo kamo nga si Jesus amo ang Cristo, ang Anak sang Dios; kag sa pagtoo may kabuhi kamo sa iya ngalan.

Ang Dakung Dakup sang Isda

21 Sa tapus sini nagpahayag si Jesus sang iya kaugalingon liwat sa mga gintoton-an sa obay sang dagat sang Tiberias; kag nagpahayag sia sa sining bagay.

2 Nag-upud si Simon Pedro, si Tomas nga gintawag Didimo, si Natanael nga taga-Cana sa Galilea, ang mga anak ni Zebedeo, kag duha pa sang iya mga gintoton-an.

3 Si Simon Pedro nagsiling sa ila, Mangisda ako. Nagsiling sila sa iya, Kami man maupud sa imo. Naglakat sila kag nagsakay sa sakayan; apang sa sadtong gab-i wala gid sila sing nakuha.

4 Sang nagpamanagbanag na, Si Jesus nagtindug sa baybayon: apang ang mga gintoton-an wala makakilala nga si Jesus yadto.

5 Niyan si Jesus nagsiling sa ila, Mga anak, may kalan-on bala kamo? nagsabat, sila sa iya, wala.

6 Nagsiling sia sa ila, Iladlad ninyo ang pukot sa too sang sakayan, kag makakita kamo. Gani ginladlad ini nila kag karon indi na sila makasarang sa pagbatak sini bangud sang kadamuon sang isda.

7 Yadtong gintoton-an nga ginhigugma ni Jesus nagsiling kay Pedro, Ang Ginoo ini. Sang pagkabati ni Simon Pedro nga ang Ginoo yadto, nagsuklub sia sang iya panapton, (kay hubo sia,) kag nagsugbo sa dagat.

8 Kag ang iban nga mga gintoton-an nag-abut kag nag sakay sa gamay nga sakayan, (kay indi sila malayo sa duta, kondi mga isa ka gatus ka yarda,) nga nagaguyud sang pukot nga may mga isda.

9 Gani sang nakatakas sila sa duta, nakita nila ang baga didto, kag isda nga natungtung sa sini, kag tinapay.

10 Si Jesus nagsiling sa ila, Dala kamo diri sang mga isda nga nakuha na ninyo.

11 Gani si Simon Pedro nagsakay kag nagbutong patakas sang pukot, nga puno sang dalagkung mga isda, isa ka gatus kag kaliman kag tatlo; kag bisan tama kadamu, ang pukot wala magisi.

12 Si Jesus nagsiling sa ila, Kari kamo kag magpamahaw. Karon wala gid sang mga gintoton-an nga nangahas sa pagpamangkot sa iya, Sin-o bala ikaw? Nakilala nila nga yadto amo ang Ginoo.

ton-an, nga ginhigugma ni Jesus, kag nagsiling sa ila, Ginkuha nila ang Ginoo sa lulubn-gan, kag wala namon mahibalo kon diin nila ginpahamtang sia.

3 Niyan si Pedro naglakat, kag ang isa ka gintoton-an, kag nagpakadto sila sa lulubngan.

4 Nagdalagan sila nga duha sing dun-gan: apang nalumbaan sang isa ka gintoton-an si Pedro, kag nag-abut sing una sa lulubngan.

5 Kag sang nagkuub, kag nagalingling sa sulud, nakita niya ang mga panapton nga lino nga napahamtang didto; apang wala sia magsulud.

6 Niyan si Simon Pedro nag-abut, nga nagasonod sa iya, kag nagsulud sa lulubngan, nakita niya ang mga panap-ton nga lino nga napahamtang,

7 Kag ang panyo, nga sa ulo niya anay, nga wala mapahamtang kaupud sang mga panapton nga lino, kondi napiod sing pahain.

8 Niyan nagsulud man ang isa ka gintoton-an nga nag-abut sing una sa lulubngan, kag nakakita sia kag nagtoo.

9 Kay wala pa sila makahangup sang kasulatan, nga sia kinahanglan mabanhaw.

10 Niyan ang mga gintoton-an nagpauli sa ila mga puluy-an.

Si Jesus Nagapahayag kay Maria Magdalena
(Mar. 16:9-11)

11 Apang si Maria nagtindug nga nagahibi sa gowa sang lulubngan kag sang naghibi sia; nagkuub kag naglingling sa lulubngan,

12 Kag nakita niya ang duha ka manugtunda nga napanapton sing maputi nga nagalingkod, ang isa sa olohan, kag ang isa sa tiilan, sa ginpahamtangan sang lawas ni Jesus.

13 Nagsiling sia iya, Babayi, ngaa bala nagahibi ka? Nagsabat sia sa ila, Bangud nga ginkuha nila ang akon Ginoo, kag wala ako makahibalo kon diin ginpahamtang sia nila.

14 Sang nakasiling sia sini, nagliso sia kag nakita niya si Jesus nga

nagatindug, apang wala sia makakilala nga si Jesus yadto.

15 Si Jesus nagsiling sa iya, Babayi, ngaa bala nagahibi ka? Sia nagsabat sa iya, nga nagahunahuna nga si Jesus amo ang manugbantay sang katamnan, Ginoo, kon ikaw ang nagkuha sa iya, sugiri ako kon diin mo sia ginbutang, kag kuhaon ko sia.

16 Si Jesus nagsiling sa iya, Maria. Nagliso sia kag nagsiling sa iya sa Hebreo, Rabboni; nga kon sayoron Manunudlo.

17 Si Jesus nagsiling sa iya, Dili ka magkapyut sa akon; kay wala pa ako makakayab sa Amay; apang kadto ka sa akon mga kauturan, kag isiling sa ila, makayab ako sa akon Amay kag inyo Amay, sa akon Dios kag inyo Dios.”

18 Si Maria Magdalena nagkadto kag nagsugid sa mga gintoton-an Nakita ko ang Ginoo, kag ginsugiran niya sila nga nasiling ni Jesus ining mga butang sa iya.

Si Jesus Nagapahayag sa Iya mga Gintoton-an

(Mat 28:16-20, Mar. 16:14-18,
Luc. 24:36-49)

19 Sang kahaponon na sa sadtong adlaw, ang nahaunang adlaw sang semana, sang natakup ang mga ganhaan sa ginatiponan sang mga gintoton-an tungud sang kahadluk sa mga Judio, si Jesus nag-abut kag nagtindug sa tunga, kag nagsiling sa ila, Ang paghidait sa inyo.

20 Sang nakasiling sia sini, ginpakita niya sa ila ang iya mga kamut kag ang iya kilid. Niyan ang mga gintoton-an nagkasadya, sang nakita nila ang Ginoo.

21 Si Jesus nagsiling liwat sa ila, Ang paghidait sa inyo: Subong nga ang Amay nagpadala sa akon, ako man nagapadala sa inyo.

22 Kag sang nakasiling sia sini, ginhuy-pan niya sila, kag nagsiling sa ila, Batona ninyo ang Espiritu Santo!

23 Ang bisan kay sin-o nga sala patawaron ninyo, patawaron ini sa ila; ang bisan kay sin-o mga sala ginapunggan ninyo, ginapunggan sila.

nagatoo sa akon kondi sa nagpadala sa akon.

45 Kag ang nakakita sa akon nakakita sa nagpadala sa akon.

46 Nagkari ako nga kapawa sa kalibutan, agud nga ang bisan sin-o nga nagatoo sa akon indi magpabilin sa kadudulman.”

47 Kag kon ang bisan sin-o nga tawo magpamati sang akon mga polong, kag wala magtoo sa ila, wala ako nagahukom sa iya; kay ako wala magkari sa paghukom sang kalibutan, kondi sa pagluwas sang kalibutan.

48 Ang nagasikway sa akon, kag wala nagabaton sang akon mga polong may isa nga nagahukom sa iya; ang polong nga akon ginpamolong, amo ang magahukom sa iya sa katapusan nga adlaw.

49 Kay ako wala nagpamolong gikan sa akon kaugalingon; kondi ang Amay nga nagpadala sa akon; nagsogo sa akon, kon ano ang akon isiling, kag kon ano ang akon ipamolong.

50 Kag nahibaloan ko nga ang iya sogo kabuhi nga walay katapusan; Busa ang akon ginapamolong, ginapamolong ko sono sa ginsiling sa akon, sang Amay.

Si Jesus Nagahinaw sang mga Tiil sang Iya mga Gintoton-an

13 Karon sa wala pa ang piesta sang Pascua, si Jesus nga nakahibalo nga nag-abut na ang iya takna nga magtaliwan sia sining kalibutan pakadto sa Amay, sang nakahigugma sang mga iya nga yari sa kalibutan, ginhigugma niya sila tubtub sa katapusan.

2 Kag sa tion sang panihapon, ang yawa nga nakapasulud na sa tagiposoon ni Judas Iscariote, nga anak ni Simon, sa pagtugyan sa iya;

3 Si Jesus, nga nakahibalo nga ang Amay nakatugyan sang tanan nga butang sa iya mga kamut, kag nga sia naggikan sa Dios kag nagakadto sa Dios;

4 Nagtindug sa panihapon, ginhal-id ang iya mga kunup; kag nagkuha sia sing inugpamahid, kag ginwagkus niya.

5 Niyan nagbobobo sia sing tubig sa batiya, kag nagsugud sa paghinaw sang mga tiil sang mga gintoton-an, kag sa pagpahid sa ila sang inugpamahid nga nawagkus niya.

6 Nag-abut sia kay Simon Pedro, kag si Pedro nagsiling sa iya, Ginoo, hinawan mo bala ang akon mga tiil?

7 Si Jesus nagsabat sa iya, Ang ginahimo ko wala mo mahibalo karon; apang mahangpan mo ugaling.

8 Si Jesus nagsiling sa iya, Dili ka gid maghinaw sang akon mga tiil. Si Jesus nagsabat sa iya, Kon indi ako maghinaw sa imo, wala ikaw sing bahin sa akon.

9 Si Simon Pedro nagsiling sa iya, Ginoo, indi ang akon mga tiil lamang kondi ang akon mga kamut kag olo man.

10 Si Jesus nagsiling sa iya, Ang nakapaligos indi kinahanglan magpanghinaw, luwas sa iya mga tiil lamang, kay matinlo sia sing bug-os; kag kamo matinlo, apang indi tanan kamo.

11 Kay nakilala niya ang matugyan sa iya; busa nagsiling sia, Indi tanan kamo matinlo.

12 Sang nakahinaw sia sang ila mga tiil, kag nakasuklub sang iya mga kunup, kag nakalingkod liwat, nagsiling sia sa ila, Nakahangup bala kamo sang nahimo ko sa inyo?

13 Kamo nagatawag sa akon Agalon kag Ginoo; kag husto ang ginasiling ninyo; kay amo ako.

14 Niyan kon ako, ang Ginoo kag Agalon ninyo, naghinaw sang inyo mga tiil; amo man dapat maghinaway sang inyo mga tiil.

15 Kay naghatag ako sa inyo sing solondan, agud nga kamo man maghimo sono sa nahimo ko sa inyo.

16 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagsiling ako sa inyo, ang ulipon indi daku pa sa iya agalon; ukon ang ginpadala daku pa sa nagpadala sa iya.

17 Kon nakahibalo kamo sining mga butang, bulahan kamo kon ginahimo ninyo sila.

18 Ako wala nagapamolong nahanungud sa inyo tanan; ako nakakilala sang

akon ginpili; apang agud nga matuman ang kasulatan, Ang nagakaon sang akon tinapay nagbayaw sang iya tikod batok sa akon.

19 Karon nagasiling ako sa inyo sini, sa wala pa mahanabu, agud nga kon mahanabu, ini magtoo kamo nga ako amo sia.

20 Sa pagkamatuid, sa pagkamatuid, nagasiling ako sa inyo, ang nagabaton sa bisan kay sin-o nga ginapadala ko nagabaton sa akon; kag ang nagabaton sa akon nagabaton sa nagpadala sa akon.

Si Jesus Nagatagna sang Pagtugyan sa Iya

(Mat. 26:20-25, Mar. 14:17-21;
Luc. 22:21-23)

21 Sang nakasiling sini si Jesus, nalisang sia sa espiritu, kag nagpamatuid, Sa pagkamatuid, sa pagkamatuid, nagasiling ako sa inyo, ang isa sa inyo magatugyan sa akon.

22 Ang mga gintoton-an nagtinolokay, nga nagaduhaduha kon nahanungud kay sin-o nagpamolong sia.

23 Ang isa sang iya mga gintoton-an, nga ginhiugma ni Jesus, nagaidag sa dughan ni Jesus.

24 Gani si Simon Pedro nagsinyas kag nagsiling sa iya, Sugiri kami kon nahanungud kay sin-o nagpamolong sia.

25 Sia nga nagaidag sa dughan ni Jesus nagsiling sa iya, Ginoo, sin-o bala sia?

26 Si Jesus nagsabat, Amo sia, ang hatagan ko sang tinipik sang tinapay, nga natasmug ko. Gani sang natasmug niya ang tinipik sang tinapay, ginhatag niya ini kay, Judas, ang anak ni Simon Iscariote.

27 Niyan sang nakaon niya ang tinapay, si Satanas nagsulod sa iya. Si Jesus nagsiling sa iya, Ang imo ginahimo, himoa sing madali.

28 Karon walay tawo sa latok nga nakahibalo sa ano nga katuyoan ginpamolong niya ini sa iya.

29 Kay ang iban naghunahuna, bangud nga yara kay Judas ang puyo, nga si Jesus nagsiling sa iya, Bakal ka sang kinahanglan ta sa piesta, ukon, nga maghatag sia sa mga imol.

30 Gani, sang nakabaton sia sang tinapay, naggowa sia sa gilayon; kag gab-i sadto.

Ang Bag-ong Sugo

31 Sang nakagowa sia, Si Jesus nagsiling, karon ang Anak sang tawo ginahimaya, kag ang Dios ginahimaya sa iya

32 Kon ang Dios ginahimaya sa iya, ang Dios magahimaya man sa iya sa iya kaugalingon, kag sa gilayon himayaon niya sia.

33 Mga anak, sa diotay pa nga tion kaupud ako ninyo. Kamo magapangita sa akon; kag sono sa ginsiling ko sa mga Judio, gani karon ginasiling ko sa inyo, Kon diin ako makadto, indi kamo makakadto.

34 Ako nagahatag sa inyo sing bag-ong sogo, nga maghigugmaanay kamo; sub-ong nga ako naghigugma sa inyo, nga kamo man maghigugmaanay.

35 Sa. sini ang tanan nga tawo makahibalo nga kamo mga gintoton-an ko, maghigugmaanay kamo.

Ang Pagpanghiwala ni Pedro Ginatagna

(Mat 26:30-35, Mar. 14:26-31;
Luc. 22:31-34)

36 Si Simon Pedro nagsiling sa iya, Ginoo, diin bala ikaw makadto? Si Jesus nagsabat, Kon diin ako makadto indi ka makasonod sa akon karon; apang maga-sunod ka ugaling.

37 Si Pedro nagsiling sa iya, Ginoo, nga bala indi ako makasonod sa imo karon gid? Ihatag ko ang akon kabuhi tungud sa imo.

38 Si Jesus nagsabat, Ihatag mo bala ang imo kabuhi tungud sa akon? Sa pagka-matuud, sa pagkamatuid, nagasiling ako sa imo, ang manuk indi pa makapamalo, tubtub nga mapanghiwala mo ako sing makatlo.

Si Jesus kag ang Amay

14 Dili malisang ang inyo tagiposoon, magtoo kamo sa Dios, magtoo man kamo sa akon.

2 Sa balay sang akon Amay may

24 Gani nagsinilingay sila, Dili ta paggision ini, kondi papalaran kon sin-o ang makatagiya: Ini amo ang pagtuman sang kasulatan. Ang akon mga panapton ginbahinbahin nila sa ila, kag ginpapalaran nila ang akon kunup. Gani ginhimo ini sang mga soldado.

25 Apang sa tupad sang cruz ni Jesus nagtindug ang iya iloy, kag ang utud nga babayi sang iya iloy, nga si Maria nga asawa ni Cleofas, kag si Maria Magdalena.

26 Sang nakita ni Jesus ang iya iloy, kag ang gintoton-an nga hinigugma niya nga nagatindug sa luyo, nagsiling sia sa iya iloy, Babayi yara karon ang imo anak!

27 Niyan nagsiling sia, sa gintoton-an, Yara karon ang imo iloy, Kag kutub sadtong tion ginbaton sia sang gintoton-an sa iya kaugalingon nga balay.

28 Sa tapus sini, si Jesus nga nakahibalo nga ang tanan nga butang tapus na agud nga matuman ang kasulatan, nagsiling, Ginauhaw ako.

29 May nabutang didto nga suludlan nga napuno sang langgaw; gani gintakud nila sa hisopo ang esponja nga nahupug sang langgaw, kag ginduhol ini sa iya baba.

30 Sang si Jesus nakabaton sang langgaw, nagsiling sia, Himpit na; kag ginduko niya ang iya olo kag gintugyan ang iya espiritu.

Ang Kilid ni Jesus Ginabuno

31 Bangud nga adlaw sang pag-aman sadto, agud ang mga lawas indi mabilin sa cruz sa adlaw nga inugpahuway (kay yadto daku nga adlaw nga inugpahuway) ang mga Judio nagpangayo kay Pilato nga balbagon ang ila mga tiil, kag kuhaon sila.

32 Gani ang mga soldado nag-abut kag ginbalbag ang mga tiil sang nahauna, kag sang isa nga ginlansang dungan sa iya.

33 Apang sang pag-abut nila kay Jesus, kag nakita nila nga patay na sia, wala nila pagbalbaga ang iya mga tiil:

34 Apang ang isa sang mga soldado nagbuno sang iya kilid sang bangkaw,

kag sa gilayon naggowa ang dugo kag tubig.

35 Ang nakakita sini nagsaksi, ang iya panaksi matuud, kag nakahibalo sia nga nagasiling sia sing matuud, agud nga kamo man magtoo.

36 Kay ining mga butang nahanabu, agud nga matuman ang kasulatan, Walay tul-an niya ang pagabalbagon.

37 Kag isa man ka kasulatan nagasiling, Magatolok sila sa iya nga ila ginbuno.

Ang Paglubong kay Jesus
(Mat. 27:57-61; Mat. 15:42-47,
Luc. 23:50-56)

38 Sa tapus sini si Jose nga tagaArimatea, nga gintoton-an ni Jesus, apang sa tago tungud sa kahadluk sa mga Judio, nagpangayo kay Pilato nga kuhaon niya ang lawas ni Jesus; kag gintugutan sia ni Pilato. Gani nagkadto sia, kag ginukuha ang iya lawas.

39 Nag-abut man si Nicodemo, nga nagkadto anay sing gab-i kay Jesus, nga nagadala sing sinimbog nga mirra kag aloe, nga mga isa ka gatus ka libra.

40 Ginkuha nila ang lawas ni Jesus, kag ginputus sang mga panapton nga lino nga may mga pahumut, sono sa kina-batasan sang mga Judio sa paglubong.

41 Karon sa duug nga ginlansangan sa iya sa cruz may katamnan, kag sa katamnan isa ka lulubngan nga bag-o nga wala pa gid malubngi sing tawo.

42 Gani bangud sang adlaw sang Pag-aman sang mga Judio ginlubung nila si Jesus didto kay malapit ang lulubngan.

Ang Pagkabanhaw ni Jesus
(Mat. 28:1-10, Mar. 16:1-8;
Luc. 24:1-12)

20 Karon sa kaagahon sang nahau-nang adlaw sang semana; nag-abut si Maria Magdalena sa lulubngan, sang madulum pa, kag nakita ang bato nga nakuha na sa lulubngan.

2 Gani nagdalagan sia, kag nag-abut kay Simon Pedro, kag sa isa ka ginto-

2 Kag ang mga soldado nagsalapid sing purungpurung nga tunukon, kag ginsuk-lub ini sa iya olo, kag ginpanapntan nila sia sing kunup nga purpura,

3 Nagpalapit sila sa iya, kag nagsiling, Mabuhi, Hari sang mga Judio; kag ginhampak nila sia.

4 Si Pilato naggowa liwat, kag nagsiling sa ila, Yari karon, ginapagowa ko sia sa inyo, agud nga makilala ninyo nga wala ako sing nakita nga kasal-anan sa iya.

5 Gani naggowa si Jesus nga nasukluban sang purungpurung nga tunukon, kag sang kunup nga purpura. Si Pilato nagsiling sa ila, Yari ang tawo;

6 Sang nakita sia sang puno nga mga pari kag sang mga manugdumala, nagsinggit sila, Ilansang sia sa cruz, ilansang sia sa cruz, Si Pilato nagsiling sa ila, Dalha ninyo sia, kag ilansang sia sa cruz; kay wala ako sing nakita nga kasal-anan sa iya.

7 Ang mga Judio nagsabat sa iya, Kami may kasugoan, kag sa sinang kasugoan dapat sia mapatay, bangud nga sia nagpaka Anak sang Dios.

8 Sang pagkabati ni Pilato sining mga polong, ginhadlukan pa gid sia;

9 Nagsulud sia liwat sa palacio, kag nagsiling kay Jesus, Diin ka bala maghalin? Apang si Jesus wala magsabat sa iya.

10 Busa si Pilato nagsiling sa iya, Indi ka bala maghambal sa akon? Wala ka bala makahibalo nga ako may gahum sa pagbuhi sa imo, kag may gahum sa paglansang sa imo sa cruz?

11 Si Jesus nagsabat sa iya, Ikaw wala kuntani sing gahum sa akon kon wala mahatag ini sa imo gikan sa ibabaw; busa ang nagtugyan sa akon sa imo may daku nga sala.

12 Sa sini si Pilato nagtinguha sa pagbuhi sa iya; apang ang mga Judio nagsinggit, Kon buhian mo ining tawo, indi ka abyan ni Cesar; ang tagsatagsa nga nagapakahari sa iya kaugalingon nagasumpung kay Cesar.

13 Sang nakabati si Pilato sining mga

polong, ginpagowa niya si Jesus kag naglingkod sa hukmanan sa duug nga ginatawag Ang Nabatohan, kag sa Hebreo, Gabbata.

14 Karon adlaw yadto sang Pag-aman sang Pascua, mga ikan-um nga takna sadto; Nagsiling sia sa mga Judio, Yari ang inyo Hari;

15 Nagsinggit sila, Patya sia, patya sia, ilansang sia sa cruz Si Pilato nagsiling sa ila, Ilansang ko bala sa cruz ang inyo Hari? Ang puno nga mga pari nagsabat, Wala kami sing hari kondi si Cesar.

16 Niyan gintugyan niya sia sa ila nga ilansang sa cruz.

Ang Paglansang kay Jesus

(Mat. 27:32-56, Mar. 15:21-41; Luc. 23:26-49)

17 Gani gindala nila si Jesus kag naggowa sia nga nagapas-an sang iya cruz, pakadto sa duug nga gintawag ang duug sang bagol, nga ginatawag sa Hebreo Golgota;

18 Didto ginlansang nila sia sa cruz, kag duha pa dungan sa iya, sa magtimbang isa, kag si Jesus sa tunga.

19 Si Pilato nagsulat sing titulo, man kag ginbutang ini sa cruz, may nasulat, Jesus nga Nazaretnon ang Hari sang mga Judio.

20 Madamu sang mga judio ang nakabasa sining titulo; kay ang duug nga ginlansangan kay Jesus sa cruz malapit sa banwa; kag nasulat ini sa Hebreo, sa Latin, kag sa Griego.

21 Niyan ang puno nga mga pari sang mga Judio nagsiling kay Pilato, Dili mo pag-isulat, Ang Hari sang mga Judio; kondi ining tawo nagsiling, ako Hari sang mga judio.

22 Si Pilato nagsabat, Ang nasulat ko nasulat ko.

23 Ang mga soldado, sang nalansang nila si Jesus sa cruz, nagkuha sang iya mga panapton, kag ginbahinbahin nila sa apat, sa tagsa ka soldado isa ka bahin; Apang ang bayo niya walay tinahian, kay hinabol sing bug-os kutub sa ibabaw tubtub sa idalun.

14 Kon magpangayo kamo sa akon sing bisan ano sa akon ngalan, ina himoon ko.

Ang Espiritu Santo Ginasaad

15 Kon nagahigugma kamo sa akon, magabantay kamo sang akon mga sogo.

16 Kag ako magapangayo sa Amay, kag magahatag sia sa inyo sing isa pa ka Mananabang, agud nga mag-upud sia sa inyo sa gihapon;

17 Bisan ang Espiritu sang kamatooran; nga indi mabaton sang kalibutan, kay wala ini makakita sa iya, ukon makakilala sa iya; nakilala ninyo sia; kay nagapabilin sia sa inyo, kag manginyara sia sa inyo.

18 Indi ko kamo pagbayaan nga mga ilo; magabalik ako sa inyo.

19 Sa diotay pa nga tion, kag ang kalibutan indi na makakita sa akon; apang kamo makakita sa akon; bangud nga ako nagakabuhi, kamo magakabuhi man.

20 Sa sadtong adlaw makahibalo kamo nga ako sa akon Amay, kag kamo sa akon, kag ako sa inyo.

21 Ang nagahuput sang akon mga sogo, kag nagatuman sa ila, sia amo ang nagahigugma sa akon; kag ang nagahigugma sa akon higugmaon sang akon Amay, kag ako magahigugma sa iya, kag magapahayag sang akon kaugalingon sa iya.

22 Si Judas indi ang Iscariote, nagsiling sa iya, Ginoo, paano bala nga ikaw magapahayag sang imo kaugalingon sa akon, kag indi sa kalibutan?

23 Si Jesus nagsabat sa iya, Kon ang tawo nagahigugma sa akon, magabantay sia sang akon polong; kag ang akon Amay magahigugma sa iya, kag kami magakara sa iya, kag magapuyo kami kaupud niya.

24 Ang wala nagahigugma sa akon wala nagabantay sang akon mga polong; kag ang polong nga inyo ginapamatian indi akon, kondi iya sang Amay nga nagpa-dala sa akon.

madamung puluy-an; kon wala, maka-sugid bala ako sa inyo. Magakadto ako sa pag-aman sing duug sa inyo.

3 Kag kon ako makakadto kag makaa-man sa inyo sing duug, magabalik ako kag dalhon ko kamo kaupud nakon; agud nga kon diin ako didto man kamo.

4 Kag kon diin ako makadto, nahibaloan ninyo ang dalan.

5 Si Tomas nagsiling sa iya, Ginoo wala kami makahibalo kon diin ka makadto; paano bala ang pagkahibalo namon sang dalan?

6 Si Jesus nagsiling sa iya, Ako amo ang dalan, kag ang kamatooran, kag ang kabuhi; walay nagaabut sa Amay, kondi paagi sa akon.

7 Kon nakakilaia kamo sa akon, nakak-ilala kamo kuntani sa akon Amay man, kutub karon nakilala ninyo sia kag nakita sia.

8 Si Felipe nagsiling sa iya, Ginoo, ipakita sa amon ang Amay, kag tuman na sa amon.

9 Si Jesus nagsiling sa iya, Kadugay na sa akon kaupud ninyo, kag wala ka makakilala sa akon, Felipe? Ang nakakita sa akon nakakita sa Amay; paano nga nagasing ka, ipakita sa amon ang Amay?

10 Wala ka bala nagatoo nga ako sa Amay, kag ang Amay sa akon? Ang mga polong nga akon ginapamolong sa inyo wala ko ginapamolong gikan sa akon kaugalingon; kondi ang Amay nga nagapuyo sa akon, nagahimo sang iya mga buhat.

11 Magtoo kamo sa akon nga ako sa Amay, kag ang Amay sa akon; ukon indi magtoo kamo sa akon bangud sang mga buhat gid.

12 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasing ako sa inyo, ang nagatoo sa akon, magahimo man sia sang mga buhat nga ginahimo ko; kag magahimo sia sing dalagku pa sining mga buhat, bangud nga ako nagakadto sa Amay.

13 Bisan ano ang pangayoon ninyo sa akon ngalan, ina himoon ko, agud nga ang Amay mahimaya sa Anak.

25 Ining mga butang napamolong ko sa inyo, sang nagapabilin pa ako sa inyo.

26 Apang ang Mananabang, ang Espiritu Santo, nga ipadala sang Amay sa akon ngalan, magatudlo sia sa inyo sang tanan nga butang, kag magapahanumdum sa inyo sang tanan, nga akon ginsiling sa inyo.

27 Ang paghidait ginabilin ko sa inyo,

ang akon paghidait ginahatag ko sa inyo; indi subong sang paghatag sang kalib-utan, ang paghatag ko sa inyo. Dili malisang ang inyo nga tagiposoon, ukon mahadluk.

28 Nakabati kamo kon paano nga nagsiling ako sa inyo, Ako magalakat, kag magabalik ako sa inyo. Kon naghigugma kamo sa akon, nagkalipay kamo kuntani, bangud nga ako nagakadto sa Amay; kay ang Amay daku pa sa akon.

29 Kag karon nasugid ko sa inyo sa wala pa mahanabu ini, agud nga kon ini mahanabu, magtoo kamo.

30 Indi na ako magpakighambal sing madamu sa inyo; kay nagapakari ang manuggahum sang kalibutan, Wala sia sing gahum sa akon.

31 Apang agud nga makilala sang kalib-utan nga ako nagahigugma sa Amay; ginahimo ko ang sono sa ginsogo sang Amay sa akon. Tindug kamo, mahalina kita diri.

Si Jesus ang Matuud nga Puno Sang Uvas

15 Ako ang matuud nga puno sang ubas, kag ang akon Amay amo ang mangunguma.

2 Ang tagsa ka sanga sa akon nga wala nagapamunga ginakuha niya; kag ang tagsa nga nagapamunga, ginatinloan niya, agud nga magpamunga sing madamu pa.

3 Kamo matinlo na bangud sang polong nga akon napamolong sa inyo.

4 Magpabilin kamo sa akon, kag ako sa inyo. Subong nga ang sanga indi maka-pamunga sa iya kaugalingon, kon

wala naga-angut sa puno; amo man kamo, kon indi kamo magpabilin sa akon.

5 Ako amo ang puno sang ubas, kamo ang mga sanga; Ang nagapabilin sa akon, kag ako sa iya, sia amo ang nagapamunga sing madamu: kay luwas sa akon wala kamo sing mahimo.

6 Kon ang tawo wala nagapabilin sa akon, ginapilak sia subong sang sanga, kag nagakalaya, kag ang mga sanga ginatipon, ginadap-ung sa kalayo, kag nagakasonog.

7 Kon magpabilin kamo sa akon, kag ang akon mga polong magpabilin sa inyo, pangayo kamo sing bisan anong buut ninyo, kag himoon ini sa inyo.

8 Paagi sini ginahimaya ang akon Amay, nga magpamunga kamo sing madamu, kag sa amo magpamatuud nga kamo mga gintotonan ko.

9 Subong nga ang Amay naghigugma sa akon, ako man naghigugma sa inyo; pabilin kamo sa akon gugma.

10 Kon magbantay kamo sang akon mga sogo, magapabilin kamo sa akon gugma; subong nga ako nagbantay sang mga sugo sang akon Amay, kag nagapabilin sa iya gugma.

11 Ining mga butang napamolong ko sa inyo, agud nga ang akon kalipay manginyara sa inyo, kag ang inyo kalipay mabug-os.

12 Ini amo ang akon sogo, nga naghigugmaanay kamo, subong nga ako naghigugma sa inyo.

13 Walay tawo nga may gugma nga daku pa sini, nga ihatag sang isa ka tawo ang iya kabuhi tungud sa iya mga abyan.

14 Kamo akon mga abyan, kon nagahimo kamo sang ginsogo ko sa inyo.

15 Indi na ako magtawag sa inyo nga mga ulipon; kay ang ulipon wala maka-hibalo sang ginahimo sang iya agalon; apang ako nagtawag sa inyo nga mga abyan; kay ang tanan nga akon nabatian sa akon Amay napakilala ko sa inyo.

16 Kamo wala magpili sa akon, kondi ako nagpili sa inyo, kag nagtangdo sa inyo, agud nga maglakat kamo kag magpamunga, kag ang inyo bunga

akon, kon ano ang ginpamolong ko sa iya; sila nakahibalo sang akon ginsiling.

22 Sang nakasiling sia sini, isa sang mga tulugyanan nga nagatindug ditto naghampak kay Jesus, nga nagasiling. Amo bala ina ang pagsabat mo sa pinakamataas nga pari?

23 Si Jesus nagsabat sa iya, Kon naka-pamolong ako sing malaut, magsaksi ka sang malaut; apang kon nagapamolong ako sing maayo, ngaa bala ginhampak mo ako?

24 Niyan si Annas nagpadala sa iya nga nagapus kay Caifas nga pinakamataas nga pari.

Si Pedro Nagpanghiwala kay Jesus (Mat. 26:69-75; Mar. 14:66-75; Luc. 22:54-62)

25 Karon si Simon Pedro nagatindug kag nagapaganggang. Nagsiling sila sa iya, Ikaw man bala isa sang iya mga gintoton-an? Sia nagpanghiwala sini kag nagsiling, Indi ako.

26 Ang isa sang mga ulipon sang pinakamataas nga pari, nga himata sang ginilangan ni Pedro, nagpamangkot, Wala ko bala ikaw makita sa katamnan kaupud niya?

27 Si Pedro nagpanghiwala sini liwat; kag gilayon nagpamalo ang manuk.

Si Jesus sa atubangan ni Pilato (Mat. 27:1-2; 11-14; MaL 15:1-5; Luc. 23:1-5)

28 Niyan gindala nila si Jesus halin kay Caifas pakadto sa palacio; Kaagahon sadto; Sila ila wala magsulud sa palacio, agud nga indi sila madagtaan; kondi nga makakaon sang pascua.

29 Gani si Pilato naggowa sa ila, kag nagsiling, Ano bala nga sumbung ang gindala ninyo batok sining tawo?

30 Nagsabat sila sa iya, Kon ining tawo indi manugbuhat sang kalautan, wala namon sia kuntani pag-itugyan sa imo.

31 Si Pilato nagsiling sa ila, Dalha ninyo sia, kag hukmi sia suno sa inyo kasugoan. Ang mga Judio nagsiling sa iya, Indi tugut sa amon ang pagpatay bisan kay sin-ong. tawo:

32 Ini amo sa pagtuman sang polong ni Jesus, nga iya ginhambal, nga nagapahayag kon sa anong kamatayon mapatay sia.

33 Si Pilato nagsulud liwat sa palacio, kag nagtawag kay Jesus, kag nagsiling sa iya, Ikaw bala ang Hari sang mga Judio?

34 Si Jesus nagsabat, Nagasiling ka bala sini sing kinaugalingon, ukon ginsugiran ka sini sang iban nahanungod sa akon?

35 Si Pilato nagsabat, Judio bala ako? Ikaw gintugyan sa akon sang imo kaugalingon nga pungsud kag sang puno nga mga pan: ano bala ang nahimo mo?

36 Si Jesus nagsabat, Ang akon ginharian indi iya sining kalibutan; kon ang akon ginharian iya sining kalibutan, ang akon mga alagad makig-away kuntani, agud nga indi ako ikatugyan sa mga Judio; apang sini gid ang akon ginharian indi gikan sa kalibutan.

37 . Si Pilato nagsiling sa iya, Gali hari ikaw? Si Jesus nagsabat, Ginasiling mo nga ako hari. Tungud sini natawo ako, kag tungud sini nagkari ako sa kalibutan, agud nga magsaksi ako sa kamatooran. Ang tagsatagsa nga yara sa kamatooran nagapamati sang akon tingug.

38 Si Pilato nagsiling sa iya, Ano bala ang kamatooran? Kag sang nakasiling sia sini, naggowa sia liwat sa mga Judio, kag nagsiling sa ila, Wala ako sing nakita nga kasal-anan sa iya.

Si Jesus Ginahukman nga Patyon (Mat. 27:13-15; Mar. 15:6-20, Luc. 23:13-25)

39 Apang kamo may kinabatasan, nga ako magbuhi sa inyo sing isa ka tawo sa Pascua; luyag bala ninyo nga buhian ko sa inyo ang Hari sang mga Judio?"
40 Nagsinggit sila liwat, Indi ining tawo, kondi si Barrabas; Karon si Barrabas buyong.

19 Niyan ginpakuha ni Pilato si Jesus, kag g inpabunal sia.

Ang Pagtugyan kag Pagdakup kay Jesus

(Mat. 26:47-56, Mar. 14:43-50;
Luc. 22:47-53)

18 Sang si Jesus nakapamolong sini, naggowa sia kaupud sang iya mga gintoton-an sa tabok sang nalupyakan sang Cedron, sa may katamnan, nga didto nagsulud sia, kag ang iya mga gintoton-an.

2 Karon si Judas man, nga nagtugyan sa iya, nakatultul sang duug; kay si Jesus sa masusun nagkadto didto kaupud sang iya mga gintoton-an.

3 Gani si Judas, sang nakabaton sang guban sang mga soldado kag mga tulugyanan halin sa puno nga mga pari kag sa mga Fariseo, nag-abut didto nga may mga parol kag mga sulog kag mga hinganiban.

4 Niyan si Jesus, nga nakahibalo sang tanan nga mahanabu sa iya, nagpalapit kag nagsiling sa ila, Sin-o bala ang ginpangita ninyo?

5 Nagsabat sila sa iya, Si Jesus nga Nazareton. Si Jesus nagsiling sa ila, Ako amo sia. Si Judas man, nga nagtugyan sa iya, nagatindug kaupud nila.

6 Sang nagsiling sia sa ila, Ako amo sia, nag-isul sila, kag napukan sa duta.

7 Sa liwat ginpamangkot niya sila, Sin-o bala ang ginpangita ninyo? Kag nagsiling sila, Si Jesus nga Nazareton.

8 Si Jesus nagsabat, Nagsugid ako sa inyo nga ako amo sia; gani kon ginpangita ninyo ako, palakta ninyo ini sila;

9 Ini amo sa pagtuman, sang polong nga ginpamolong niya, Sa mga nahatag mo sa akon wala ako sing isa nga nadula.

10 Niyan si Simon Pedro nga may espada naggabut sini, kag ginlabo ang ulipon sang pinakamataas nga pari kag ginilangan ang iya dulunggan nga to-o. Ang ngalan sang ulipon si Malco.

11 Si Jesus nagsiling kay Pedro, Itagub ang imo espada; ang tagayan nga gin-hatag sa akon sang Amay indi ko bala pag-imnon?

Si Jesus sa atubangan sang Pinakamataas nga pari

(Mat. 26:57-68, Mar. 14:53-65,
Luc. 22:63-71)

12 Gani ang guban sang mga soldado kag ang ila capitan kag ang mga tulugyanan sang mga Judio nagdakup kay Jesus, kag naggapus sa iya.

13 Gindala sia nila sing una kay Annas; kay sia ugangan ni Caifas, nga pinaka-mataas nga pari sadtong tuig.

14 Si Caifas amo ang naglaygay sa mga Judio, nga kaayohan nga mapatay ang isa ka tawo tungud sa katawohan.

15 Si Simon Pedro nagsonod kay Jesus, kag amo man ang isa ka gintoton-an; Sanglit ining gintoton-an nakilala sang pinakamataas nga pari, nagsulud sia upud kay Jesus sa luwang sang pinaka-mataas nga pari.

16 Samtang si Pedro nagtindug sa gowa sang ganhaan. Gani ang isa ka gintoton-an, nga nakilala sang pinakamataas nga Sacerdote, naggowa kag naghambal sa babaying manugbantay sang ganhaan, kag ginpasulud si Pedro.

17 Ang babaying manugbantay sang ganhaan nagsiling kay Pedro, Ikaw man bala isa sang mga gintoton-an sining tawo? Nagsabat sia, Indi ako.

18 Karon ang mga ulipon kag ang mga tulugyanan nagdabok sing kalayo sa mga uling; kay matugnaw sadto; kag nagatindug kag nagapaganggang sila; si Pedro man kaupud nila, nga nagatindug kag nagapaganggang.

19 Niyan ang pinakamataas nga pari nagpamangkot kay Jesus nahanungud sa iya mga gintoton-an, kag sa iya pagtolon-an.

20 Si Jesus nagsabat sa iya, Nakapamo-long ako sing dayag sa kalibutan; naka-panudlo ako gihapon sa mga sinagoga, kag sa templo, diin ang tanan nga Judio nagatipon; wala ako sing napamolong sa tago.

21 Ngaa bala nagapamangkot ka sa akon? Pamangkota ang mga nakabati sa

magpadayon: agud nga bisan ano ang inyo pangayoon sa Amay sa akon ngalan, ihatag niya sa inyo.

17 Ini ginasogo ko sa inyo, nga maghigugmaanay kamo.

Ang Dumut sang Kalibutan

18 Kon ang kalibutan nagadumut sa inyo, kilalaha ninyo nga ini nagdumut sa akon sing una sa inyo.

19 Kon kamo iya sang kalibutan, ang kalibutan magahigugma sang iya kaugalingon; apang bangud nga kamo indi iya sang kalibutan, kondi ginpili ko kamo gikan sa kalibutan, busa ang kalibutan nagadumut sa inyo.

20 Dumduma ang polong nga ginsiling ko sa inyo, Ang ulipon indi daku pa sa iya agalon. Kon ginhingabut nila ako, hingabuton man nila kamo; kon ginbantayan nila ang akon polong, bantayan nila ang inyo man,

21 Apang tanan ini himoon nila sa inyo bangud sa akon ngalan, kay wala sila makakilala sa nagpadala sa akon.

22 Kon ako wala magkari kag magpamolong sa ila, wala sila kuntani sing sala; apang karon wala sila sing balibad sa ila sala.

23 Ang nagadumut sa akon nagadumut sa akon Amay man.

24 Kon wala ako makahimo sa tunga nila sang mga buhat nga walay iban nga nakahimo, wala sila kuntani sing sala; apang karon nakakita sila kag nagdumut sa akon kag sa akon Amay.

25 Ini amo ang pagtuman sang polong nga nasulat sa ila kasogon, Gindumtan nila ako sa walay kabangdanan.

26 Apang kon magkari ang Mananabang, nga akon ipadala sa inyo gikan sa Amay, ang Espiritu sang kamatooran, nga nagagikan sa Amay, sia magasaksi sa akon;

27 Kag kamo man magasaksi, bangud nga nanginkaupud ko kamo kutub sa ginsuguran.

16 Ini tanan napamolong ko sa inyo, agud nga indi kamo masandad.

2 Isikway kamo nila sa mga sinagoga;

hoo, ang takna nagaabut, nga ang bisan sin-o nga magpatay sa inyo magahuna-huna nga sia nagaalagad sa Dios.

3 Kag ini himoon nila, bangud nga wala sila makakilala sa Amay, ukon sa akon.

4 Apang ining mga butang napamolong ko sa inyo, agud nga kon ang ila takna mag-abut madumduman ninyo nga nagsugid ako sa inyo nahanungud sa ila. Ang Buluhaton sang Espiritu Santo Ining mga butang wala ko masiling sa inyo kutub sa ginsuguran, bangud nga kaupud pa ako ninyo.

5 Apang karon nagakadto ako sa nagpadala sa akon; kag wala gid sa inyo sing nagapamangkot sa akon, Diin ka bala makadto?

6 Apang bangud nga napamolong ko sa inyo ining mga butang, ang kasubu nagtugub sang inyo mga tagiposoon.

7 Walay sapayan nagasugid ako sa inyo sang kamatooran; sa kaayohan ninyo nga ako magtaliwan; kay kon indi ako magtaliwan, ang Mananabang indi mag-abut sa inyo; apang kon magtaliwan ako, ipadala ko sia sa inyo.

8 Kag kon mag-abut sia, magapatalupangud sia sa kalibutan, nahanungod sa sala kag sa pagkamatarung, kag sa paghukom:

9 Nahanungud sa sala, bangud nga wala sila magtoo sa akon;

10 Nahanungud sa pagkamatarung, bangud nga ako magakadto sa Amay, kag indi na kamo makakita sa akon;

11 Nahanungud sa paghukom, bangud nga ang manugdumala sining kalibutan nahukman.

12 May madamo pa ako nga butang nga inugsiling sa inyo, apang indi kamo makadala sa ila karon.

13 Kon ang Espiritu sang kamatooran mag-abut, magatuytuy sia sa inyo sa bug-os nga kamatooran, kay indi sia maga-hambal gikan sa iya kaugalingon; kondi ang bisan anong mga butang nga iya mabatian, ipamolong niya; kag ipahayag niya sa inyo ang mga butang nga maga-abut.

14 Himayaon niya ako; kay kuhaon niya ang akon kag ipahayag ini sa inyo.

15 Ang tanan nga iya sang Amay akon: busa nagsiling ako, nga kuhaon niya ang akon, ipahayag ini sa inyo.

Ang Kasubu Baylohan sa Kalipay

16 Sa diotay pa nga tion, kag indi na kamo makakita sa akon: liwat, sa diotay pa nga tion, kag kamo makakita sa akon, bangud ako makadto sa Amay.

17 Ang iban sang iya nga gintoton-an nagsinilingay, Ano bala ining iya gina-siling sa aton, Sa diotay pa nga tion, kag kamo indi makakita sa akon, kag liwat sa diotay pa nga tion, kamo makakita sa akon: kag, bangud nga ako makadto sa Amay?

18 Nagsiling sila, Ano bala ining iya ginasing sa diotay pa nga tion? Wala kita makahibalo sang ginasing niya.

19 Si Jesus nakahantup nga sila buut magpamangkot sa iya, gani nagsiling sia sa ila, Naga-inusisaay bala kamo nahanungud sini nga nagsiling ako, Sa diotay pa nga tion, kag indi kamo makakita sa akon, kag liwat sa diotay pa nga tion, kag makakita sa akon?

20 Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasing ako sa inyo, nga kamo magahaya kag magapanalabitan, apang ang kalibutan magakalipay; magakasubu kamo, apang ang inyo kasubu baylohan sa kalipay.

21 Ang babayi kon ginasakan may kasubu, bangud nga nag-abut ang iya takna; apang sang nakaanak na sia, indi na sia makadumdum sang kasakitan, bangud sang kalipay nga natawo ang bata sa kalibutan.

22 Gani kamo karon may kasubu: apang ako makigkita sa inyo liwat, kag mag-akalipay ang inyo tagiposoon, kag walay bisan sin-o nga magakuha sa inyo sang inyo kalipay.

23 Sa sadtong adlaw indi kamo magpa-mangkot sa akon. Sa pagkamatuud, sa pagkamatuud, nagasing ako sa inyo, kon magpangayo kamo sing bisan anong butang sa Amay, ihatag niya ini sa inyo sa akon ngalan.

24 Tubtub karon wala pa kamo maka-pangayo sing bisan, ano sa akon ngalan; pangayo, kag magabaton kamo, agud nga ang inyo kalipay magbug-os.

Nadaug Ko ang Kalibutan

25 Ini napamolong ko sa inyo sa mga paanggid; ang takna nagaabut, nga indi na ako magapamolong sa inyo sa mga paanggid, kondi magasugid sa inyo sing maathag sang Amay.

26 Sa sadtong adlaw magapangayo kamo sa akon ngalan; kag wala ako nagasing sa inyo, nga magapangayo ako sa Amay tungud sa inyo;

27 Kay ang Amay gid nagahigugma sa inyo, bangud nga naghigugma kamo sa akon, kag nagtoo nga ako nagikan sa Amay.

28 Ako nagikan sa Amay, kag nagkari sa kalibutan: liwat, magabiya ako sang kalibutan, kag makadto sa Amay.

29 Ang iya mga gintoton-an nagsiling, Yari karon, ikaw nagamolong sing maathag, indi sa paanggid.

30 Karon nakakilala kami nga ikaw nakahibalo sang tanan nga butang, kag wala nagakinahanglan nga may tawo nga magpamangkot sa imo: tungud sini kami nagatoo nga ikaw nagikan sa Dios.

31 Si Jesus nagsabat sa ila, Karon naga-too na bala kamo?

32 Ang takna naga-abut, hoo, nag-abut na, nga paaplaagon kamo, ang tagsa ka tawo sa iya kaugalingon, kag bayaan ninyo ako nga isa lamang: apang indi ako isa lamang, kay ang Amay kaupud nakon.

33 Ini napamolong ko sa inyo, agud nga kamo may paghidait sa akon. Sa Kalibutan may kangitngitan kamo; apang magkalipay kamo; nadaug ko ang kalibutan.

Ang Pangamuyo ni Jesus tungud sa Iya mga Gintoton-an

17 Sang nasiling ni Jesus ining mga polong, ginbayaw niya ang iya mga mata sa langit, kag nagsiling, Amay, nag-abut na ang takna; himayaa ang imo Anak, agud nga himayaon ka sang Anak;

2 subong nga ginhatagan mo sia sing gahum sa tanan nga unud, sa paghatag sing kabuhi nga walay katapusan sa tanan nga nahatag mo sa iya.

3 Kag ini amo ang kabuhi nga walay katapusan, nga pagkilalahon ka nila nga ikaw lamang ang matuud nga Dios, kag ang imo ginpadala nga si Jesu-Cristo.

4 Ginhimaya ko ikaw sa duta; sang natapus ko ang buluhaton nga nahatag mo sa akon nga himoon.

5 Kag karon, Amay, himayaa ako kaupud nimo sang himaya nga naagum ko sadto anay kaupud nimo sa wala pa ang kalibutan.

6 Ginpahayag ko ang imo ngalan sa mga tao nga ginhatag mo sa akon gikan sa kalibutan; imo sila, kag ginhatag mo sila sa akon; kag nagbantay sila sang imo polong.

7 Karon nakahibalo sila nga ang tanan nga butang nga nahatag mo sa akon nagikan sa imo.

8 Kay ang mga polong nga ginhatag mo sa akon nahatag ko sa ila; kag ila ginbaton sila, kag nakilala nila sing totoo nga ako nagikan sa imo, kag nagtoo sila nga ginpadala mo ako.

9 Ako nagapangamuyo sa ila, ako wala nagapangamuyo tungod sa kalibutan, kondi tungod sa mga nahatag mo sa akon, kay imo sila.

10 Ang tanan nga akon, imo, kag ang imo akon; kag ginahimaya ako sa ila.

11 Kag karon ako wala na sa kalibutan, apang sila yara sa kalibutan, kag ako nagakara sa imo. Amay nga balaan, tipigi sa imo ngalan sila, nga nahatag mo sa akon, agud nga mangin-isa sila subong nga kita isa.

12 Sang ako kaupud pa nila sa kalibutan, gintipigan ko sila sa imo ngalan; sila nga nahatag mo sa akon ginbantayan ko kag walay isa sa ila nga nawala, kondi ang anak sang kalaglagan; agud nga matu-man ang kasulatan.

13 Apang karon nagakara ako sa imo; kag ginapamolong ko ining mga butang sa kalibutan, agud nga manginbug-os sa ila ang akon kalipay.

14 Nahatag ko sa ila ang imo polong; kag ang kalibutan nagdumut sa ila bangud nga sila indi iya sang kalibutan, subong nga ako indi iya sang kalibutan.

15 Ako wala nagapangamuyo nga kuhaon mo sila sa kalibutan, kondi nga tipigan mo sila gikan sa malauton.

16 Sila indi iya sang kalibutan, subong nga ako indi iya sang kalibutan.

17 Pakabalaana sila sa kamatooran; ang imo polong kamatooran.

18 Subong nga ginpadala mo ako sa kalibutan, amo man ginpadala ko sila sa kalibutan.

19 Kag bangud sa ila ako nagapakabalaan sang akon kaugalingon, agud nga sila man pakabalaanon sa kamatooran.

20 Indi tungud sini lamang ako nagapangamuyo, kondi tungud man sa mga nagatoo sa akon paagi sa ila polong;

21 Nga sila tanan mangin-isa; subong nga ikaw, Amay, sa akon, kag ako sa imo, nga sila man manginsa aton; agud nga ang kalibutan magtoo nga ikaw nagpa-dala sa akon.

22 Ang himaya nga nahatag mo sa akon ginhatag ko sa ila; agud nga mangin-isa, sila subong nga kita isa;

23 Ako sa ila, kag ikaw sa akon, agud nga mangin-isa sila sing himpit; agud nga ang kalibutan makakilala nga ikaw nagpadala sa akon, kag naghigugma sa ila, subong nga ikaw naghigugma sa akon.

24 Amay, buut ko nga sila man, nga nahatag mo sa akon, manginkaupud ko kon diin ako, agud nga makakita sila sang himaya ko nga nahatag mo sa akon; sa gugma mo sa wala pa mapasad ang kalibutan.

25 O Amay nga matarung, ang kalibutan wala makakilala sa imo; apang ako nakakilala sa imo, kag ini sila nakahibalo nga ginpadala mo ako.

26 Ginpakilala ko sa ila ang imo ngalan, kag ipakilala ko ini; agud nga ang gugma nga imo ginbigugma sa akon manginyara sa ila, kag ako sa ila.